

FOTÓ: SZENTIRMAJ K.

BORÍTÓ: SZENT ISTVÁN SZOBOR BALATONALMÁDIN
FRONT COVER: ST STEPHEN'S STATUE IN BALATONALMÁDI

Bajnai-féle vasfüggöny
– Csapó Endre
10-12

Hungary to Close,
Merge Embassies and
Consulates
10

Nyílt levél
Balázs Péter
külügyminiszterhez
13

Szellemi értékeink:
Dsida Jenő
22-23

Hungarian Poets:
Jenő Dsida
24

Sólyom László köztársasági elnök
Új-Zélandra látogat 19
Dismantling the Iron Curtain
– László Sólyom 8-9

Folytatjuk a Barangolást a
Dél-Dunántúlon 26, 28
Southern Transdanubia
27

Képes Ajánló

OFFERINGS PICTURED

...show you some of the articles to choose from in this issue

Élő hagyományok:
Magyar népművészet

Living Traditions:
Hungarian Folk Art

Krisztina Szegedy
26-27

Levél Magyarországról
– Dr. Murzsa András 18-19

Emberek és történetek:
Tamás (Tom) Paulay 20-23

News about
Hungarians
in New Zealand
36-37

Famous
Hungarians:
Robert Capa
– Paul Hellyer
16-17

Szülőföldem
Magyarország
– Tóth István
38-39, 44
Levél
Magyarországról
– Dr. Murzsa
András
18-19

DEÁK-ÉBNER, Lajos
 (1850, Pest - 1934, Budapest)

Deák-Ébner studied painting in Munich and Paris. His first picture, "Children with Parents", was exhibited in Vienna in 1873 where he met French painting and moved to Paris. He made friends with László Paál and Mihály Munkácsy in Barbizon. Munkácsy, J. Bastien-Lepage and J. F. Millet were of great influence on his development. From 1874 onwards, he spent summers in Szolnok and winters in Paris. He was an outstanding representative of the Szolnok art school. In his pictures from this period, peasants are portrayed with freshness and realism. His skills and subject matters which were rather unusual in art abroad, made him an acknowledged artist. The strength of his art lies in realistic and objective portrayal which he learnt in the Barbizon School. His monumental decorative works fell short of his genre pictures in quality. He was the leader of the School for Women Painters in 1887-1922. He painted frescoes for the Tihany monastery with Károly Lotz and Bertalan Székely in 1889-90, and frescoes for the Hall of the Art Gallery in 1895-99.

6.	7.	1. Fifine
		2. Main Square of Szolnok in the Rain
1.	5.	3. The Funeral of László Paál
		4. Marriage Procession
2.	4.	5. Returning Harvesters
		6. Hungaria
3.		7. Poultry Market

LAJOS DEÁK-ÉBNER: ON THE FRINGE OF THE VILLAGE

BALATONI NYÁR

*"Ahol minden újakezdhető, de nem folytatható
Ahol minden újabb tévedés megmagyarázható
Ahol hiteltelen a szó és fölösleges a dal
Ott már nagyon nagy, nagyon nagy a baj"*

Bródy János: Ahol fölösleges a dal

Csak ketten ültünk a vízparton. A fűvön még megcsillantak a harmatcseppek, de a horizonton, a felkelő nap derengő fénye már egy újabb meleg nyári nap üzenetét hordozta magában. A nádas érintetlen volt, a ragadozóhalak lassan befejezték éjjeli portyájukat, mi pedig vártuk, hogy felébredjen a vízvilág. Csend volt, csak a hajnali szellő borzolta néha a víz tükrét, és susogó hangot csalt ki a sűrű nádas elhajló leveleiből.

Mi pedig beszélgettünk... Régmúlt időkről, letűnt korokról, nagy királyokról, ókori fejedelmekről. Máig sem tudom, honnan szerezte azt a mérhetetlen tudást, és a bölcsességet, de tény, hogy hajnali vízpart különös csendje, a horgászás izgalma, és ezek a beszélgetések meghatározó erővel birtak nyiladozó értelmekre. Elhittem, hogy a hadvezérek előre mennek a csatában és nem a háttérből irányítják a hadsereget, hogy a katonák életüket áldozzák egy ügy érdekében, hogy a jók elnyerik méltó jutalmukat, a rosszak pedig megbűnhődnek. Mint a mesékben... , amiket szintén ezek a történetek ihlettek.

Máskor a versek világában kalandoztunk... Ady, Villon, Faludy ... néhány versszakban többet mondtak korukról mint megannyi történelemkönyv. Mindig lenyűgözött, ahogy fejből idézte a nagy klasszikusokat, hosszú versszakokon keresztül. Milyen sokszor gondoltam arra, hogy bárcsak én is képes lennék erre.

Ma már tudom azt, amit akkor még nem... Fantasztikus csoda birtokában voltam ezeken a hajnalokon. Olyan világ tárult elém, ahol igazi hősök voltak... és Ő egy volt közülük.

Ma is megvannak korunk hősei, csak talán ritkábban halljuk a hangjukat. Ritkábban, mert elnyomja őket a sok arra érdemtelen. Ezek a hősök csendben, láthatatlanul teszik a dolgukat, nem övezi őket akkora figyelem, többnyire névtelenek és nincsenek a középpontban. A középpont ugyanis erőteljesen eltolódott. Így volt ez néhány évvel ezelőtt is, de különösen így van ez 2009-ben, Magyarországon.

Öt év talán nagy idő egy ember életében, de szinte semmi egy ország történetében. Öt év telt el azóta, hogy utoljára Magyarországon jártunk. Akkor azt gondoltuk, egyre nehezebb megőriznünk és továbbadni azokat az emberi értékeket, amiket tanultunk, amiket vallunk, amikben hiszünk. Nehéz azért, mert bár a házuk becsukott ajtaja mögött megteremthették a saját világukat, ahogy kiléptünk ezen az ajtón szembesülnünk kellett ezzel a furcsa, eltolódott értékrendű világgal. Szembesülhettek vele piciny gyerekeink is a játszótéren, az óvodában, vagy az iskolában. Ez volt az oka, hogy olyan helyet kerestünk a világban, ahol a mieinkhez hasonló értékrendek uralkodnak.

Az elmúlt hónapokban azonban újra hazalátogattunk, s habár nagyon élveztük az otthon töltött időt, úgy láttuk, a helyzet semmivel sem lett jobb. Úgy tűnt, hogy a névtelen hősök is

[folytatás a 7. oldalon]

SUMMER AT THE BALATON

*"Where everything can be started afresh, but can't be continued
Where every newly made mistake can be explained away
Where words have no credibility and songs are superfluous
There the problem is big, very big"*

Where Songs are Superfluous – János Bródy

We sat by the edge of the water, just the two of us. The dew drops were still sparkling on the grass, but the dim light of the rising sun on the horizon brought with it the promise of another warm summer's day. The reeds remained untouched; the carnivorous fish were gradually finishing their nocturnal foray, and we waited for the aquatic world to awaken. There was silence, but for the dawn breeze occasionally ruffling the smooth reflection of the water and coercing a rustling sound out of the wavering leaves of the thick reeds.

And we talked... About ancient times, bygone eras, about great kings and princes from long, long ago. To this very day I have no idea how he became so unfathomably knowledgeable and wise, but there's no doubt that the special quiet of the dawn by the water, the excitement of fishing, and these conversations played a definitive role in the shaping of my emerging being. I believed that generals lead the way in battles, not directing the army from the back. I believed that soldiers sacrifice their lives for a cause, and that the good win their just rewards while the bad pay for their sins... like in fairytales, inspired by the just same stories.

Other times we explored the world of poems... Ady, Villon, Faludy... they gave away more about their times in just a few verses than any number of history books did. I was always enthralled as he recited these great classics by heart, verse after verse after verse. Oh, how often I thought – if only I could do that too!

Today I know what I didn't know then yet... I was in possession of an incredible wonder on those dawns. The world that opened up before me had real heroes... and he was one of them.

The era we live in today has its own heroes, but we rarely hear their voices -rarely because they are quashed by the many, who are undeserving of them. These heroes go about their business quietly, invisibly, they attract little attention and mostly remain nameless and out of the centre. The centre has been forcefully shifted. This is how it was a few years ago, but it is especially so in Hungary today, in 2009.

Five years is perhaps a long time in a person's life, but it is practically nothing in a country's history. Five years had passed since we were last in Hungary. We thought then that it was becoming more and more difficult to preserve and pass on those same values that we learnt, that we profess and that we believe in. Difficult because, although we could create our own world behind the closed door of our own home, as soon as we stepped out that door we had to face this strange world with its values off-centre. Our young children came face to face with this on the playgrounds, at kindergarten and at school. This was the reason we sought out a place in the world where a value system similar to our own dictates the norms.

Recently we visited home again and while we really enjoyed our time there, it struck us that the situation hadn't improved at all. It seems the nameless heroes have tired of working on making the country better

[continued on p. 7]

múlt

.

kor

SZENT ISTVÁN ÉS MŰVE: AZ ÖNÁLLÓ, NYUGAT EURÓPAI MAGYAR ÁLLAM

*Óh, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?
Ki voltál valaha országunk istápjá!
Hol vagy István király? Téged néped kíván,
Gyászos öltözetben Te előtted sírván
Rólad emlékezvén csordulnak könnyei,
Búval hamatoznak szomorú mezei,
Lankadnak szüntelen vitézlő karjai,
Nem szűnnek iszonyú sírástól szemei.*

A finn-ugor nyelvcsaládhoz tartozó, a finnekkel és észtekkel rokon magyarság az Ural vidékéről indulva több évszázados, gyakori harcokkal nehezített vándorlás után a IX. század utolsó évtizedében érkezett a gyér szláv és avar népséggű Kárpát-medencébe. Elődeink úgy vélték, hogy a Kárpátok hegykoszorúja megfelelő védelmet nyújthat a külső támadások ellen, s a térség kedvező természeti adottságai: a halban gazdag nagy folyók, a kiterjedt erdőségek, a dús legelők és a bőven termő szántóföldek végleges otthont biztosítanak a mintegy félmilliónyi magyarnak.

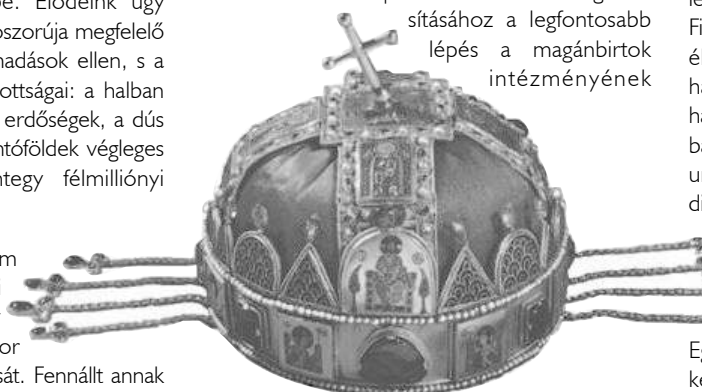
Ez a honfoglalás azonban nem jelentette a törzsi-nemzetségi szervezetben élő, pogány istenekben hívő lovas-pásztor nép életmódjának teljes feladását. Fennállt annak a veszélye, hogy a magyarság - hasonlóan a népvándorláskori népekhez - hamarosan felmorzsolódik, beolvad más népekbe, és eltűnik a történelem színpadáról.

A honfoglalást vezető Árpád fejedelem (-907) leszármazottja Géza fejedelem (-997) felismerte, hogy a magyarság csak úgy maradhat fenn, ha békés megegyezésre törekszik I. Ottó német-római császárral, kapcsolatokat keres a kereszténységgel és a nomád életmódról áttér a földművelésre. Géza ezért német hittérítőket kért, I. Ottó német-római császárnak területi engedményeket tett, s házassági kapcsolatok révén a szomszédos országokkal jó viszonyt alakított ki. A változást ellenző magyar törzsfőkkel pedig kemény kézzel számolt le.

Fia, Vajk (975-1038) megkeresztelkedett, folytatta apja politikáját, és 1000-ban István néven királlyá koronáztatta magát. István három helyről kérhetett koronát: a keleti kereszténységet

megtestesítő bizánci császártól, a német-római császártól és a pápától. Mivel István a nyugati kereszténységhez akart csatlakozni, s nem kívánt a világhatalmi terveket fontolgató német-római császárság függőségébe kerülni, ezért II. Szilveszter római pápától kért és kapott koronát. Ezzel egyúttal elismerte a pápai hatalom jelentőségét is.

István célja az volt, hogy a nemzetségekre tagolódó magyarságból és az ország egyéb lakóiból - erős központi hatalom irányítása alatt - nyugati műveltségű, független, keresztény államot alapítson. Mindezek megvalósításához a legfontosabb lépés a magánbirtok intézményének

megteremtése volt. Fegyveres harcban végérvényesen legyőzte a régi berendezkedést fenntartani akaró utolsó ellenfeleit és birtokába vette az ország földterületének közel kétharmadát. A többit az egyháznak, a hozzá hűséges nemzetségfőknek és a fegyveres segítséget nyújtó német lovagoknak adományozta. Ezzel István király szilárd hatalomra tett szert, s megszilárdította az ország belső helyzetét. A királyi birtokokat - nyugati mintára - királyi vármegyékbe szervezte. Központjaikba egy-egy várat építtetett, ahonnan megbízható emberei irányították a vármegye életét. A gazdasági élet és a fegyveres erők legnagyobb része így közvetlenül a király ellenőrzése alá került.

... Ha meggondoljuk, hogy ki volt Szent István, hogy nomád és harcos fajból, lovas, nyilas, kardos törzsből, Európa-verő hun vérből származott és még ebből a hősi családból is kimagaslott, megértjük, hogy első tekintetre jobban

hasonlíthatott Árpádhoz és Vérbulcsúhoz, semmint a későbbi középkor szentjeihez, és a magyarságnak szükségképp valami ilyet, egy második Árpádot kellett látnia benne. Már külsejében is törzsökös régi magyar volt. A középkori hagyomány (Laskai Osvát) azt írja, hogy „kistermetű, nagylelkű, bátor, harcos, okos ember” volt. Mintha csak az Attila-leírásokat hallanánk! Amikor Hartvik legendájában olvassuk, hogy milyen komoly, komor, higgadt vérmérsékletű ember volt, hogy jóformán sohasem látták mosolyogni, - nem megint a külföldi krónikák Attila-alakja jut eszünkbe? Még a legenda is elmondja róla, hogy szeretett vadászni. Fiához intézett „Intelmeiben” ő maga írja, hogy életének legnagyobb részét „fáradtságos harcokban és sokféle nemzetek ellen való háborúban töltötte”. Mindezekből harcos férfiú, bátor hadvezér áll előttünk, Attila utóda, Árpád unokája. Történelmi adatokból ismerjük diadalainak sorozatát. Magunk előtt látjuk, amint 1030-ban hadserege élén vonul be a meghódított Bécsbe. Jellemében is újra meg újra beszédes adatokra vonatkozólag. Egyszer 60 besenyő, akik békés bebocsátást kértek az országba, rablótámadásnak esett áldozatul; István pillanatnyi habozás nélkül kivégezteti a vendégjog megsértőit. Amikor felkelnek műve ellen, nem habozik kardhoz nyúlni. A Koppányok ellen nem tétovázik háborúba indulni. Véghezviszi amit akar, a nagy, szent művet, ha karddal is, vérrel is, ha boldogsága árán is, de véghezviszi; egészen.

De ez a kemény, vitéz, harcos Árpád-alakja megnemesedik Istvánban! Azokból a lendületes vonásokból, amelyeket a legenda feljegyzett róla, világosan kitűnik, hogy a bűnösökhöz ugyan könyörtelen volt, de a megtérőkhöz feltűnően gyöngéd. Azt mondja a német Thietmár püspök róla: „a legyőzöttekhez senki sem volt kegyelmesebb, mint ő”. A lovagiasságnak olyan jeleit adja, amelyek kiáltóan szokatlanok abban a korban. Amikor anyai nagybátyja, Prokuj felkel ellene és a lengyel betörő sereghez pártol, kiveri az országból, de váltságdíj nélkül utána küldi feleségét, ami hallatlan dolog abban az időben. Nem bántja a levert lázadó Ajtony asszonyait

Szent István

róla egy belga krónikás, hogy „igazán katolikus ifjú” volt. A krónika azt mondja róla, hogy „mindenkinél keresztényebb király”. A legendák és krónikák lapjairól az erények egész serege elevenedik meg előttünk. Látjuk a szent királyt, aki szívből szeret és tud imádkozni, akinek legnagyobb gyönyörűsége, ha templomokat alapíthat, aki kolostorokban tölti szabad idejét, aki bőkezűségében nem ismer határt; akinek áldott jobb-keze elér mindenhova, ahol nyomorúság van. Megértjük, hogy ez a felséges egyéniség meghihlette a középkori legendairót, és életében mindenütt ott látta az isteni beavatkozást. De talán legnagyobb csoda (a középkori viszonyokra gondolva!) minden csoda közt, hogy ez a dicsőséges, hatalmas fejedelem mennyire alázas volt. Szent fiához írt Intelmeiben egyenesen azt mondja (ő, a valóban szent király!), hogy fia csak azokat a vonásait kövesse, amelyek keresztény királyhoz méltók. Életírója rámutat, hogy egyetlen kortársa sem tud róla semmiféle rosszat mondani, holott nincs fejedelme a kornak, még a hozzá hasonló tértől királyok között sem, akit sötét bűnök serege nem terhelne a ránk maradt följegyzésekben. Szent Istvánról csak jót tud a történelem.

Ott látjuk őt kora egyházi életének legtisztább, legmélyebb sodrában. Állandóan érintkezik Rómával, onnan kér koronát, sőt egy nagyon valószínű adat szerint harminchárom éves korában maga is járt Rómában. Állandó érintkezést tart fenn a kor egyházának nagy szellemi tűzközpontjával, a clunyi apátsággal, ahonnan a bensőség nagy megújulása kiindult. Odilo clunyi apáthoz követeket küld ajándékkal és imáját kéri maga és országa számára. És híre el lehetett terjedve egész nyugaton, mert Fulbert Chartres-i püspök üdvözlését küldi neki és biztosítja, hogy imádkozik érte. Benne áll a nyugati szellemi műveltségben is. Ismernie kellett a nyugati országok törvényeit, melyeknek alapján a magáéit hozta. Tudjuk, hogy beszélt latinul. Az Intelmekről nem lehet ugyan biztosan tudni, hogy maga írta-e, de bizonyos, hogy része volt bennük, és ezek kora egész keresztény műveltsége részesének bizonyítják. Ennyire keresztény volt! De a keresztény nem törte le benne a magyart. Amikor a keresztény német császár követe át akar

István-Chronicon Pictum

sem. Amikor a merénylő, aki halálos ágyán támadt rá, töredelmes vallomást tesz, az összeesküvést megsemmisíti, de a bűnbánóknak megkegyelmez. Nemcsak hatalmának és dicsőségének, hanem jóságának híre is közismert lehetett. Kázmér, az előzőtt lengyel király, később két száműzött angol herceg az ő udvarában keres és talál menedéket. Mindezek a vonások már nemcsak a harcos Árpád-fejedelmet mutatják, hanem a lelke mélyéig keresztény, szent középkori királyt. Már fiatal korában, amikor leányt kérni megy Németországba, azt írja

vonulni az országon, hogy Bizáncba utazzék, Szent István, mivel azt hiszi, hogy a két császár érintkezése az ő országa ellen szól, elzárja előtte az országhatárt, pedig a követ püspök volt és mint zarándok kért bebocsáttatást. De ugyanígy nem tartja vissza magyar lelke és a magyar vér iránti szeretete sem, mikor keresztény érdekről van szó: véres kézzel fojtja el a kereszténység elleni felkeléseket.

Kereszténységének és magyarságának kétségtelenül legnagyobb ténye: a magyar nemzet megtérítése, a magyar nép nemzeté alakítása. Feltűnő gyorsan, feltűnő könnyen ment ez végbe, - amin nem csodálkozhatunk, ha tudjuk, hogy a magyarok már Szent István előtt évszázadokkal ismerték a kereszténységet, és már kalandozásaik során igen sokan megkeresztelkedtek közülük. Nem csodálkozhatunk azon sem, hogy néhány évszázad alatt már a szentek országa virul fel Magyarországon, amely közel húsz szentet ad a világnak és hittérítőket küld messze keletre. Íme, Szent István műve! De ha ezt a művet a maga teljességében, reánk való minden mély vonatkozásában nézzük, azt kell mondanunk: Szent István nemcsak a magyarokat keresztelte meg; - ő megkeresztelte magát Magyarországot, megkeresztelte a magyarságot. Egy új magyarságot, egy keresztény magyarságot teremtett. Egy új kultúrát, egy keresztény magyar kultúrát alapított meg és ennek az új teremtetésnek új célt, új hivatást tűzött ki.

István királyt halála után néhány évtizeddel, 1083-ban szentté avatták, ettől kezdve Szent István napján, augusztus 20-án, az akkori királyi székelyen, Székesfehérváron a magyar királyok törvénynapot tartottak, s ott minden eléjük járuló alattvalójuk panaszát meghallgatva; személyesen intézkedtek és bíraskodtak. Ezt követően évről évre, a nagy számban összegyűlt sokaság együtt hajtott fejet királyával a nagy király sírja és ereklyetartóban őrzött jobb keze - a Szent Jobb előtt, így emlékezve Szent Istvánra. ■

Források: www.belfold.ma.hu,
www.ezerszazev.uw.hu

Gyöngyös Imre:

ISTENI SZIKRA DICSÉRETE

Foglalkozás szerint lehetsz akárki:
lélekbúvár vagy igazgyöngyhalász,
munkád gyümölcsét győzzed csak kivárni,
gazdag szüretre oly ritkán találsz.

Törekvésedben jó sikert találni
sugallat nélkül mindhiába vársz.
Az Égi Szikra, bármilyen parányi,
jó eredményre biztos munkatárs.

Ne hidd, hogy csak saját erődöt öntöd
munkádba s így érdemled érdemét!
Tudásodat is hasztalan köszöntöd!

Ha segítséged elfelejtenéd,
köszöni meg minden meglelt igazgyöngyöt,
mit Égi Szikra sodra hajt feléd!

The Holy (Saint) Crown of Hungary

by Géza J. Radich

Etruscan wall painting and Jesus from the Holy Crown of Hungary

Like most objects from the ancient past - treasures or archaeological - the Hungarian Holy Crown is surrounded by intriguing mysteries; this is true in respect to its material history and its idealized concept of governing. First, however, let's recap the official version of this Crown's unique history.

According to the official version, the top cross section of the Holy Crown was given to István (Stephen), the first Christian king of Hungary in the year 1000 AD by Pope Sylvester II. The bottom band (hoop, rim) of the Crown was a present from the Byzantine Emperor, Michael Ducas to another Hungarian king, Géza I who ruled Hungary between 1074-1077. Eventually someone combined the two sections into one single crown.

Fleeing from the advancing Soviet Armies near the end of World War II, the guards of the Crown (in order to protect it) brought it to Austria and buried it. At the end of the war, they turned the Crown over to the American occupation forces; in 1978 the Holy Crown was returned to Hungary. In the early 1980s, some engineers and goldsmiths were given permission to make a close examination of the Crown and these examinations brought about many new discoveries and surprising results.

First the group of engineers and the group of goldsmiths, independently of each other, came to the conclusion that there is no difference between the top cross section and the bottom band as far as workmanship, material or any other aspect. The whole crown was made in one workshop at the same time.

The second astonishing discovery was based on the comparison made of the workmanship and material found in other jewellery and similar objects of the time. The crown had to have been fashioned around the late 300's or the early 400's AD in the area east of the Black Sea and south of the Caucasian Mountain divide (today's Georgia). It, unfortunately, is difficult to determine for whom the crown was made, or how it arrived in Hungary to begin with. Some suggest it may have been made for a Hun king, among others. After the demise of the Hun Empire, it wound up in the hands of the advancing Avars

from the East as they conquered the Carpathian Basin around 560 AD. Charlemagne subsequently conquered the Avars of western Hungary in 795-96 and some believe that the crown fell into his hands at some point. According to legend, Charlemagne was crowned by Pope Leo III on Christmas day in the year 800 with this very same crown. The Emperor ordered his subjects to bury him with it and this came to pass in 814.

In the year 1000 AD, upon the insistence of Pope Sylvester II, the German Emperor Otto III was ordered to open Charlemagne's tomb and recover the crown. The Pope promised it to the Polish king Boleslo. The Hungarians must have known something about this crown, probably demanding that it be returned to them. So, Pope Sylvester in his dream received a message from God to give this Holy Crown to the Hungarian King for his services to the Catholic Church and for his good deeds to God. Hungary was a powerful country at this time - and if the Hungarians declared that the crown belonged to them - then it was their crown. On Christmas day in 1000 AD, Saint István (Stephen) was crowned with the same crown that Charlemagne had been crowned with two hundred years earlier.

However farfetched and unbelievable this account may be, it was in fact a German Canon that initially led a Hungarian priest, István Szigeti, in the direction of this story. Ordered by the Bavarian governor, Maximilian II in 1850, a painting by Fredrich Kaulbach of the coronation of Charlemagne shows the crown in the Pope's hands - a crown with a uncanny resemblance to the Hungarian Holy Crown. Could it be mere coincidence? Or did influential people in the West know something about it and perhaps still do? However, if the results of German historian Heribert Illig's research are correct, then Charlemagne may have never existed! In that case this story has no basis to it at all.

What a puzzle!

The history of the idealized concept of this Crown is no less amazing or singular than the material one. Originally there were 4 martyred saints, 4 archangels, 8 apostles, God, Jesus and the Virgin Mary (altogether 19 enamel pictures)

found on the crown; four of the original ones are now missing: two archangels, Apostle Bartholomew and the Virgin Mary.

God's picture is on the top, under the tilted cross; on the front is the image of Jesus, and across from it on the back was a picture of the Virgin Mary. At the top of Mary's frame was a tulip, which represented the Holy Spirit. Isabelle, the wife of King Szapolyai broke off this tulip, when she turned the Crown over to King Ferdinand in 1541. With the pictures positioned in this manner, Christianity's basic doctrine (the Holy Trinity) manifests itself in the display. On Jesus' side are the military saints (Demeter and George) and the archangels, like Michael, carrying out the judgment of God. At Mary's side are the medical saints (Kozma and Damian) and the archangels, like Gabriel, bringing good news. The Apostles are: Peter, Andrew, John, Jacob, Thomas, Paul and Philip. Interestingly enough there are some ancient, so called "pagan" symbols (like the sun and the moon) that can also be found on the crown.

Gábor Pap, a Hungarian researcher, believes that the construction of the Holy Crown was designed on the religious teachings of the Persian prophet Manes. However, the origin of this philosophy could be traced back to the Scythians, according to Pap; this would also explain the so-called pagan symbols on the Holy Crown.

Recently Zsolt Mesterházy, another Hungarian researcher, recognized a parallel between an Etruscan wall painting and Jesus' picture on the Holy Crown. On the Etruscan painting, there is a male (god) figure holding an object between his thumb and his ring finger, seemingly offering it to the female (goddess) figure in front of him. The object itself could be a ring, a pearl, or a seed of some sort. The meaning of it, in all likelihood has some connection to the ancient fertility culture, which was a guiding force of the social order in early civilizations. A pearl can be seen between the same fingers of Jesus on the Hungarian Crown. This probably symbolizes eternal life. The Eastern Orthodox Church has many icons with a similar hand and finger position, but none of them has a pearl between the fingers. So it seems this may be additional proof that the Hungarian Holy Crown was made at the very same time and place that Christianity and the ancient cultures first made contact with one another.

There are only assumptions regarding just exactly when and why the Hungarian Crown became known as Holy, or in Hungarian: Szent. Even more intriguing is the question of when and why it was personified; when did it begin possessing the power to 'rule' like a living person? One must understand that in the Hungarian Kingdom everything belonged to the Holy Crown, which possessed all the powers of the land; the king merely enforced the Crown's laws. This was a highly idealistic form of governing. In one of his letters dated from the middle of the thirteenth century, King Béla IV (1235-1270) spoke of the Crown being Holy; he separated the king's power from the Crown's. Some suggest that this crown was made for Jesus, to crown him at the

time of His resurrection as King of the World - that would account for the source of its holiness. It is incredibly intriguing that such a thought could crop up in anyone's mind. But, that's just part of its allure: the numerous unsolved mysteries surrounding the Hungarian Holy Crown.

Originally, only the nobility by birth enjoyed the protection of the Crown. Later those who acquired titles for service of the country were also included. However, in 1848 all citizens of the Holy Crown were entitled to the same protections, and charged with the same responsibilities.

Hungarians recognized their kings as rightful rulers only when they were crowned with the Holy Crown. This may be one reason for it having been stolen, buried and lost numerous times throughout the centuries; however miraculously - somehow - it has always been found again and again.

The Hungarian Kingdom

To be formally recognized as a Christian king, one had to ask to be crowned by either the Pope or another king, but in this case he would be accepting him as his superior. Realizing this, instead of asking to be crowned by the German emperor, István asked Pope Sylvester II for a crown in the year 1000 AD. On the 25th of December of that same year, István was crowned Hungary's Apostolic king. The Apostolic kings had special powers and privileges:

the power to appoint bishops, regulate whether priests could marry or not, and so on. This power and privilege bestowed upon Hungarian kings signifies the power and the importance of the country in the eyes of the Roman Catholic Church. After his coronation, István began to lay

Coronation of Charlemagne by Fredrich Kaulbach

down the foundation of a strong Roman Catholic Church in his country. During his rule he established ten church districts - two of which were archdioceses.

István's brother-in-law, Emperor Heinrich II, died in 1024 and then the good relationship between Hungary and the West came to an end. In 1031, István was forced to defend the western border

against Konrad II. In a fierce battle at the River Rába (south of Győr) the Hungarians defeated the Germans, led by Prince Imre (son of István, and later also proclaimed a saint). Sadly, shortly after the victory, Imre died in a hunting accident, (or was he assassinated?), something István never

recovered from. He then wanted his half-nephew, Péter Orseolo, to be his heir (Péter had lived in the King's Court since 1027). But the throne technically should have gone to Vászoly, István's cousin; a struggle for the throne was to ensue even before the King's death. In 1032, Vászoly who had plotted treason, was thrown in jail and his eyes gouged out, while his sons were forced into exile. András and Levente escaped to Kiev; Béla fled to Poland. According to Kálti Márk's *Képes krónika* (*Illustrated Chronicle*), Saint

István actually helped Vászoly's sons to escape.

István died on August 15, 1038, with no heir to the throne. Shortly before his death, he offered up Hungary to the Virgin Mary for protection. The Roman Catholic Church canonised István in 1083. ■

Source: www.chicagohungarians.com

BALATONI NYÁR

[folytatás a 3. oldalról]

beféradtak abba, hogy azon munkálkodjanak, hogy szebbé, jobbá tegyék az országot, és mintha a bizalom hiánya megölné az összefogást az egységteremtést. A "hadvezéreink" már nem előre mennek a harcban, hanem jól felszerelt, bevehetetlen bunkerekből tologatják a "katonákat" ide-oda. A "rosszak" nem nyerik el a büntetésüket, és legtöbbször a "jók" szenvednek.

Mi magyarok joggal lehetünk büszkéek ezeréves történelmünkre, hiszen István király a közösségnek többet nyújtva, mint attól elvárva lett olyan uralkodói példaképpé, akit a világ is ünnepelni köteles 1000 év elteltével is, és az egyház is szentként tisztel. S míg István egész uralkodását az ország belső egységének a megteremtése jellemezte, addig nekünk ma azzal kellene számot vetnünk, jól bántunk-e első királyunk örökségével, gyarapítottuk vagy zsugorítottuk-e a ránk hagyott vagyont.

Mikor otthon voltunk, meglátogattam őt is. A Papát... és bár a nyugdíjából talán csak a legszükségesebb dolgokra futja, az utakon és a környezetében egyre több a "troll", az egészségügyi ellátás sem zavartalan, azért Ő még menedéket talál a víz partján és a versek birodalmában. ■

Máté Tünde

SUMMER AT THE BALATON

[continued from p. 3]

and it's as if the lack of trust kills any togetherness and attempts to unify. Our generals no longer lead the way in battle; instead they shift "soldiers" here and there from well-equipped impregnable bunkers. The "bad" don't get their just rewards, and most often the "good" suffer.

We Hungarians have every right to be proud of our thousand-year history. King Stephen, revered by the Church as a saint, is and should rightfully be celebrated worldwide as an example even a thousand years later of a ruler who gave so much more to his people, than one would normally expect a ruler to do. Stephen's entire reign was characterised by creating internal unity for the country - surely we, today, should examine our consciences: have we treated our first king's legacy well, have we multiplied or diminished the wealth left to us?

I visited Granddad too while we were back home... Although his pension is hardly enough for the bare essentials, and there are more and more "trolls" on the roads and around the place and although the health system has its problems too, he still manages to find refuge by the water and in the realm of poetry. ■

Tünde Máté

[Translated by Klara Szentirmay]

LÁSZLÓ SÓLYOM: DISMANTLING THE IRON CURTAIN

The following was the ceremonious address by President László Sólyom at a memorial meeting in Budapest on 27 June 2009 to mark the 20th anniversary of the dismantling of the Iron Curtain.

Distinguished Fellow Presidents! Ladies and Gentlemen!

In Budapest today, representatives of the countries of Europe and a delegation from the United States Senate have come together to celebrate the 20th anniversary of the dismantling of the Iron Curtain.

June 27th is clearly a symbolic date. And the section of the Austro-Hungarian border where Austrian Foreign Minister Alois Mock and Hungarian Foreign Minister Gyula Horn, dressed in suits and ties and working with manual wire cutters, sliced through the barbed wire on this date in 1989, was clearly a symbolic place. The deed itself, images of which were flashed around the world, was also clearly symbolic.

Alois Mock (left) and Gyula Horn (right), 27 June 1989

Every major historical process needs a memorable event, a day into which the essence can be condensed, one into which the many strands of antecedent events can converge and from where the causal chains triggering later consequences can gain a springboard for departure. Often historical consequences are what give a day its radiance, for its full significance cannot be fathomed at the time. This is one of those days. Today's anniversary is a majestic and significant date, but we need to look back on 1989 with a mind to all the other surrounding events and to interpret this day in their light.

Looking at the entire chain of events, we rightfully and deservedly celebrate June 27 as the day on which the partitioning of Europe came to an end. We have every reason to celebrate together.

The Iron Curtain cut all of Europe in two. It was not only a menacing omen, a symbolic line of separation, but a true demarcation line, guarded with exceeding vigilance. Commands to fire, people shot dead while trying to escape; a multitude of tragedies were linked to it.

The cut barbed wire fence was an immediate symbol that helped the whole world to understand what was happening here, in the centre of Europe.

The other former socialist countries also marked the opening of their borders. But it was the consequences of opening the border between Austria and Hungary that directly contributed to the reunification of Germany and the restratification of Europe. This is why today's anniversary is internationally significant, why it deserves to be jointly celebrated. Although inside Hungary, the dismantling of the iron curtain was not the cause but the consequence of political change – looking outward, the move became the source of decisive events in international politics.

In June 1989, no one foresaw the exact consequences. Nevertheless, I would now like to attest to, salute, and memorialize the way in which the morally correct and daring decision of a single country, consistently implemented, has had significant positive global policy consequences.

Of course, the story is mystifying and the performance of Hungarian policy would defy interpretation without knowledge of the changes in global politics, particularly with respect to the state of the Soviet Union and leader Mikhail Gorbachev's international objectives. Nevertheless, a correct interpretation principally requires seeing the opening of the border in the light of domestic Hungarian events. In this brief welcome address, I only can touch on a few less well-known occurrences.

It is commonly asked whether Moscow knew of Hungary's plans to unseal its border and later, of its intentions to allow the citizens of East Germany to cross into the west. Did Hungary ask for and/or receive permission? And if not, why did Gorbachev allow events to progress unchecked?

We know today that Moscow had obtained knowledge of everything – and declined to take a position. The Soviets did not intervene when Hungarian communist party leader János Kádár was removed from power, they did not react when the 1956 revolution was re-classified as a popular uprising as opposed to a counter-revolution – even though this directly affected the USSR. However, no one in either Hungary or Poland – not the communists and not the opposition – could be sure of where the limits to this tolerance were. And the Soviets took excessive care to make certain no one found out. Today it is believed that Gorbachev would not have allowed himself to intervene militarily for he needed the good will of the West for both his internal reforms and his ambitions in the global political arena. And, he had to concentrate his efforts on holding the Soviet Union in check rather than on retaining the periphery of the empire, for on August 23rd hundreds of thousands of people formed a human chain that went from Tallinn through Riga to Vilnius. In the midst of all this, increasingly deliberate brandishing of the Brezhnev doctrine was the

most effective Soviet tool employed to slow down the changes in the European influence zones and to stabilize the communist regimes in our countries or at least to prolong their existence. In addition, Gorbachev and the European reform communists believed that while socialism would undergo a transformation, it would survive and retain its leading role.

As a participant in the roundtable negotiations of the time, one of the strongest points of agreement between the then opposition and the communists was – as we phrased it then – to avoid a bloodbath similar to that of 1956. That meant preventing the onslaught of Soviet tanks and military intervention at all costs. That was a menace none of us could ignore.

Gorbachev's policy meshed with western desires. Today we have an abundance of documentation to the effect that shielding Soviet positions, sustaining the status quo, very slow transition, and governance by the reform communists were in the interests of Western Europe and the United States. For instance, Chancellor Kohl did something that Hungarian Prime Minister Miklós Németh did not – following their secret meeting at Gymnich Palace he immediately notified Gorbachev of Hungary's plans to allow the East Germans to leave for the west.

Fortunately, events quickly superseded this policy not only in the former socialist countries, but on the issue of German reunification as well.

Another important factor is that East Germans were not the only ones to seek refuge in Hungary in 1989. The nearly two million strong Hungarian minority living in Romania was subjected to unbearable oppression as a national minority, and in 1988/89 the stream of refugees into Hungary became a flood. Forcing these Hungarians to return to Romania was inconceivable. This was the initial reason why Hungary joined the Geneva Convention on refugees and why the idea of revisiting bilateral agreements with the socialist countries was raised. This was clearly to the benefit of the East Germans halted on the Hungarian-Austrian border. The act of stamping the border violation in their passports was gradually discontinued, and not only were they not returned forcefully to East Germany, they were immediately released.

When evaluating the performance of the Hungarian government it is fundamental that the opening of the border not be treated as an isolated act, distinct from the other events leading to the regime change. In fact, the political changes on the domestic front came more rapidly than the opening of the border. When on June 27, the two foreign ministers cut the barbed wire and demonstrated the political turnabout to the world, domestically it had already been decided to hold free and unconditional elections, the outcome of which the communists agreed to accept. The agreement to that effect had been signed on June 10, a good two weeks earlier, by the representatives of the Opposition Roundtable and the communist party. It had also

been guaranteed that a democratic constitution based on rule of law and other fundamental legislation to be elaborated at these negotiations would be approved by parliament, which at the time still had a communist majority. And while when debating the border opening, the issue of Soviet permission was raised continuously, when it came to these other, far more decisive issues, the matter of permission never even came up. I have to say that we never even thought of it.

I also need to note that by 1989, Miklós Németh's government had become quite independent of party headquarters. The opposition negotiated with the communist party on altering the political and economic system. However, foreign affairs were within the government's scope of authority and the government handled matters of political coordination. To this day, the successor party enjoys stressing the progressive performance of the then government and the entire regime change – but at the Roundtable, during political

West German Chancellor Helmut Kohl (left) has coffee with then-Hungarian Prime Minister Miklós Németh in Budapest on Dec. 17, 1989.

negotiations it fought a bitter rear-guard battle for what it called "democratic socialism."

In other words, the Roundtable negotiation series is an integral part of the picture of the relentless and rocketing political change, for it was the decisive framework and requirement. There were also other players in the opening of the border including a few not too important ideas and happenings run by the opposition in connection with the East German issue such as building a "Berlin Wall" out of cardboard boxes, and then tearing it down on August 13. The truly arresting event organized by civilians was the Pan-European Picnic, organized on August 19, 1989, during which the first group of 600 East Germans crossed the border into Austria as the Hungarian border guards did nothing to halt them. It is essential to mention the inestimable assistance the Hungarian Maltese Charity Service gave to the East Germans in the physical, emotional and political senses alike. [...]

Therefore, we need to clearly recognize that opening the border and even allowing the East Germans to leave did not of themselves lead to the end of the division of Europe. Although the barbed wire collapsed, two fundamentally different political systems continued to exist on the two sides of a border that had become civilized. That difference had to disappear for Europe to unite. That happened in 1989/1990.

The full picture includes a multitude of individual actions as well as the incalculable interactions of accidental and contradictory forces. Prime

Minister Miklós Németh, together with his foreign minister and interior minister, was consistent in carrying out the action begun with the 1988 decision to open the border and ending with finally opening the way for the East Germans. Given that firm position, we can learn much by observing how history was made: this included the uncoordinated, opposing actions of the Hungarian foreign and interior ministries and secret services, commands sabotaged by the apparatus and made to disappear, accidental actions and human bravery. That includes the decision of border guard Lieutenant Colonel Árpád Bella, who took it upon himself not to intervene when the East Germans attempted to cross the border into Austria during the Pan-European Picnic. And to offer a grotesque illustration of how deaf the participants in the events were to the flapping of the wings of history, every major player travelled away on pre-planned two-week summer holidays in late July-early August, ignoring the reverberations of events. This included not only Németh, Horn and Imre Pozsgay, a co-sponsor of the Pan-European picnic and chief Roundtable negotiator for the communists, but also East Germany's ambassador to Hungary. So, while Gorbachev let go of East German boss Erich Honecker's hand, huge groups of East Germans came to Hungary to then travel on to West Germany, while East Germany was undergoing full-force preparations to celebrate its anniversary, under the watchword "40 Jahre Erfolg." (40 Years of Success).

As sources open up to us we will learn more and greater detail – but none of it is likely to change what we are now celebrating together. The days during which the border opened were followed by the democratic turnabout and the restoration of sovereignty in the countries of Central and Eastern Europe. They were also followed by the reunification of Germany. The countries formerly fenced off with barbed wire, did in fact return to Europe. We must never forget and need to point out that twenty years ago our hearts were filled with the ideal of returning home to a unified Europe, which embraced us all with enthusiasm! The unification of Europe always required a great

Johann Göttl and Árpád Bella were border guards who made a difference in 1989.

vision, vision that could win over the peoples of the continent. Following war, the promise was of lasting peace, of rising above old animosities; twenty years ago the promise was to end the division of the continent and see the rule of European values accepted all over. The question we need to ask during today's joint celebration is whether we appreciate the great gift we received twenty years ago or are we perhaps wasting it? ■

PRESIDENT OF HUNGARY, LÁSZLÓ SÓLYOM, TO VISIT NEW ZEALAND

President László Sólyom will be visiting New Zealand on an official state visit 24-27 September 2009. There will be opportunity for New Zealand Hungarians to meet with the President at either of two functions - one in Auckland on Friday evening, 25 September, the other in Wellington on Sunday, 27 September around noon. If you wish to attend the Auckland reception please contact Edit Simpson, tel. (09) 520 2973, and for the Wellington reception contact Klara Szentirmay, tel. (04) 973 7507. New engraved pavers in the Magyar Millennium Park will be unveiled by the President prior to the reception in Wellington. Donors will be advised individually.

Photo: MTI, From left: Presidents Danilo Türk of Slovenia, Hans-Rudolf Merz of Switzerland, László Sólyom of Hungary, Tarja Halonen of Finland, Heinz Fischer of Austria, Horst Köhler of Germany, Bamir Topi of Albania, Fra' Matthew Festing, Grand Master of the Sovereign Military Order of Malta on the terrace of the Sándor Palace in Budapest on the occasion of the 20th anniversary of dismantling the Iron Curtain on 27 June 2009.

HUNGARY TO CLOSE, MERGE EMBASSIES AND CONSULATES

Hungary will streamline its network of diplomatic missions and end up with 102 representations in 80 states as a result, Foreign Minister Péter Balázs told a parliamentary committee on Tuesday, 16 June.

Mr Balázs said that Hungary would close its embassies in Luxembourg, Venezuela, Chile and Malaysia and as well as its consulates general in Dusseldorf, Lyon, Krakow, Chicago, Toronto, Sao Paulo, Hong Kong and Sydney.

Hungary will also integrate its UNESCO mission into the country's embassy in Paris and combine its WTO and UN delegations in Geneva as well as its OSCE and UN delegations in Vienna.

Mr Balázs said that the closings and consolidations would save HUF 2bn (EUR 7.2m) per year and increase the efficiency of Hungary's network of diplomatic representation.

The foreign minister said the closings and mergers will eliminate 70 positions, though all those who lose their jobs as a result of the closings and mergers will be transferred to other positions within the foreign ministry. They will also review Hungary's membership in international organisations, Mr Balázs said.

Mr Balázs noted that the foreign ministry's 2009 budget was reduced from the originally stipulated HUF 49bn to HUF 44bn, adding that money stemming from sale of the ministry's property in the affected locations will be allocated to the central budget.

MTI, 17 June 2009

HUNGARIAN GROUPS IN AUSTRALIA, NEW ZEALAND FIGHT CONSULATE CLOSURE

Hungarian organisations in Australia and New Zealand have appealed to Hungary's foreign minister to review the decision on closing down the Hungarian consulate-general in Sydney.

In an open letter, a copy of which was sent to MTI on Monday, the Hungarian Council of New South Wales, the Hungarian Federation of New Zealand, the Sydney-based Radio Mozaik and the Melbourne periodical Magyar Élet (Hungarian Life) asked Péter Balázs to consider keeping the diplomatic mission open.

The signatories argue that closing down the consulate in Sydney would cost more than keeping its current operation.

The majority of the around 68,000 Hungarians in Australia live in Sydney, where the consulate has operated for 42 years, they noted.

The Hungarian foreign minister announced in mid-June to close down four embassies and eight consulates-general in an effort to save costs amidst the current economic crisis.

MTI, 23 June 2009

BAJNAI-FÉLE VASFÜGGÖNY

- CSAPÓ ENDRE IRÁSA

Endre Csapó has been chief editor of the Australian Hungarian nationwide weekly newspaper, Magyar Élet (Hungarian Life) since 1978, when he went into early retirement to dedicate his life to publishing. With a

readership of about 10,000, the Magyar Élet fulfills the role not just of documenting the lives of Australian Hungarians, but of actively striving to promote the Hungarian cause. In his weekly editorials, Endre Csapó examines issues he deems pertinent to the survival of Hungarians inside and outside Hungary alike.

In his editorial below, which appeared in the Magyar Élet on 25 June 2009, Endre Csapó refers to Hungarian Foreign Minister Péter Balázs's decision to close 4 embassies and 8 consulates-general as a move that reinforces a [Prime Minister Gordon] "Bajnai type of Iron Curtain". The closures ostensibly come as a cost-cutting measure that will enable the Government to reallocate 2 billion Forints a year, as well as save 8-15 billion Forints in the sale of real estate. Endre Csapó believes, as do many others some of whom he quotes in his article, that there is an ulterior motive behind the closing of these embassies and consulates - all of which happen to be in cities that are home to large émigré Hungarian populations - and that is to make things as difficult as possible for the next government...

A vasfüggöny híres galád intézménye volt az Európa-felező győztes hatalmának, foglalásaik tartósítására. Amivel most Bajnai kísérletezik, nem lesz olyan híres, nem lesz olyan tartós elszigetelő kísérlet, de szándékában is, eredményeiben is ugyancsak kártevő.

Lopakodva jött a hír egy hónappal ezelőtt, hogy a budapesti kormány nagykövetségeket és konzulátusokat készül megszüntetni. Igaz, hogy már évekkel ezelőtt felröppent néhány hír leépítési tervekről, létszámcsoökkentésről a külszolgálatban, de nehéz volt elképzelni, hogy a válságkezelő ideiglenes kormány nagyobb méretű, messze kiható változást készít elő. A külképviselet munkája a legkevésbé az az állami feladat, ahol felesleges művelet található. Ellenkezőleg, főleg nehéz időkben, fokozni kell mindent, ami az országot felemeli a világ politikai és gazdasági színtereire.

Régi történelmi mulasztás az ország megfelelő mértékű külföldi megjelenítése. Akkor

döböntünk rá ennek hiányára, amikor felbomlott az Osztrák-Magyar Monarchia, amikor a magyarokat úgy kezelték, mint a birodalom feldarabolása során felszabaduló népek egyikét, amelynek kell egy darab ország. Kis darab, mert ellenség volt. A trianoni gödörből kellett kiemelkedni, jóvátételi terhekkel, hitelképtelenséggel, kisantant blokáddal és mérhetetlen sok gyűlölettel szemben, a Szent Korona-tanban kifejezett ezeréves alkotmányosságunk megtartásának elszántságával. Ez adott erőt, amikor az ország még romokban volt, talpraállásra a kifosztottságból. Tudták, hogy a történelem parancsa a diplomáciai szolgálat kiépítése, az életre kelt, önálló magyar királyság külképviseleteinek létrehozása. 1930-ban már 23 követség, 16 állami konzulátus és 66 tiszteletbeli konzul működött. 1937-re 106 magyar konzuli hivatal (17 hivatásos és 89 tiszteletbeli konzul) látta el az ország külképviseletét, ami mellett gondoltak az elvándoroltakra is, létrehozták a Magyarok Világszövetségét.

Jelenleg Magyarország érdekében 207 tiszteletbeli konzul dolgozik díjazás nélkül, saját költségén, a világ 92 országában, amelyek közül 40 országban nincs hivatásos magyar külképviselet. Tiszteletbeli konzuljaink közel fele, 98 fő tevékenykedik Európában, ezt követi az amerikai kontinens 50, majd Ázsia 27, Afrika 25, végül Ausztrália és Óceánia 7 személlyel. Tiszteletbeli konzuljaink jelentős szerepet töltenek be a fogadó ország gazdasági, tudományos, kulturális és idegenforgalmi életében. Vajon mi készül a tiszteletbeli konzulok rendjében?

Balázs Péter, külügyminiszter május 28-án bejelentette, számos kiadáscsökkentő intézkedést rendelt el a kormány a magyar diplomácia területén. A legdrasztikusabb lépés, hogy a 118 meglévő külképviseletből száz körülit szeretnének csak megtartani. Ez számítások szerint 2 milliárd forintnyi megtakarítást hoz évente. A megüresedő épületeket, illetve más magyar diplomáciai épületeket is eladnának. Ebből mintegy 8-15 milliárd forint egyszeri bevételt remél. Ehhez hozzájön a még Göncz Kinga idején elfogadott 5,5 százalékos fizetéscsökkentés.

Németh Zsolt, a parlament külügyi bizottságának fideszes elnöke szerint nincsen szükség bezárásokra, és kontraproduktív az egész elképzelés. Ugyan megtakarítunk vele némi pénzt, de lehet, hogy többet veszítünk vele más területeken. A külképviseletek számának csökkentésével a kormány a takarékoskodás legesszerűtlenebb formáját választja, ugyanis a magyar külképviseletek „nem visznek, hanem hoznak”, így a gazdasági válság egyik megoldását is jelenthetik.

Eredetileg 42 nagykövetség, illetve konzulátus felszámolásáról volt szó, ez a szám végül is 12-re apadt (4 nagykövetség, 8 főkonzulátus). Erős kritika érte a tervezett bezárásokat minden oldalról, ennek köszönhető a bezárások az eredeti elképzeléshez közel negyedére csökkenése. A tiltakozások sorát a kassai magyar főkonzulátus jövőjéért aggódó szlovákiai magyarok nyitották meg. A Csemadok kassai szervezete például a már idézett kormányzóvivői tájékoztató idején kelt levélben igyekezett megvédeni az ottani magyar kirendeltséget, egyebek mellett úgy érvelve, hogy „Magyarország külügyi képviselője bizonyos értelemben védelmet jelent a határon túli magyarság számára is”.

Dél-Lengyelországban erős volt a tiltakozás a bezárás ellen, a Nemzetközi Kulturális Központ igazgatója levelében megdöbbenésének adott hangot a tervezett lépéssel kapcsolatban. Hasonlóan fogalmazott Krakkó főpolgármestere is, sajnos sikertelenül.

Tiltakozó levél küldésére adott felhatalmazást a NSW-i Magyar Szövetség Kardos Bélának lépések megtételére a Sydneyi Magyar Főkonzulátus bezárásának hírére. Ennek értelmében levelet küldött Németh Zsolthoz, a Parlament Külügyi Bizottsága elnökéhez, továbbá Balázs Péter külügyminiszterhez. A levelek másolatát megküldte Sólyom László államelnök irodájának. Az USA északi részén, Illinois államban élő magyar közösség is tiltakozott a chicagói főkonzulátus tervezett bezárása ellen. Nyílt levélben követelte a torontói főkonzulátus megtartását a Kanadai Magyar Kultúrközpont is, mégpedig nemcsak az országban élő magyar nemzetiségűk érdekeire, hanem Toronto központi, gazdasági, kulturális szerepére hivatkozva is.

Chicago, Toronto, Sydney és Sao Paulo irodáinak bezárása jelzi a külföldi magyarok százezeiri ártani közömbösséget, vagy annál többet is. Vasfüggöny à la Bajnai. Minden tiltakozó levélíró a képviselők bezárásának értelmetlenségére és káros következményeire mutatott rá, ami azt mutatja, hogy ennek az intézkedésnek nem a takarékoskodás az igazi oka, hanem valami más, ami fölveti a magyar nemzeti érdekek elleni ártalom kérdését.

Az ország jelen állapotában elszánt lendülettel kellene gazdasági és egyéb kapcsolatokat létrehozni, bővíteni, a magyar(!) ipar, mezőgazdaság, kereskedelem föllendítésére, és abba fogyasztóként bele kellene vonni a külföldi magyarok százezezeit. Ehhez nem elpusztítani, hanem felerősíteni kell a külképviseleteket, és ilyen mentőakcióra partner lenne a külföldi magyarság. Igaz, ehhez olyan kormányzat kellene, amely a saját országát szolgálja.

Ha ilyen kormányzat lenne Magyarországon, nem jelent volna meg az a nagy jelentőségű könyv fél évvel ezelőtt, amelyre nem győzünk hivatkozni, címe Magyar Nemzetstratégia. Mándoki Andor

tanulmánya igazít el minket abban a súlyos kérdésben, hogy miként jött létre az egypártrendszer összeomlása után olyan kormányzás, egyáltalán miként juthatott olyan politikai képződmény a magyar parlamentbe, amely a hatalom pozícióból irányítja az ország tönkretételét? Egy rövid idézet megadja erre a kérdésre a választ:

„Miként jutott érvényre a globalizáció? Három párt is programjába vette a szociális piacgazdaság megvalósítását, és mégsem az jött létre. Miért? Van egy kozmopolita liberális párt Magyarországon, a Szabad Demokraták

A külképviseletek számának csökkenésével a kormány a takarékoskodás legésszerűtlenebb formáját választja, ugyanis a magyar külképviseletek „nem visznek, hanem hoznak”, így a gazdasági válság egyik megoldását is jelenthetik.

Szövetsége, és eddig ismeretlen okok következtében ennek akarata érvényesült a politikában. Az SZDSZ szándékából valósult meg a globalizáló program. Az 1980-as évek második felében Washingtoni Konszenzus néven vált ismertté közgazdasági dogma szintjén a globalizáló gazdaságpolitika alapvető törekvése a privatizáció, a liberalizáció és a dereguláció. Magyarán: az állami vagyon lebontása, a tőke és munka szabad vándorlása, valamint az állam leépítése. A programot a fejlődő és a kelet-európai államokban azért hozták létre – a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap irányítása alá helyezve az egyes országok gazdaságát –, hogy megkönnyítsék a tőke, a befektetők behatolását. Az államot rossz gazdának tartják, ezért mindent megtesznek, hogy rávegyék a közös vagyont elherdáló magánosításra, akár még hűtlen kezelés árán is. Az állam legyen kicsi, ne legyen ereje támogatni a szegényeket, elesetteket. Viszont legyen erős az ő érdekeik szolgálatában: támogassa az erőseket, főleg az állami vagyon átjártása, a jövedelem javukra történő átcsoportosítása, az adózás kedvük szerinti alakítása során. A haza védelmére sem pazarolnák a pénzt. Kedvelik a külföldi befektetőket, olcsón juttatják állami vagyonhoz, adókedvezményhez őket, legfőképpen a belföldi vállalkozások kárára, gyengítve ezeket a versenyben. Ateisták, és gyűlölik az egyházakat, a hitet, a vallást. Olyan társadalmi tudatot akarnak, amelyikben a pénz az isten, az önzés az erkölcs. Az élet értelme a pénzzel mért siker. A szolidaritás a gyengeség bizonyítéka. Viselkedésük krédója az arrogancia. Ők a globalizáció magyarországi ügynökei, a program végrehajtói, felelősei. Bomlasztottak, züllesztettek. Szétverették a jobboldali pártokat. Így állhatott elő, hogy a szociális piacgazdaság helyett

globalizáló gazdaságpolitika valósul meg.”

Mindenki, aki találkozott közgazdasági ismeretekkel és a liberális elvekkel, helyénvalónak találja ezt a magyarázatot. De elég ismerni a magyarországi helyzetet, látható, hogy ennek a kormányzatnak csak két feladatra kell erős állam: legyen egy ellenőrző és büntető hatalommal felruházott kegyetlen adóhivatal, és egy tömegszállításra szakosított kegyetlen rendőrség. A védelemre érdemesek személyi védelmét ellátják a gazdagok őrző-védő fegyveres vállalatai. A külföldi bankároknak pedig csak arra a célra kell az állam, hogy nagyobb kockázatviselő képessége kihasználásával, kötvényadósság felvételére kényszerítve eladósodjon, megemelt kamatra emelje az adót.

A nemzetérdekű államelképzelés másképpen fogalmaz. Ahhoz, hogy egy ország társadalmi együtt boldoguljon, kell egy megfelelő hatalmi intézmény, amely jogokat és javakat biztosít mindenkinek, ahhoz és abból, ami előteremthető a természet és a munka jóvoltából. Milyen követelménynek kell az államot megfelelővé alkotni? Az állam az ország természeti- és humán (az emberi tudás és munka) kincsei felett ellenőrzést kell gyakoroljon, egyrészt az ország érdekében, másrészt az összesség érdekét szem előtt tartó újraelosztás érdekében. Őrzője kell legyen mindenkinek, mindenki vagyonának és jogainak, gondozója kell legyen a megújuló és érvényesülni vágyó társadalomnak, nevelője a jövő nemzedéknek, gondozója az időseknek és rászorulóknak, őrzője az ország érdekeinek és határainak. És mert a határok rossz helyen vannak, az egész nemzetnek.

A Magyar Nemzetstratégia című kötet másik szakértő elemzője, Lóránt Károly, a válság megoldására is tesz javaslatot, annak egy kis része ugyancsak ide kívánkozik: „Ahhoz, hogy az adósságcsapdából valaha is kitörhessünk, erőteljesen kell fejleszteni a hazai vállalkozások exportképességét. Létre kell hozni azokat az intézményeket, amelyek megfelelő állami támogatással (fejlesztések, marketingmunka támogatása, piaci kapcsolatok szervezése) segítséget nyújtanak a magyar tulajdonú vállalkozásoknak ahhoz, hogy a nyugati piacokon terjeszkedhessenek. Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani az Európai Unió által kezdeményezett vagy támogatott tudományos kutatásokban és műszaki fejlesztésekben való részvételre. A diaszpórában élő magyarságnál jelentős tudás (műszaki, tudományos) és helyismeret (piaci ismeret, kapcsolati tőke) halmozódott fel. E magyarok készek arra, hogy az országot tudásukkal, kapcsolataikkal segítsék. E tudást megfelelő hazai szervezetek létesítésével a hazai gazdaság fejlesztése és külpiaci pozícióinak erősítése érdekében fel kell használni.”

Ez a két idézet arról szól, hogy a kormányzatot bitorló (a választói bizalomból már rég kikopott) komprádor gyülekezet magáévá tette és követi a minimális államról szóló neoliberális elvet, és még mielőtt végleg eltávozik a kormányhatalomból,

igyekszik annyi kárt felhalmozni a következő kormány megbotlatására, amennyit csak tud.

„Az elmúlt két évtizedben rengeteg könyv, cikk és nyilatkozat jelent meg arról, hogy a különböző államok külpolitikai szerepe fokozatosan jelentéktelenedik, s helyüket egyre inkább a multinacionális vállalatok és a magánkezdeményezések veszik át.” Ezzel kezdi kommentárját Orbán Anita a Heti Válasz internet lapján, majd kifejti, hogy a valóság közbeszól, éppen a jelenlegi, valóban globális gazdasági válság kapcsán kiderül, hogy a multinacionális vállalatoknak is van hazájuk. Így indokolja: „A nemzetközi kapcsolatokat elsősorban a nemzeti érdekek határozzák meg, és alapvetően a különböző államok mozgatják. Az államoknak természetesen sok eszközük van, de a legfontosabb továbbra is a diplomácia – a többi állammal való tárgyalások és szövetségek gyakorlata. A fajsúlyos diplomáciához pedig helyi jelenlét kell. Ez így volt az antik időkben, ugyanúgy, mint a középkorban vagy a világháborúk alatt, és így van most is. Ezért is rémisztő hír, hogy a Külügyminisztérium további külképviseletek bezárását tervezi. Az elmúlt években kialakult az a nézet, hogy a magyar állam ezen állomáshelyei nem is fontosak. Ez azonban rövidtávú szemlélet, »az állam a külpolitikában már nem is olyan fontos« és a »merjünk kicsik lenni« gondolatok logikus következménye. Az állam azonban igenis fontos, és mi sohasem akartunk kicsik lenni. Magyarországnak kell annyit adnia magára, hogy más kontinensek meghatározó országaiban tudjanak róla, s mi is tudjunk róluk. A jelenleginél jobban működő külképviseletekre lenne szükség – de szükség van rájuk.”

A magyar állam, mint intézmény módszeres, programozott lebontás állapotában van. Megrabolták feladatainak nagy részétől, és főleg megrabolták a feladatok teljesítőképességétől. Ez a jelenlegi baloldali támadás minden lépésének a lényege. Ennek az államszűgőrtő „korszellemnek” a megjelenítője a magyar terepen gazdasági és politikai befolyást gyakorló teljes nyugati hatalmi garnitúra, amelynek intézményeibe Magyarországot vizsgáztatással taggá avatták: Nemzetközi Valutaalap (IMF), Világbank, NATO, Európa Tanács, Európai Unió, és egyelőre várományosként a közös valuta bevezetése. Ezek mindegyike elvitt egy-egy darabot az ország szuverenitásából. A maradékot az SZDSZ rombolja, hogy teljes legyen az állam kiszolgáltatottsága.

Erről szól ugyancsak a Magyar Nemzetstratégia oldalain Pozsgay Imre, az egypártrendszer talán egyetlen olyan magas rangú politikusa, aki belelátott az új hódoltság szerkezetébe, ekképpen: „Nem ismertük 1989-ben azt az Európát, amelynek felajánkoztunk. Azaz nekünk az ismeretlen Európának nem felajánkoznunk kellett volna, hanem megvárni, amíg Európa rádöbben, hogy szüksége van ránk. És ennek a szükségnek a jegyében alkut kötni, nem pedig hódolni, mint ahogy ez azóta történt velünk. Ez a

hódoltatás azzal járt, hogy a világhatalmak közreműködésével, a piacszerzés spontán nyomásával és hallatlan erejével a legfontosabb eszközünktől, a magyar államtól fosztottak meg bennünket. Azaz igyekeztek az ország ellenálló képességét és annak eszközeit elrontani, hogy a hódoltatás zavartalan és tökéletes legyen. Ennek a hódoltatásnak egyik feltétele volt a magyar államot leszállítani arról a posztról, amelyre rendeltetett, amelyre annak idején megalkotói és államalkotói képességünk emelte: a nemzet messze tekintő érdekeit képviselni, és a messze tekintő érdekeink intézményes feltételeit megteremteni. E helyett azok a neoliberaisok, akik most az államokba kapaszkodva próbálják kimenteni tőkéjüket a veszteségből, kijelentették, hogy az állam rossz gazda. És a rossz gazdától el kell venni tulajdonát, eszközeit, és jobb gazdára bízni.” Azonban az állam elsorvasztásának ügye még nem lejátszott terepküzdelem. Nyugat-Európa országaiban már erősödő ellenáramlatok működnek, kétségbe vonni a piac államot helyettesítő képességét. Csakhogy Magyarországon minden élesebben jelentkezik, és arontás haladottabb állapotban van.

Ezzel a kérdéssel foglalkozik a Fidesz honlapon G. Fodor Gábor és Stumpf István, megállapítva, hogy

Magyarországnak kell annyit adnia magára, hogy más kontinensek meghatározó országaiban tudjanak róla, s mi is tudjunk róluk.

Gyurcsány Ferenc a párt hajóját az államról szóló vitában is a neoliberalizmus kikötőjébe vezette. Bizakodással megállapítják: „Szerintünk éppen ezért van szükség egy erős és intelligens államra, amely képes végiggondolni, hogy hol vannak feladatai. Mert az államnak kell kiigazítania a piac mechanizmusait – méghozzá mindenki érdekében. Az állam ugyanis nem piaci vállalkozás, hanem szolidaritásközösség. Mivel a mindenkit magában foglaló szolidaritás erősebb kell hogy legyen, mint egyesek magánhaszna, ezért nem az állam leépítése, hanem megerősítése a feladat. E nélkül elképzelhetetlen jó kormányzás.”

Akkor hát – reménykedjünk a mihamarabb eljövendő jó kormányzásban. ■

[Először megjelent: Magyar Élet, 2009. június 25.]

A Vas megyében, Répcelakon született **Csapó Endre** 1921-ben, Veszprémben végezte a felsőkereskedelmi iskolát és könyvelőként dolgozott mielőtt katonai szolgálatba került. Budapest ostrománál szovjet fogságba esett és 1945 nyári szabadulása után iparművészként és vendégülként dolgozott. 1948-ban feleségével és kislányával együtt elmenekült Magyarországról, 1949 végén került Ausztráliába. Először fizikai munkából élt, miközben gépészeti tanulmányt folytatott, rövidesen egy nádcukorgyár korszerűsítésén rajzoló munkát kapott. 1954-től 1978-ig Sydneyben egy országos vállalatnál üzemtervező rajzoló és csoportvezető volt. A műszaki állásból korai nyugdíjba vonult, hogy elvállalhasson egy országos terjesztésű hetilap főszerkesztői feladatát. Tudta, hogy mit vállal, hiszen 1964 óta alapító-szerkesztője, tulajdonosa volt a Sydneyben, az Ausztráliai Magarság néven megjelenő havi lapnak. Ezt az Ady János által 1976-ban megvásárolt, akkor 18 éves Magyar Élet c. melbourne-i hetilappal egyesítve, 1978-ban nemzeti elkötelezettségű hetilapot hoztak létre, megteremtve az ausztráliai magyarok országos terjesztésű fórumát.

Csapó Endrének része volt az 1955-ben, három nagyváros egyesületeiből alakult országos szövetség létrehozásában, amelynek főtítkári feladatait több alkalommal elvállalta. A föderáció valamennyi tagállamának magyar szervezeteit összefogó Ausztráliai Magyar Szövetség, kiterjedt feladataihoz, országos terjesztésű fórumot kívánt. A Magyar Élet 1978-tól e szerepet is betölti, főleg a helyi szervezetek munkáját a KRÓNKA oldalakon megjelenítő beszámolók által. Az elmúlt három évtized során 30-szor 50 újságot, azaz 1500 lapszámot írtak, szedtek, szerkesztettek, csomagoltak és küldtek szét a lap egyre gyarapodó, mintegy négyezer előfizetőjének, illetve több mint tízezer olvasójának, akiket a kontinens egészéről nyertek meg a lap számára.

A Teleki Pál Érdeméremmel 2006-ban kitüntetett Csapó Endrét, illetve a 2008-ban Magyar Örökség díjjal kitüntetett Magyar Életet és főszerkesztőjét a szomszédból is tisztelettel köszöntjük! – Szerk.

TILTAKOZÁS A SZLOVÁK NYELVTÖRVÉNY ELLEN

Ha Ön is szeretne, akkor aláírásával tiltakozhat a szlovák nyelvtörvény ellen a www.polarinfo.hu honlapon, ahol virtuális petíciót indítottak.

*Rajzolta David Simonds
(megjelent az angol Economist folyóiratban, 2009. július 30-án).*

NYÍLT LEVÉL BALÁZS PÉTER KÜLÜGYMINISZTERHEZ

Below is the open letter to the Hungarian Minister of Foreign Affairs signed by key Hungarian figures in Australia and also by our own István (Steven) Tóth, President of the New Zealand Hungarian Federation, who happened to be in Sydney at the time, asking the Minister to reconsider his decision to close the Consulate-General in Sydney. [The closure has widespread ramifications, including also for New Zealand, albeit mostly indirectly.]

Tisztelt Külügyminiszter Úr!

A Sydney-i Magyar Főkonzulátus bezárása tárgyában fordulunk a Külügyminiszter Úrhoz immár nyílt levél formájában. Ebben, részben megismételjük a NSW-i Magyar Szövetség Önhöz intézet május 23-i levelében foglaltakat, kiegészítve további érveinkkel.

Külügyminiszter úr, a Parlament Külügyi Bizottsága előtti meghallgatása során és a Népszavának adott interjújában a nemzeti külpolitika szükségességéről beszélt, nevezetesen, hogy „a magyar érdekeket semmi egyéb érdek nem írhatja felül”, továbbá, hogy az esetleges csökkentéseknél „figyelembe kell venni, milyen politikai érintkezések, gazdasági kapcsolatok és konzuli feladatok hárulnak a képviselőre”. Ezen értelmes és felelősséget tükröző kijelentésével szemben úgy ítéljük meg a kormány cselekményét, hogy az szemben áll a magyar érdekekkel, és figyelmen kívül hagyja azokat a politikai érintkezéseket és gazdasági kapcsolatokat, amelyeket a Sydney-i Főkonzulátus és a tiszteletbeli konzuli csapat oly eredményesen létrehozott. A virágzó kulturális és gazdasági kapcsolatok összeomlásán túl súlyos anyagi károkat idéz elő a kormányintézkedés a magyar turizmusban is.

Nagyon sajnáljuk, hogy Külügyminiszter úr tényekre felépített levelünket nem vette figyelembe.

Véleményünk szerint a döntés szűklátókörű, elhamarkodott volt, aminek semmi köze sincs a bezárás célját indokló takarékosághoz. Ugyanis a Sydney-i Főkonzulátus bezárása és a Canberra-i Nagykövetség EUkonformmá tétele több költséggel járna mint a jelenlegi helyzet megtartása.

Miniszter úr nyilatkozatából tudjuk, hogy a tárca idei csökkentett költségvetése 44 Mrd Ft, egy átlagos főkonzulátusé pedig 100 M Ft. Vagyis a jövő évi megtakarítás Sydney feláldozásán alig 2 ezreléke lesz a költségvetésnek. És akkor még nem kalkuláltuk az alig öt éve végzett látványos felújítás és a most elrendelt felszámolás költségeit. A személyzet hazahívása sem jelent tiszta megtakarítást, hiszen Canberrát személyileg és eszközökkel bizonyára kénytelenek lesznek megerősíteni. Canberra Ausztrália mesterségesen kialakított fővárosa, az ország lakosságának csak másfél százaléka él ott, míg Sydneyben 25%-a. Canberrában él a legkevésbé számú magyar és oda eljutni konzuli ügyekben a legkörülményesebb. Egy nap alatt meg sem lehet járni.

A Külügyminiszter Úr által adott hármaskritériumot figyelembe véve, megjegyeztük, hogy idén szeptember végén várjuk a köztársasági elnök úr látogatását Ausztráliába és Új-Zélandra. Ennek a

látogatásnak keresztülvitelében a canberrai nagykövetségre és a sydneyi főkonzulátusra komoly szerep hárul. Az Ausztráliában és Új-Zélandon élő magyarokra, de a két ország diplomáciai kapcsolatainak ilyen magas szintű államfői látogatására is igen rossz fényt vetne a sydneyi misszióknak a bezárása.

Ausztráliában a 2006-os népszámlálási adatok szerint 68 ezren vallották magukat magyarnak, de leszámazottakkal és az elcsatolt országokról idevándorolt honfitársaikkal együtt létszámuk 150–200 ezerre tehető – Laurie Ferguson föderális képviselő megállapítása szerint. A magyarság befolyása meghaladja számszerű súlyát, mert számos magyar származású nagyvállalkozó él Sydneyben, nem szólva arról, hogy Nick Greiner személyében magyar születésű miniszterelnök is volt New South Walesnek.

A magyarok többsége Sydneyben él, ahol a főkonzulátus 42 éve működik. Sydneyben közel két tucat magyar társadalmi, bajtársi, kulturális, ifjúsági, karitatív és egyházi stb. szervezet tevékenykedik, ezek koordináló csúcsszervezeteként 1952 óta működik a NSW-i Magyar Szövetség, amely a rendszerváltás előtt azon fáradozott, hogy Magyarországon a kommunista diktatúrát demokrácia váltsa fel, azt követően pedig egy olyan Magyarország létrejöttét hirdeti, amely nem kizárja, hanem befogadja az egész magyar nemzetnek, és amely vállalja a nyugati civilizált világ demokratikus értékeit.

Ezért támogatta Magyarország NATO és EU tagságának elérését, és mindkét szervezetben a minél aktívabban kiteljesedő részvételét. Véleményünk szerint Európa jövője és Magyarország biztonsága az Európai Unióban és a transzatlanti kapcsolatokban van.

A magyar–magyar kapcsolatban, a hivatalos és nem kormányzati szervezetekkel való együttműködésünkben, a megmaradásunkat szolgáló identitás konferenciák megrendezésében kulcsszerepe van a sydneyi főkonzulátusnak. Tudomásunk szerint, a magyarság nagy lélekszáma miatt a sydneyi a legnagyobb konzuli forgalmat lebonyolító főkonzulátusok egyike, különösen fontos szolgálatot teljesítve állampolgársági, útlevél és anyakönyvi tételek terén, amiből tavaly kétezernél több ügyet intézett el.

Külügyminiszter úr Svédországhoz hasonlóvá szeretné tenni a magyar külképviseleti hálózatot. Nos, Svédország – a sokkal kisebb létszámú itteni közössége számára – nemrég nyitotta meg hivatásos főkonzulátusát Sydneyben. Jelenleg ebben a városban működik a világ legnagyobb konzuli testülete, megelőzve New Yorkot is, és tükrözve, hogy közel száz etnikum első generációs bevándorlója teszi ki a lakosság 40%-át. Minden 4 milliónál nagyobb európai ország – még Málta és Horvátország is – fenntart Sydneyben főkonzulátust.

Ausztrália a G20 tagja, Sydney a gazdasági fővárosa. Ázsia gazdasági szerepének növekedése Sydneyt regionális központtá emelte, ahol hatszáznál több

multinacionális cég központja található. A világvásárok a fejlett országok között az ausztrál gazdaságot érintette legkevésbé. Az ausztrál dollár felfelé ível. A távoli és steril kormányzati fővárosból, Canberrából, nem lehet folyamatos kapcsolatot tartani az üzleti partnerekkel, ezért a legtöbb sydneyi főkonzulátus üzleti promóciós tevékenységet is folytat.

A magyar–ausztrál gazdasági kapcsolatok a magyar uniós csatlakozás óta gyorsan fejlődnek, aminek alapja az üzleti bizalom volt. Ezt nem volna szabad megrendíteni egy gyengeségre utaló felesleges intézkedéssel.

Magyarország közelgő EU-s elnökségére tekintettel megjegyeztük, hogy egyedül New South Wales állam Parlamentjének van Európai Unió Baráti Csoportja Ausztráliában, és mintegy félszáz képviselő a tagja. A legnagyobb európai gazdasági érdekeltséggel bíró nagyvállalatok alapították Sydneyben a European–Australian Business Councilt, melynek delegációja tavaly járt Magyarországon (főkonzulunk tagja az EABC ügyvivő testületének).

Befejezésül megjegyezzük, hogy talán nem túlzott az a napokban lábrakapott megállapítás, hogy a Külügyminisztérium jelen lépése a külföldi képviseletek bezárása során kapcsolatba hozható a kormány párt olyan természetű megítélésével, ami szerint az itt élő magyarok nem mindenben értenek egyet a jelenlegi magyar kormányzat tevékenységével. Ilyen kicsinyes és pártos viselkedés egyébként a legutóbbi EU-választások során Magyarországon is megfigyelhető volt.

A felsorolt érvek alapján határozottan kérjük a Külügyminiszter Urat, hasson oda, hogy a Sydney-i Főkonzulátust vegyék le a külképviseletek bezárását elrendelő listáról. Ugyanis a sydneyi főkonzulátus felszámolása igen sötét képet festene az ausztrál üzleti és politikai körökben Magyarország helyzetéről. A magyarságra nézve az eddig oly szépen kiépített magyar–magyar együttműködés is kárt szenvedne. Rontaná a magyar országimázt és megkérdőjelezné Magyarország koherens külpolitikáját, konzekvens nemzetpolitikáját, valamint az államfői látogatás kapcsolatfejlesztési szándékának komolyságát.

Külügyminiszter Úr! a Sydney-i Főkonzulátus megmaradása, mind rövid-, mind hosszú távon a magyar diplomácia és ennek függvényében a demokratikus Magyarország érdeke.

Szeretnénk remélni, hogy nem jönnek vissza azok az idők, amikor önérzetes magyar nem tarthatott kapcsolatot a „hivatalos Magyarországgal”.

Tisztelettel:

Kardos Béla sk., a New South Wales-i Magyar Szövetség elnöke

Tóth István sk., az Új-Zélandi Magyar Szövetség elnöke
Csapó Endre főszerkesztő sk. (Magyar Élet hetilap, Sydney-Melbourne)

v. Tassányi József sk., a Vitézi Rend úv. törzskapitánya
Ilosvay Gusztáv sk., főszerkesztő (Rádió Mozaik, Sydney)

A KÜLKAPCSOLATI TEVÉKENYSÉG INTÉZMÉNYEI ÉS ESZKÖZEI

- MAGYARORSZÁG KÜLKAPCSOLATI STRATÉGIÁJÁNAK VII. FEJEZETE (2008)

Az integráció és a globalizáció körülményei között az ország külkapcsolatai messze túlterjednek a hagyományos diplomácia területén, megújuló, hatékony és koordinált eszközrendszerrel igényelnek, miközben a külpolitika és a diplomácia továbbra is a külkapcsolati rendszer vezető ága marad.

Magyarország külkapcsolatainak fejlesztésében, céljainak megvalósításában támaszkodik

- gazdasági erejére, teljesítményére,
- tudományos-technológiai, kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitására (az országban megtelepedett multinacionális vállalatokéra is),
- erősödő nemzetközi fejlesztési politikájára,
- az Európa-politikai és az ágazati - kiegészítően külgazdasági - stratégiákban foglalt cél-, eszköz- és intézményrendszerre,
- az uniós, két- és többoldalú diplomáciát szolgáló, az ország egységes képviseletét megvalósító, integrált magyar képviseleti rendszer egészére, benne a szakdiplomatai tevékenységére,
- a változó biztonságfelfogás jegyében egyre inkább a nemzetközi műveletek szolgálatába állított honvédségre, rendvédelmi és civil szakemberekre,
- a biztonsági kihívásokból fakadó veszélyek megelőzésére képes, a külföldi társszervekkel eredményesen együttműködő rendvédelmi szervekre és nemzetbiztonsági szolgálatokra,
- a határokon átnyúló lakossági, azon belül is a magyar-magyar kapcsolatokra,
- a nemzetpolitika intézményrendszerére,
- a kormányzati szervek mellett az önkormányzatok partnerkapcsolat-rendszerére, az együttműködést az állampolgárok szintjén megvalósító testvértelepülési kapcsolatokra, valamint az önkormányzati szövetségek uniós szervezetekben betöltött szerepére,
- a felsőoktatási intézmények kapcsolat-rendszerére, az Európai Felsőoktatási és Kutatási Térségben és az idegen nyelvű képzések révén kialakuló együttműködésre,
- a kulturális kapcsolatok intézményeire - benne a magyar kulturális intézetek külföldi hálózatára, az oktatási-kulturális szakdiplomataikra - és a magyar kulturális évadokra,
- a nemzetközi kapcsolatokat kutató műhelyek, a Külügyi Intézet háttértevékenységére,
- a külkapcsolatok alakításában szerepet vállaló civil szervezetekre.

A külkapcsolatok összkormányzati alakításában, az átfogó stratégia kidolgozásában és megvalósításában kulcs-szereplő a miniszterelnök, a külügyminiszter,

továbbá feladat- és hatáskörük szerint közreműködnek a miniszterek és a központi igazgatási szervek vezetői, az érintett kormánybiztosok és miniszteri megbízottak. A kormányzat mellett a köztársaság elnöke, az Országgyűlés és a parlamenti pártok játszanak kitüntetett szerepet. A külkapcsolati tevékenység aktív szereplői a reálgazdaságot képviselő munkaadói és munkavállalói szervezetek, az önkormányzatok és önkormányzati szövetségek, valamint a külpolitikai-külkapcsolati területen érdekelt civil szervezetek. Ez utóbbiak hasznos szerepet játszanak, például a magyar nemzetközi fejlesztési politikában, vagy a válságokat követő újjáépítésben. A nemzetközi kapcsolatok egyre szélesedő civil szektorát erősítik az uniós mobilitási, oktatásfejlesztési és kutatási együttműködések is.

A diplomáciában megkülönböztetett helyet kell kapnia a külgazdasági, nemzetpolitikai, kulturális, oktatási, sport-, műszaki-tudományos, környezetvédelmi, turisztikai, önkormányzati-regionális kapcsolatok fejlesztésének.

Balázs Péter külügyminiszter

A külkapcsolatok átfogják az egész társadalmat, széleskörű nem-kormányzati kapcsolatokat igényelnek, egyúttal megkövetelik a külügyi-külkapcsolati-diplomáciai munka szolgáltató funkcióinak és nyilvánosságának erősítését. A stratégia céljainak eléréséhez intenzív és jól átgondolt külkapcsolati együttműködésre van szükség, amelyet a kormány és a civil, nem-kormányzati szervezetek, gazdasági és szociális partnerek, a kultúra, tudomány és oktatás, valamint a sport világának képviselői rendszeres fórumokon, intézményesített párbeszéddel folyamatosan alakított konszenzus alapján tudnak eredményesen megvalósítani. A hatékony kormányzati végrehajtáshoz, a tárcák nemzetközi tevékenységének jobb összehangolásához, a felesleges párhuzamosságok kiiktatásához az aktív, folyamatos egyeztetésnek, a Külügyminisztérium koordináló szerepének az erősítésére van szükség.

Fontos az Európai Parlament magyar képviselői, az Európa Tanács, a Régiók

Bizottsága, az Európai Települések és Régiók Tanácsa (CEMR) delegáltjai, a Magyar Régiók brüsszeli képviselete és a brüsszeli EU Állandó Képviselet összehangolt fellépése a nemzeti érdekek hatékony érvényesítése érdekében.

A magyar képviseleti rendszer korszerűsítése, feladatainak és hálózatának felülvizsgálata követi a külkapcsolati stratégia fő irányait. Gyarapodnak az újszerű formák és megoldások, mint például az uniós partnerekkel közös képviseletek, a közös állampolgári érdekvédelem, a közös vízumirodák és a más országok képviseletén szolgáló diplomaták. Újszerű egyes magyar képviseletek regionális koordinációs szerepe a nemzetközi fejlesztési politika tervezésében és végrehajtásában.

A magyar állampolgárok és cégek egyre intenzívebb nemzetközi kapcsolataikhoz igazodnia kell a konzuli tevékenységnek, a jogsegélynyújtásnak, tanácsadásnak és érdekvédelemnek. Különös figyelmet igényelnek a rendkívüli események, amikor természeti csapás, humanitárius katasztrófa, fegyveres konfliktus vagy terrortámadás érintette, szenvedő alanyai lehetnek magyar állampolgárok is. Az ország gazdasági érdekei is megkövetelik a minél intenzívebb kapcsolattartást a külföldön élő magyar állampolgárokkal.

A kormányzati és nem-kormányzati, civil külkapcsolati szereplők, kutatóműhelyek, valamint a parlamenti pártok bevonásával rendszeresen felül kell vizsgálni a külkapcsolati stratégiát, figyelembe véve a változó körülményeket és a tapasztalatokat. Ezen túl folyamatosan erősíteni kell a magyar külpolitika és külkapcsolatok politikai és társadalmi támogatottságát, a fő célokat övező egyetértést, ami kiszámíthatóbb, következetesebb, ezzel elfogadottabb politizálást tesz lehetővé, így nem csak a hatékony érdekvédelemnek, de a széles értelemben vett versenyképességnek is tényezője. A stratégiát - az érdekelt kormányzati és nem-kormányzati szereplőkkel konzultálva - a Külügyminisztérium, az érdekelt tárcák és a képviseletek intézkedési tervek segítségével ültetik át a gyakorlatba.

A változó törekvések és cselekvés végső célja, hogy a magyar külkapcsolatok formálásában részt vevő kormányzati és nem-kormányzati szervezetek egymást kiegészítő, jól összehangolt együttműködése szolgálja az állampolgárok, a társadalom, a nemzet biztonságát, jólétét, gyarapodását.

Forrás: www.kulugyminiszterium.hu

INSTITUTIONS AND TOOLS OF EXTERNAL RELATIONS

- CHAPTER VII OF HUNGARY'S EXTERNAL RELATIONS STRATEGY (adopted by the Government in 2008)

In the context of European integration and globalisation, Hungary's external relations extend far beyond the sphere of traditional diplomacy. They need a renewable, effective and co-ordinated set of tools, while foreign policy and diplomacy continue to play the leading role in the system of external relations.

In developing her external relations and meeting her goals, Hungary relies on:

- the country's economic strength and performance;
- the science and technology, research and development, and innovation capacity (including that of multinational companies settled in the country);
- the expanding international development policy;
- the goals, tools, and instruments stipulated in the Europe policy strategy and in sectoral strategies, especially the one on external economic relations;
- the whole integrated system of Hungarian diplomatic service, including the activities of the special attachés, accomplishing a unified representation of Hungary in EU, bilateral and multilateral diplomacy;
- the armed forces, law enforcement and civil experts increasingly mobilised for international operations under the evolving concept of security;
- the law enforcement forces and national security services able to prevent threats stemming from security challenges, in successful co-operation with foreign partner organisations;
- cross-border people-to-people contacts, especially Hungarian-Hungarian relations;
- the institutional network of nation policy;
- partnerships, in addition to that of government agencies, of local governments, sister city relations bringing co-operation to the level of the citizen, and the role played by federations of local governments in EU organisations;
- the networks built by higher education institutions and the co-operation built through the European Higher Education and Research Areas and through foreign language training programmes;
- the institutions of cultural relations, including the network of Hungarian cultural institutes abroad, educational and cultural attachés, and Hungarian cultural seasons abroad;
- institutes and teams researching international relations, especially the supporting activities of the Institute of International Affairs;
- NGOs taking on a role in external relations.

The prime minister and foreign minister are key actors in shaping external relations on the level of national government and in building and implementing a comprehensive strategy, while other members of government, executives in central administration, government and ministerial commissioners contribute within their sphere of competence. In addition to the government, the President of the Republic, Parliament and parliamentary parties play an eminent role in external relations. Employers' and employees' organisations representing the real economy, local governments and their federations and civil organisations interested in foreign policy and external relations also play an active role. The latter's activities are especially useful in Hungarian international development policy and in post-crisis reconstruction tasks. The expanding civil sector in international relations is further strengthened by EU mobility programmes and co-operation schemes aiming to develop education and research.

The development of external economic, Hungarian-Hungarian, cultural, educational, sports, science and technology, environmental, tourism, local government and regional relations deserves special attention in diplomacy.

External relations encompass society as a whole, presuppose wide-ranging non-governmental relations and demand the strengthening of the service functions and transparency of foreign policy, external relations and diplomatic activities. To meet the goals of this strategy, intensive, carefully planned and co-ordinated co-operation is needed, which government and civil, non-governmental organisations, economic and social partners and representatives of culture, science, education and sports may successfully conduct based on a consensus continuously shaped at regular forums and institutionalised dialogue. Efficient government implementation, a better co-ordination of the international activities of various ministries, the elimination of unnecessary duplications require active and continuous consultations and the strengthening of the co-ordinating role of the Ministry of Foreign Affairs.

It is important to see co-ordinated action by Hungarian members of European Parliament, delegates to the Council of Europe, the Committee of Regions, the Council of European Municipalities and Regions (CEMR), the Representation of Hungarian Regions and the Hungarian Permanent EU Mission in Brussels

to ensure an efficient assertion of national interests.

The modernisation of Hungary's missions abroad, the review of their tasks and network follow the priorities of this external relations strategy. There are more and more new forms and methods, such as joint missions with other EU partners, joint protection of EU citizens' interests, common visa offices, and diplomats serving at other countries' missions. It is also a novelty that some Hungarian foreign missions take up a regional co-ordinating role in planning and implementing international development policy.

Consular services, legal assistance, advice and representation of interests must adapt to the growing international relations of Hungarian citizens and businesses. Special attention must be paid to extraordinary events such as natural disasters, humanitarian catastrophes, armed conflict or terrorist attacks, which may affect Hungarian citizens. Hungary's economic interests also call for continuous and intensive liaising with Hungarian citizens living abroad.

This strategy must be reviewed regularly involving members of governmental and non-governmental organisations, civil external relations actors, research teams and parliamentary parties, taking into consideration the accumulated experience and adapting it to changing circumstances. Political and public support for Hungarian foreign policy and external relations must be continuously strengthened, with the aim of reaching consensus on the main objectives. This allows for a more predictable, more consistent, and therefore better accepted policy, and thus is a factor not only of an efficient promotion of interests, but also of competitiveness in the broader sense. The strategy is put into practice through action plans of the Ministry of Foreign Affairs, other interested ministries and missions abroad after consultation with governmental and non-governmental players.

The ultimate aim of the endeavours and activities outlined in this strategy is for the complementary and carefully coordinated co-operation of governmental and non-governmental organisations participating in shaping Hungarian external relations to serve the security, well-being and prosperity of citizens, society and nation.

Source: www.kulugyminiszterium.hu

famous

Hungarians

ROBERT CAPA

COLUMNIST
PAUL HELLYER

The greatest war photographer of the twentieth century was, of course, a Hungarian. I say, "of course", not because Hungarians have any special gift for war or for photography but because Hungarians seem to have an almost uncanny ability to reach the top of whatever profession they choose. The subject of this essay, Robert Capa, captured this essential truth not in the photographs he took, but in his famous words when he said, "It is not enough to

be a genius, you must also be a Hungarian". In the case of Capa he was, of course, both: a genius and Hungarian. His legacy remains with us today, not only in the photos but also in the way he lived: a free-wheeler, a sweet-talking ladies' man, a rambler and a gambler, at home only in hotels, forever looking for the next conflict to capture. As you might expect of such a man, he died young, at the age of 41, but what a forty years he lived!

He was born Endre Ernő Friedmann in Budapest in October 1913, as the sun was finally setting on the Austro-Hungarian Empire. The war that would begin less than a year after he was born would not be photographed and chronicled in the way he would do so for subsequent conflicts. His family was middle-class and Jewish: his mother, described as a "determined fireplug of a woman", ran a fashion salon and his father enjoyed the city's renowned café life: Capa would get his determination to succeed from his mother and his love of gambling from his father, not a bad combination after all.

Growing up Jewish in Hungary in the 1920s was not much fun at all. Although as streetwise as any young man growing up in the streets of Pest at that time had to be, he was already in trouble with the police at 17 when he was arrested and roughed up for participation in a political rally. Capa was never conventional and was never going to fit in to the closed, conservative and narrow mood of those times. He could, as they say, read the writing on the wall. At 18 he began his lifelong wandering and left Hungary to join his sister in Berlin.

Like all *gimnázium*-educated Hungarians at the time, he was fluent in German and the German capital in 1931 was still a place of excitement,

artistic freedom and innovation. It was there, with the help his fellow Hungarian émigrés, that he found his craft when he was hired as a darkroom boy. A year later he got his "lucky" break when he was sent to photograph the exiled Leon Trotsky in Denmark. His photos were successful and for the first time his name appeared in print as a photographer.

As the climate in Berlin worsened with the rise of the Nazis, Capa returned to Budapest for a short time before moving to that other European city that was such a magnet for Hungarians: Paris. He would meet another great Hungarian photographer, André Kertész, there in 1934, who took him under his wing both professionally and personally. His life was nonetheless still a continual struggle of survival to find enough work and to earn enough money to eat and pay the rent.

At the age of 23 his life changed forever when for the first, and perhaps only time, he truly fell in love. He met a pretty redhead and fellow photographer, Gerda Pohorylles, and they both knew from the first, they were made

for each. They were a perfect union, a high-spirited couple, neither of whom ever wanted the conventional life of the *bourgeoisie* and who were at their best when together. You can see the love in their eyes in the photos of them at that time.

It was at this stage that he reinvented himself as Robert Capa, a supposedly famous American photographer who had come to Europe. He did it to signal that his old life had been left behind and was no more. He claimed he chose the name Capa because it sounded like the famous America director of the time, Frank Capra. Others would later quip, unkindly perhaps, that it was more likely because the Hungarian word for shark is *cápa*. Capa said with his new name and identity he could demand higher fees for his photo-

graphs! Gerda reinvented herself too and became Gerda Taro. They set out to conquer the world.

It would be the Spanish Civil War that would cement Capa's greatness as a photographer. He and Gerda set off there in 1936. For the first year they "worked together, drank champagne, made love, and nearly caught bullets in their teeth", as one writer put it. It was also at this time that arguably the greatest photograph of war was ever taken. The "Falling Soldier" captures the moment a Republican militiaman was shot: he is shown falling back-

wards, his rifle leaving his hand, his knees buckled in the instant of death, all arched against the sky. It became an instant sensation as it caught the tragic nature of war in way that had never been done before. The public at that time was not used to such gruesome photos of war, such photos were banned, for instance, during the First World War. But here Capa showed the horror and grim realities of war in such a clear and profound way. Capa's fame was set. (Debate rages today as to whether this photo was in

fact "staged" by Capa or whether it was as it appears: the moment of a soldier's death. That controversy emerged much later and well after the impact of the photo was felt across the world.)

Of course life is never simple or straightforward, is it? A year after this famous photo, his beloved Gerda was killed in Spain while Capa was briefly back in Paris. He was consumed with grief and guilt at her death. He was the one who had led her to Spain to photograph the conflict, yet he had left her there to return, albeit briefly, to Paris. The tragedy was compounded as he learned of her

death in the newspaper, *l'Humanité*. Her death was, in its own way, a sensation and her death, arguably that of the first woman photographer killed in action, become a symbol of the Republican resistance. This only served to make Capa even more famous. However, her death would tear him apart and he never recovered his equilibrium. He drank in a way that he never stopped, with his charm and his good looks he became a wandering Lothario with many, many conquests, from the famous and glamorous, to the decidedly less famous and glamorous.

Capa never gave up photography though. Instead he continued on as before, seeking out conflict and photographing it with rawness and energy.

He once remarked, "If your pictures aren't good enough, you aren't close enough." It was this attitude that led him to take what are perhaps his greatest photos. He joined the allied forces on D-Day and was amongst the very first to land on Omaha Beach. He took photos for the first 90 minutes of the landing, ran out of film, hopped on a craft back to England, stocked up on film, and headed back to the beaches of Normandy. The few surviving images of that landing are unsteady, blurry, giving full weight to the horror of the landing. (Due to a darkroom mishap, most negatives were damaged beyond repair.) There is no glamour here, no glory, merely the hell of war.

There is an immediacy in these images that is antithetical to Hollywood's version of such events. They are nothing if not authentic. Sixty years later these photos would inspire the opening shots in *Saving Private Ryan*, such is their power.

After the war he and several others, (Henri Cartier-Bresson, George Rodger and David "Chim" Seymour), set up the first photographers' cooperative known as Magnum. (The name, predictably, came from size of the champagne bottle used when the idea first occurred to Capa and his fellow photographers.) It was designed to ensure that photos taken by its members were cared for and protected by fellow photographers, rather than the magazines, such as *Life* that commissioned much of the work Capa and others did. It was a revolutionary idea at the time and showed that Capa possessed a keen instinct. The agency is still in existence today, a testament to the vision displayed by Capa and others.

The years after World War II saw Capa become increasingly weary and tired, his lifestyle being hardly conducive to normality. He continued, however, to photograph war, drink, gamble and womanise. Today we might say he was a victim of post-traumatic stress. His end came in 1954, at the age of 41, when he was killed by a landmine while photographing the incipient war in Indo-China. The Overseas Press Club of America immediately established the Robert Capa medal to be awarded for the "best published photographic reporting from abroad requiring exceptional courage and enterprise". It is still awarded today.

His legacy is his photographs and many of these are now in his homeland. In 1995 his brother, Cornell Capa, together with Richard Whelen, Robert Capa's biographer, selected a total of 937 negatives from the legacy of his brother to form the "definitive collection" from which three identical series were developed. One of these series was acquired by the Hungarian state and has been in Hungary since earlier this year. Although destined for a homeless, wandering life photographing the misery of war, it is reassuring to know that you can now wander through the same streets in Pest that Capa grew up on, and visit the museums that now house his legacy.

Capa: a genius yes, a Hungarian, always. ■

workers were, however, able to take steps to protect the unique wildlife of the Gemenc forest flooded by the River Danube. András also mentions the fervour with which stage II of the building of the M6 motorway is progressing, with a target handover date of 30 March 2010, just in time to facilitate travel to Pécs, one of the designated European cultural capitals of 2010.

Finally András recounts some sporting highlights of recent weeks: tennis player Ágnes Szávay winning the GDF SUEZ Grand Prix in Budapest, Hungary's national dragon

A válság hatásának csökkentése, a kilábalás felgyorsítása érdekében hozott - a parlament többsége által támogatott - kormányzati intézkedések érinti a jövedelmek alakulását, növeli a forgalmi adó nagyságát, változtat a személyi jövedelemadó sávhatárán, a társasági adó mértékén. Megszüntették a 13. havi juttatást és a 13. havi nyugdíjat. Emelték a nyugdíjkorhatárt, csökkentették a táppénz mértékét, a GYES [gyermekgondozási segély] és a GYED [gyermekgondozási díj] együttes időtartalmát, és még számos intézkedés, megszorítás szolgálja az ország egyensúlyi helyzetének megteremtését.

A válság hatására és következményeként vállalkozások szűntek meg, üzemek, gyárak zártak be, vagy jelentős mértékben csökkentették termelésüket. Az elmúlt hónapokban jelentősen emelkedett a munkanélküliek aránya és nőtt a létbizonytalanságban élő családok száma is.

A kormányzati intézkedések nagy többsége 2009. július 1-vel lépett érvénybe. A végrehajtás következetessége, a kormány eltökéltsége az egyensúlyi helyzet javítására, kedvező nemzetközi visszhangot váltott ki - javult az ország megítéltsége. A nemzeti valuta mind a dollárhoz, mind pedig az euróhoz képest - a korábbi mélypontról elmozdulva - jelentősen erősödött. Az igaz, hogy jelentős megszigorításokkal, de elindult az egyensúlyteremtés folyamata az országban. Ezt legjobban az erősíthetné fel, ha a gazdasági világválság mérséklődése minél előbb éreztetné hatását a magyar gazdaságban is.

Az országban élők döntő többsége tudomásul vette a kormány megszorító intézkedéseit, bízva, reménykedve abban, hogy a terhek igazságosabb elosztása és az értékek megteremtésében való nagyobb arányú és hatékonyabb részvétel meghozza az előrevetített eredményeket.

Az elmúlt hetekben Európára és Magyarországra is a szélsőséges időjárás volt a jellemző. Orkánszerű szélviharok, hatalmas esők, jégverés érte az ország különböző területeit - jelentős károkat okozva épületekben és a mezőgazdaságban is. A folyók megáradtak, a Dunán jelentős árhullám vonult le - melynek következtében a Gemenci Erdő víz alá került. Az árterületen élő értékes vadállomány mentésére, ellátására előre felkészült az erdőgazdaság.

Térségünkben - Fejér - Tolna - Baranya megye - feszített ütemben épül az M6-os autópálya 2. szakasza. Átadási ideje 2010. március 30. Az autópálya elkészülte jelentősen megkönnyíti majd azoknak is az utazását, akik 2010-ben Európa egyik kulturális fővárosát akarják meglátogatni. Ez a főváros Pécs - Baranya megye székhelye lesz.

Jelentős és szép sportsikereket értek el a magyar sportolók az elmúlt napokban. Szávay Ágnes július 12-én megnyerte a GDF SUEZ Grand Prix Budapest elnevezésű salakpályás női tenisztornát, és ezzel a győzelmével a világranglista 27. helyét foglalja el. Július 10. és 12. között a magyar sárkányhajó válogatott csapat csapat-világbajnokságon vett

Dr. Murzsa András 1941-ben született. Végzettsége közgazdász, szociológus. Foglalkozása: Ügyvezető, Címzetes kiadóvezető-tanácsadó. Évekig az Axel Springer Magyarország Tolna Megyei Kiadójának a vezetője volt. Jelenleg ugyanott kiadóvezetői tanácsadóként dolgozik, miközben egy Társaság ügyvezetőjeként is tevékenykedik. Két gyereke, négy unokája van, feleségével Tolna megye székhelyén, Szekszárdon él. Szabadidejében borászkodik, horgászik.

KEDVES BARÁTAIM!

When Szekszárd based senior executive, Dr András Murzsa, first wrote to us from Hungary, it was late 2007, when Hungary was focussed on the sweeping reforms in health, education and pensions, deemed necessary for the country to catch up with its European Union counterparts. These reforms had led to increased frustration and poverty giving rise to frequent strikes and protests, however, András was cautiously optimistic that if the country could persevere through the hardships over the 12 months that followed, things would turn around for the better. What András and the forecast analysts, indeed no-one had predicted was the looming global financial crisis.

In fact Hungary came perilously close to bankruptcy. András explains that the current government is seen as a crisis management government, whose task is to implement the unpopular strategies requiring substantial concessions by the general public in order to address the situation the country finds itself in. The measures are numerous and include wage increase restrictions, sales tax increases, taxation changes, and widespread benefit decreases.

Many companies and businesses have gone under, factories have closed and production at surviving plants has been decreased as a consequence of the crisis. Unemployment has significantly risen, as has the proportion of families living under the breadline. Most of the austerity measures introduced took effect on 1 July 2009, and it would seem have already served to win favourable reaction from the international community. András believes the measures have the support of the majority of Hungary's residents, who appreciate the need for them in order to put the country back on track.

András Murzsa goes on to touch briefly on the extreme weather over recent weeks with hurricane force winds, rain and hail damaging buildings and crops in various parts of the country. Conservation

boat team winning 4 gold medals and one silver at the World Championships in South Korea, and the women's water polo team winning silver at the Universiade in Belgrade. He is chuffed about these achievements and believes these Hungarian successes bring pride to Hungarians wherever they are in the world.

Másfél évvel ezelőtt szólítottalak meg benneteket, így először remélve, hogy senkit sem sértek meg közvetlenségemmel, ismeretlenül betolakodva a mindennapok történéseibe.

Most újra írok. Először is köszöntelek benneteket, távolban élő honfitársaim, azzal az érzéssel, melyet az anyaországban élő szeretne tolmácsolni és éreztetni a távolban élő szeretteivel.

Korábbi levelemet azzal a gondolattal zártam - az ország gazdasági helyzetének megítélése kapcsán, hogy „Az emberekben... ott van a bizakodás is. Arra számíthatok, ha átvészeljük a következő évet, talán azt követően már érződni fog az, hogy az ország egy emelkedő pályára kerül”.

Az akkori helyzet megítélése, az emberek áldozatvállalása és mentalitása bizakodóvá tett. Az elemzések is előre vetítették, a gazdaság mérsékelt ütemű javulását.

Arra azonban az elemzők sem számítottak, hogy alig egy év múlva olyan gazdasági válság söpör végig a világon, melynek hatása a magyar gazdaságot is súlyosan fogja érintetni. Világválságról szólnak az elemzések. Hosszan elhúzódó válságról, melynek hatásai több évig is negatívan hathat a magyar gazdaságra.

Magyarország jelenlegi kormánya válságkezelő kormányként kerül be a köztudatba. Az ország helyzete, a nagyarányú eladósodás, a romló külső és belső piaci helyzet, a nemzeti valuta jelentős leértékelődése, a csőd-közeli állapot - szigorú intézkedéseket kívánt meg a kormánytól és lemondást, áldozatok vállalását a lakosságtól.

részt Dél-Koreában. A magyarok 4 arany és 1 ezüstéremmel tértek haza, elismerést szerezve sportáguknak és hazájuknak.

A sportvilágban mindinkább számolni kell a női vízilabdásokkal is. Szombaton, július 11-én a magyar női vízilabdázók a belgrádi Universiádén ezüstérmert szereztek.

Büszkén és jó érzéssel írom le ezeket a sportsikereket, mert honfitársaink, a magyar sportolók, a magyar emberek érték el. Ilyenkor mindig az van bennem; jó magyarnak lenni, jó itthon, és jó a világ bármely pontján, mert hírnök sikereinken, eredményeinken keresztül ott van,

eljut mindenhová, eljut önökhöz, hozzátok is, erősítve az összetartozás érzését.

Elköszönök Tőletek, kívánok számotokra és családaitoknak is jó egészséget, munkasikereket, és kívánom azt, hogy mindig érezzétek az itthoniak, az anyaország szeretetét és bizalmát. ■

Dr. Murzsa András

Magyarország, Szekszárd
2009. július 21.

SÓLYOM LÁSZLÓ KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK ÚJ-ZÉLANDRA LÁTOGAT

Sólyom László köztársasági elnök hivatalos látogatást tesz Új-Zélandra 2009. szeptember 24-e és 27-e között. Új-Zéland magyaroknak két alkalom lesz találkozni az Elnök Úrral – péntek este szeptember 25-én Aucklandban, vagy vasárnap koradélután, szeptember 27-én Wellingtonban.

Amennyiben Ön is szeretne találkozni a köztársasági elnökkel, az aucklandi fogadást illetően kérjük lépjen kapcsolatba Simpson Edittel, tel. (09) 520 2973, a wellingtoni fogadást illetően pedig Szentirmay Klárával, tel. (04) 973 7507

A köztársasági elnök a Magyar Millennium Parkban lévő új adományozók tégláit a wellingtoni fogadás előtt fogja felavatni. Az adományozókat erről külön közleményben értesítik.

SÓLYOM LÁSZLÓ 1942. január 3-án született Pécsen. 1965-ben diplomázott a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. Ugyanebben az évben felsőfokú könyvtárosi oklevelet szerzett az Országos Széchényi Könyvtárban. 1966-tól 1969-ig egyetemi tanársegéd Jénában, a Friedrich Schiller Egyetem polgári jogi intézetében. 1969-től 1978-ig tudományos munkatárs az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetében, 1975-ig könyvtáros az Országgyűlési Könyvtárban.

A nyolcvanas évektől a személyiségi jogokkal foglalkozott; ő vezette be az adatvédelmi jogot Magyarországon. Ezzel tevődött át tevékenységének súlypontja az alkotmányos alapjogokra, s később az alkotmánybíráskodás elméleti kérdéseire is. 1978-tól docens, 1983-tól 1998-ig egyetemi tanár az ELTE Polgári Jogi Tanszékén. 1995-től egyetemi tanár a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karán. Államfővé választásáig az Összehasonlító Magánjogi és Közjogi Tanszék vezetője, valamint a Doktori Iskola vezetője volt. 1969-ben a jénai egyetemen doktorált. 1981-ben az állam- és jogtudományok doktora (a Magyar Tudományos Akadémia doktora). 1998-ban megkapta a Humboldt Alapítvány külföldi tudósoknak járó Humboldt-díját. 1999-ben a Kölni Egyetem díszdoktora. 1999-2000-ben vendégtanár a Kölni Egyetemen. 2001-től az MTA levelező tagja.

Az 1980-as évek elejétől környezetvédelmi és más civil mozgalmak jogi tanácsadója, a Duna Kör résztvevője. 1988-89-ben a Nyilvánosság Klub tagja, majd ügyvivője, a Márton Áron Társaság tagja, a Független Jogász Fórum választmányának tagja. Az MDF alapító tagja, 1989 márciusától 1990 novemberéig az elnökség tagja. Az MDF képviselőtében részt vett az Ellenzéki Kerekasztal ülésein.

1989. november 24-én az Országgyűlés alkotmánybíróvá választotta, ezért párttagságáról és minden társadalmi szervezetben való tagságáról lemondott. 1990 nyaráig az Alkotmánybíróság helyettes elnöke volt, 1990-től 1998-ig, mandátuma lejártáig bírótársai háromszor választották meg az Alkotmánybíróság elnökének. Megalukulásától, 2000 márciusától, a Védjegyet tagja.

1998-ban a Német Szövetségi Köztársaság érdemrendjének csillaggal ékesített nagy érdemkeresztjével, 1999-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjével, 2003-ban Nagy Imre Érdemrenddel tüntették ki.

Felesége magyar-pszichológia szakos középiskolai tanár; két gyermekük és tizenegy unokájuk van.

2005. június 7-én a Magyar Országgyűlés a Magyar Köztársaság elnökévé választotta.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK FONTOSABB FELADATAI ÉS JOGAI:

- A köztársasági elnök látja el kézjegyével a törvényeket, s azok parlamenti elfogadását követő legkésőbb 15. napon ki is hirdeti őket. Összehívja és megnyitja az országgyűlés alakuló ülését, javaslatot tesz a miniszterelnök személyére az országgyűlésnek, valamint a miniszterelnök javaslatára kinevezi a kormány tagjait.
- Az országgyűlés által elfogadott törvényt – még az aláírás előtt – a köztársasági elnök véleményezésre megküldheti az Alkotmánybíróságnak, ha annak valamelyik rendelkezését alkotmányellenesnek tartja. Ezt hívjuk előzetes normakontrollnak. A köztársasági elnök az országgyűlés által elfogadott törvényeket aláírás előtt megfontolás végett, észrevételeinek

közlésével visszaküldheti az országgyűlésnek.

- A köztársasági elnök nevezi ki a bírákat, dönthet a mentelmi joguk felfüggesztéséről. Az országgyűlés szavaz a köztársasági elnök által a Legfelsőbb Bíróság elnökének, legfőbb ügyésznek jelölt személyről. A legfőbb ügyész helyetteseit a köztársasági elnök nevezi ki.

- A miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki a Magyar Nemzeti Bank, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Távírti Iroda, és a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnökét, s javaslatot tehet az országgyűlési biztosok személyére, akiket a parlament választ meg végül. A miniszterelnök és a köztársasági elnök együttesen jelölik megválasztásra a parlamentnek az Országos Rádió és Televízió Testület elnökét.

- A felsőoktatási intézmények tanácsának javaslatára, az oktatási miniszter előterjesztése alapján kinevezi vagy felmenti az egyetemi tanárokat, rektorokat.

- A külügyminiszter előterjesztése alapján nevezi ki vagy menti fel a nagyköveteket és követeket, az illetékes miniszterek (belügy-hadügy- pénzügyminiszter) javaslatára lépteti elő a tábornokokat.

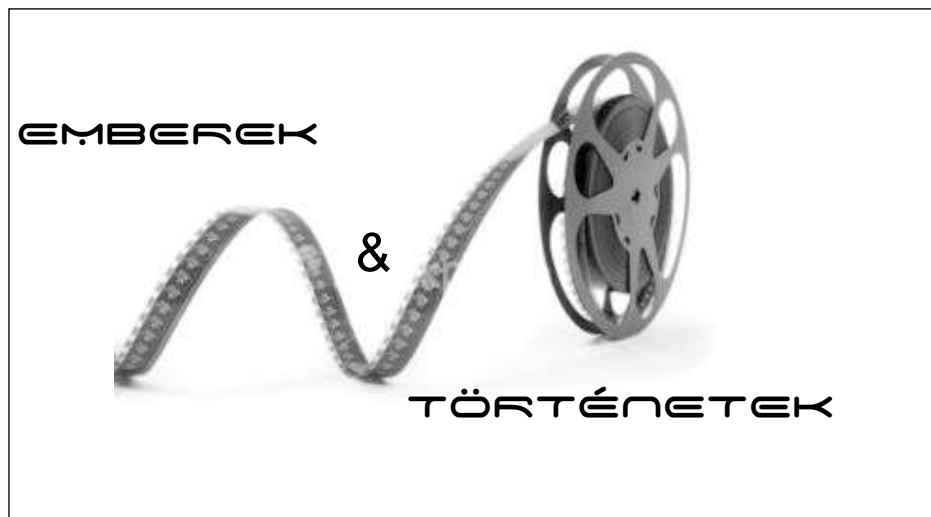
- A Magyar Tudományos Akadémia elnökét az akadémikusok közgyűlése választja meg, s a köztársasági elnök erősíti meg hivatalában.

- A Magyar Köztársasági Érdemrendet a miniszterelnök, a Magyar Köztársasági Érdemkeresztet az illetékes miniszter előterjesztése alapján adományozza és adja át ünnepélyes keretek között a köztársasági elnök.

- A belügy- vagy az igazságügyi miniszter előterjesztése alapján dönt állampolgári ügyekben, a legfőbb ügyész előterjesztése alapján a köztársasági elnök adhat egyéni kegyelmet (általános amnesztiát azonban csak a parlament hirdethet), s szintén a belügyminiszter előterjesztésére dönt a városi cím adományozásáról, illetve a közsegálakításról

- Kitzúzi az országgyűlési és az önkormányzati választások időpontját.

- A köztársasági elnök a fegyveres erők főparancsnoka. ■

TOM (TAMÁS) PAULAY

(26 May 1923 – 28 June 2009)

Paulay Tamás 1923. május 26-án született Sopronban, ahol középiskolai éveit a II. Rákóczi Ferenc Honvéd Főreáliskolában fejezte be. 1943-ban avatták, mint huszárhadnagyot a Ludovika Akadémián. A m. kir. Huszárhadosztály beosztottjaként a Prypet mocsarak, Varsó városa és a Balaton körüli harcokban vett részt 1944-ben, ennek folyamán háromszor megsebesült.

Építőmérnök szakon 1946-ban kezdte meg tanulmányait a Budapesti Műegyetemen. 1948-ban kényszerült Németországba menekülni, ahol három évig a Magyar Katolikus (menekült) Diákszövetség elnök pozícióban karitatív munkát végzett. Közben megnősült és miután 1951-ben ösztöndíjat nyert Új-Zélandból, Herta feleségével és első szülött gyermekével, Dorothyval került Új-Zélandra. Két év után a Canterbury egyetemen, Christchurchben megkapta mérnöki diplomáját. Nyolc éven át magas és ipari épületek szerkezetének tervezésével foglalkozott Wellingtonban. Közben megszületett Esther, Rosemary, (aki kétnaposan tragikusan meghalt), és egyetlen fia Gregory. 1957-ben több mint 1000 Új-Zélandba érkezett honfitársnak elhelyezésében segédkezett az állami és egyházi szervezeteknek.

1961-ben meghívták a Canterbury egyetemre, ahol egyetemi tanárként dolgozott 43 éven keresztül. A tanítás mellett munkájának nagy része abból állt, hogy a földrendések épületszerkezeteket veszélyeztető hatásainak elméleti és kísérleti vizsgálatait fejlesztette. A tervezésre és méretezésre vonatkozó megoldásokat munkatársaival együtt találta ki, és azóta több ország műszaki szabályzataiban is alkalmazzák. Kutatásának eredményeit több nyelven kiadott négy könyvében és százötven főleg nemzetközi tudományos folyóiratban megjelent cikkekben publikálták. Számos tanulmányát kitüntetéssel és oklevéllel elismerték Új-Zélandban és külföldön.

Az ötvennégy országot képviselő Nemzetközi Földrendésmérnöki Szövetség munkájában 30 éven át részt vett, 1992 és 1996 között elnökként. Nemzetközi kitüntetései között szerepel az Angol

Birodalmi Rend és-a Zürichi, Bukaresti és Argentínai (Mendoza) műszaki egyetemek tiszteletbeli doktorátusának adományozása.

A rendszerváltozás után tudományos eredményeit szülőföldjén a Budapesti Műszaki Egyetem (1990) tiszteletbeli doktorátussal, a Magyar Köztársaság a Magyar Érdemrend Kiskereszt adományozásával (1997) és a Magyar Mérnöki Kamara tiszteletbeli tagságával (2004) ismerték el. Befogadó hazájában pedig az Új-Zélandi Magyar Közösség Érdemrendjével tüntették ki 1999-ben.

1989-ben ment nyugállományba. Az egyetem lehetővé tette, hogy szabadon választott kutató tevékenységet még tizenöt évig folytathassa. Ez alatt íródott vagy ötven tanulmány. Huszonkilenc ország meghívta előadást tartani. Tudományos szimpóziumokkal ünnepelték különböző országokban tevékenykedő tervező és kutató mérnök kollégái a hetvenedik, volt diákjai a nyolcvanadik születésnapját Kaliforniában, illetve Új-Zélandban.

Az élete utolsó néhány évében visszavonult, szeretett felesége ápolására szentelte napjait, míg Herta meg nem halt, majd két évre rá, 2009. június 28-án Ő is visszaadta a lelkét a Teremtőnek.

Tom (Tamás) Paulay was born to Margit Scholz and György Paulay in Sopron, on the Austrian border in Hungary on 26 May 1923. As their only child he doted on his father and knew he wanted to be a cavalry officer just like him. After four years at the local primary school, Tom spent the next eight years at the II Rákóczi Ferenc cadet school in Sopron, a boarding school particularly strong in science. The friendships forged there were to last a lifetime; (a quarter of his classmates perished in World War II, the majority of the rest ended up settling throughout the world and 5 or 6 remained in Hungary, meeting regularly to share a beer and send their friend in New Zealand a postcard.) Three months after finishing high school Tom reported to the Royal Hungarian Military Academy in Budapest, from where he graduated at age 20, the third cavalry officer since World War I to do so with distinction. A year later in June 1944, 24,000 men and 14,000 horses were sent to fight on the

Russian front, including Tom, second in charge of a squadron of six.

A few weeks later they went into battle and the captain and two of the six officers in his quadron were killed along with dozens of other Hungarian soldiers. Tom was abruptly put in command, but he himself was put out of action with some shrapnel penetrating his body. Miraculously he recovered over about 3 weeks, resuming charge of 283 men and 308 horses, in the same cavalry regiment as his father had been in. (Sadly, his father was not able to witness the commissioning of his only son as he had passed away suddenly 2 years earlier.) Tom led battles in the Pripet Marches to stop the advance of the Soviet troops, then in Warsaw in efforts to protect the city. In the process of the Warsaw battles he suffered a gunshot wound and spent 3 months recovering in a converted military hospital in Sopron. He was able to see his mother again there as she worked as a volunteer in the military hospitals. He rejoined his regiment upon release from hospital in November 1944 and was given a relatively smaller unit of 192 men with 6 officers fighting around Lake Balaton. After 17 days of battles, he being the only officer left and with just 16 men, the farm building they were firing from was hit by an artillery shell and collapsed. Tom ended up back in the same Sopron hospital and after several months there recovered from the paralysis, but never from the partial deafness caused by the blast.

Upon release from the hospital Tom led a group of veterans and some 30 women and children, fearful of the Russians, to the west to the safety of German-speaking Austria. It was there that he

met his future wife Herta, who assisted in finding temporary shelter for the Hungarian refugees. In the meantime the war ended and Tom decided to return to Hungary.

Given that a military career in communist Hungary was not an option, Tom would have preferred to study architecture, but his family background and military record of fighting against the Soviets precluded any preferences he may have had, so he began his engineering studies at the Technical University of Budapest (the antecedent to the present Budapest University of Technology). The lecturers there were brilliant; they inspired dedicated students, who were grateful to be learning and who were willing to work hard in extreme conditions of cold with no heating. It was over the course of that first year that Tom realised his passion for structural engineering.

But those were the dark post WWII years when the force of the Iron Curtain didn't tolerate idealistic students, especially not openly Catholic ones. When Tom discovered his good friend Steven Szirányi along with several others of their friends had been arrested by the dreaded secret police, he fled to Sopron and went into hiding. A few days later it was a miraculous turn of events that saw Steven escape from his captors and head for Sopron in the hope of tracking Tom down. He succeeded and before long they fled the country together. Their escape and the initial days as refugees were fraught with the touch and go moments typical of a suspense thriller. But eventually they made it to West Germany.

Tom was accepted at Munich University and studied engineering for a few months until his financial situation forced him to discontinue his studies. That's when he went back to Austria to find Herta, which he did and they married, returning soon after to Munich, to try to build lives there as refugees. Tom obtained a job working for a charitable organisation, and a year later their first child, Dorothy, was born.

Good fortune was to smile on this refugee once again, when some 12 months later Tom applied for a scholarship organised by a group of Catholic

students at Victoria University in Wellington. He won the scholarship created to help whoever was deemed to be the neediest applicant, and he managed to negotiate a landing permit for his friend-come-brother, Steven, so six months later the four of them left on a 6-week journey by boat to New Zealand.

In September 1951 this most unusual family disembarked at Wellington docks to begin a new life in a most foreign of lands. Tom started work straight away with New Zealand Railways in Oamaru, and was then accepted into the third year in Civil Engineering at the University of Canterbury. After graduating in 1954, Tom was employed on recommendation by his professor's good friend, who had just established a consulting engineering practice in Wellington. The 8 years Tom had there gave him a valuable and broad range of experience. In the meantime Tom and Herta had three more children, Esther, Rosemary who died aged 2 days, and Gregory.

It was also during those years that Hungarians who had arrived post WWII, watched from afar with their hearts in their mouths, as their fellow countrymen and women fought for freedom during the Hungarian Revolution. When New Zealand decided to take in some 1100 refugees following the Revolution, Tom (together with Steven) became closely involved, interpreting for and assisting in the placement of refugees.

In 1961 Tom's old professor persuaded him to apply for a position teaching structural design at Canterbury University, so the family moved back to Christchurch. It meant a drop in salary, but Tom discovered he had a gift for and a love of teaching and this, coupled with an inquisitive mind, led him into novel areas of research that would one day be recognised and revered around the world.

Emeritus Professor Tom Paulay, as he became, was one of the "greats" of earthquake engineering of the 20th century - one of a handful of people around the world who have shaped the art and science of seismic design to the form it now has. His international status was recognized last year by the International

Association of Earthquake Engineering with his election as a "Legend of Earthquake Engineering".

Like all true "greats", he possessed the gifts of innovation and intuition, which enabled him to develop completely new concepts, rather than the incremental changes and improvements made by "lesser mortals". As part of his doctoral studies into coupled shear walls he recognised the deficiencies in deformation capacity of the coupling beams, and developed the concept of diagonal reinforcement - a simple yet elegant solution that greatly reduced potential for damage and increased safety, and which has been widely implemented in practice. Together with his colleague, Bob Park, they developed and extended the concepts of capacity design to "tell the structure how to behave", as Tom put it. Capacity design has now become a cornerstone of the seismic design codes of most countries.

Tom recognized the logical error in treating torsion of buildings under seismic attack as an elastic phenomenon, and developed rational alternative design approaches. He continued to write elegant insightful research papers in this and allied areas into his late seventies and early eighties. And these are but some of the areas in which Tom made highly significant contributions.

Results of his research efforts have been published in some 150 articles, and four co-authored books, which have internationally become the standard texts for understanding and implementing seismic design of building structures, and which have been translated into many languages. He put great efforts into contributions to design codes, both in New Zealand and overseas. His extensive efforts in this regard are reflected in New Zealand seismic design codes which have influenced code developments worldwide.

Tom received numerous honours, both civic and technical, including the OBE in New Zealand, (which at the time he jokingly quipped stood for "Old Bloody Engineer"), the Order of Merit of the Republic of Hungary, Fellowship of the Royal Society of New Zealand, honorary doctorates

from universities in Switzerland, Hungary, Romania and Argentina, and a great number of awards for research excellence – too many to list.

Tom was primarily a teacher, researcher, and designer, and had no great love for administration, which he felt got in the way of his research. In fact he avoided university administrative duties where possible. Nevertheless, he was pressed into a few important positions – first as President of the New Zealand National Society for Earthquake Engineering (as it was then named), and later as president of the International Association for Earthquake Engineering - a great honour for him personally, and also for New Zealand.

Tom was regarded as a brilliant and charismatic teacher, as is attested by all of his "victims" as he called those students fortunate enough to attend his design classes. He worked them shamelessly, expecting them to spend at least twice or three times as much time on his courses as on any other course (to the occasional dismay of lecturers of other subjects), but the students loved it. His clear insight into structural performance and his emphasis of the different roles of analysis and design enlightened his students. The outcome of this was a generation of New Zealand design engineers who understand structures at a level that is envied in other countries. Like all brilliant teachers he had a natural sense of the theatrical - no dry mumbling into the blackboard for Tom. His lectures were full of action. He used his partial deafness as a theatrical prop – using it as an excuse to storm up the lecture room steps as though on a cavalry charge again, to place his ear inches from the mouth of some student who had the temerity to question an equation or a concept.

As a supervisor of graduate research, he was unstinting in his generosity with his time – both to his own students, and to any other graduate student who wished to discuss their research with him. No matter how busy he was he would always make time for students. This generosity also extended to correspondence. Tom was a great written communicator, (though sometimes in his own brand of Hungarian English) and would write voluminous comments when presented with a draft technical paper that the author thought might be of interest to Tom, or might

benefit from his comments. Tom never returned papers with a terse comment such as "very interesting" or "nonsense", was said to have given a detailed examination and critique of the work that not uncommonly exceeded the original work in length, and which would have taken days to prepare.

The text book, *Design of Reinforced Concrete Structures*, or "Park and Paulay", written in 1975 with the late Professor Bob Park, is used in many countries, even today, 34 years on. It is likely to remain a significant reference for many years – testimony to its fundamental relevance, logical compilation and clarity of presentation. Tom's other books, papers and presentations had a similar impact on the minds of earthquake engineers in New Zealand and around the world. He managed to articulate and resolve the issues that concerned practitioners and code writers very well.

More than three decades of students at Canterbury and many others in earthquake-prone countries benefited from his teaching, wisdom and inspiration. More importantly, his work shaped the way earthquake engineering design is done throughout the world. Many communities in New Zealand and beyond benefited over the decades either from his personal involvement or from the efforts of his former students as they have applied the knowledge he imparted and the skills he helped them develop.

Tom was a gregarious man, who loved life, loved company, and loved humour which tended to permeate all his social interactions. He loved good food and good wine, and was at his sparkling best in company with a glass of good wine in one hand, and a good joke in the other – so to speak. His store of jokes was endless.

He touched the lives of all who met him in a very special way. It was a way that left them feeling important, respected and valued. To each and every encounter he gave his complete concentration - for him, anything less would have been unforgivable. He lived a truly Christian life setting himself high ideals and standards of decency and integrity.

Family life was said to have centred around the dining table, especially at the evening meal. It was as much about the almost ritualistic importance

placed on the opportunity to share as a family, as it was about the wonderful food Herta had prepared. It was a table around which anything could be, and was discussed, where fierce debate was celebrated and where the Paulay children were encouraged to explore their own interpretations of the world around them.

The importance placed on the sharing of mealtimes was not limited or contained to the family: Tom was a most hospitable man and there was a seemingly endless stream of visitors from all over the world over the years. Tom considered the entertaining of visitors a civic duty and he plied all who walked through his door

with copious quantities of good food and drink. Despite his experiences through the horrors and injustices of war, his faith in the inherent goodness of people remained undiminished. Where so many who lived through similarly traumatic experiences might be excused a degree of mistrust and bitterness, he held constant in his ability to see things from all perspectives. His interpersonal interactions with people transcended all barriers of culture, age, religious belief and social or intellectual standing.

Tom also loved his garden, which he created from scratch - it was a great source of joy and peace and a much needed and physically demanding contrast to his academic work. Together with his music, his garden best demonstrated his appreciation and understanding of things beautiful and beyond the merely practical. The other place he truly felt at peace was the Queen Charlotte sounds where the family spent every summer holiday. He loved the isolation, the fishing, the rocky shores and long walks and he revelled in the simple pleasures of life that he was able to enjoy in that most idyllic environment. It was also the place where he regularly caught up with his life-long friend, Steven.

In the last few years of his life Tom became more inwardly focussed. As Herta's health deteriorated, their lifelong roles reversed and he became her primary caregiver. After she passed away in 2007, his own health started to decline. This typical and real gentleman with that Austro-Hungarian glint in his eye, finally met his Maker on 28 June 2009. He is survived by his three children Dorothy (Christchurch), Esther (Wellington) and Gregory (Australia) and his six grandchildren Thomas, Christopher, Juliet and Nicholas (Wellington), Nerieda and Lucinda (Melbourne).

Some extracts from tributes to Tom Paulay made in the course of the Tom Paulay Symposium, San Diego, 1993, the Park and Paulay Symposium, Christchurch, 2003, and following his passing away:

In the worldwide engineering community, and especially in Europe, the name of Professor Paulay is inseparable from the one concept and one design method that have changed earthquake engineering decidedly for the better: the capacity design of ductile structures. In a structure under seismic action the capacity design method establishes a clear hierarchy of strength. The designer "tells" the structure exactly where plastic regions will be, and where not, so that a deliberately chosen and suitable plastic mechanism will develop. And a clear distinction is made with respect to the detailing of potential plastic regions and those which are to remain elastic.

... *The Presence of God or in other words your relationship to the Creator – this relationship forms the basis of your faith, your trust and positive attitude, and also of many fruitful and interesting relevant discussions between you and many of your fellow-men. And you are aware that a rewarding and fulfilled life is enhanced by a consciousness of the presence of God.*

Tom was one of a few very great persons, who formed the science and practice of earthquake engineering in a highly dedicated way. He was co-founder and so to say the "father" of the theory and method of capacity design. This innovative procedure deeply revolutionized the conceptual design, the calculation and the detailing of structures for earthquake loading and spread out to the whole world. Moreover, until some years ago, Tom's much creative and original contributions to the nonlinear behaviour of buildings with torsion, and to the stiffness of reinforced concrete structures, have given strong impacts to the science and professional community of earthquake engineering. By the excellent work of Tom Paulay also the Swiss and European Building Codes were strongly influenced.

Your passion for life and particularly for structural engineering. Your unparalleled insights into structural behaviour and your incredible ability to communicate these to others. Through coloured chalk on blackboard, through books and papers with simple effective diagrams, through enthusiastic presentations, through English tinged with Hungarian, and with humour. Your skills imparted knowledge to us but the overall impact of your passion was subliminal. Deep down you conveyed to us that structural engineering was a special art and was a worthy calling. We were privileged to have such an inspirational teacher and mentor.

... Tom was not only an outstanding researcher and engineer, he was also a deep-seated and well-educated man rooted in the European and especially Austria-Hungarian culture and history. In addition, so to say above all, Tom was a much amiable and communicative character, who

always created a warm and friendly atmosphere with his fine humour, integrity and fairness. A large circle of friends all over the world will sadly miss him. Tom will remain in our all best memory.

After my presentation at the Fifth World Conference on Earthquake Engineering in 1974, ... a silver-haired giant rushed me with the excited expression of a naughty boy, and held me on the shoulders with huge hands. .. Then the giant said: "You did a good job" and shook me several times before he ran away from the room.

His ability to define and solve important problems facing earthquake engineers, and his concern with the transfer of technology into practice, have had a profound influence on improving the safety and economy of engineering works in the seismically active regions of the world.

Warm always, especially on greeting. Witty, able to see the light side of many situations, often at your own expense. Energetic and enthusiastic. A restless, penetrating intelligence. Exemplary integrity and respect for others. Polite, refined, thoughtful, gentlemanly. Selfless and modest in your approach yet charmingly forceful and persuasive in getting your views across and accepted. Generous in sharing your insights and knowledge. A stunning stimulating zest for life and all its human interactions, professional and personal. A wonderful ability to engage with and inspire others.

REMEMBERING TOM

We gather now to mourn our Tom
Our presence he's been taken from
He was an officer in the cavalry
An exemplar of Hungarian chivalry
No better exponent could you get
Of strict Hungarian etiquette.
When offered cakes, refuse them twice
Accept only when offered thrice.
Memorable always was Tom's greeting -
His delighted attention upon our meeting

Of stature fine and manner warm
Who could resist the Paulay charm?

But there's more than this that we detect
A towering, searching intellect.
To Canterbury he came to teach
The structural gospel there to preach
'Victims' came and 'victims' went
By Tom into the world were sent
Well equipped against the quake
To reinforce and beat the shake
Armed with skill beyond the norm
Full of insights into structural form
Details crisp and concepts clear
To counter moment, torsion, shear.
To design buildings if we dare
Knowing that Tom was always there
For should a disciple ever tire,
A session with Tom would re-inspire.

Practical methods to the world he gave
Buildings from earthquakes you can save
If you decide how they should behave
In the tremor's fickle wave
The outcome of his sagacity:
Design to control capacity
Knowledge spread to each seismic land -
In codes and standards, Tom's sure hand.

Tributes from all countries span
To this respected, beloved man
Turkey, Romania, China, Colombia
Peru, Philippines, Indonesia,
Italy, Mexico, Iran
USA, Canada, Japan
Europe, UK, Switzerland
Italy, Chile, New Zealand

Tom's legacy to every place
In the risk reduction race:
Less lives lost
Less damage cost.

The three-decade army marches on
Though the inspiring guru's gone
But it is up to us to take the fight
To an even greater height
To do that much, at least, we must
For, in us he has put his trust.

So now as you grieve today
Honour, please, Tom Paulay
Give thanks for his special life
And for Herta his beloved, enabling wife.
Give thanks that Tom you knew
For, of his ilk, there are so few.
From us all - and his former "victim's" classes
To Tom: the peace that all understanding passes.

- David Conway Hopkins
July 2009

Sources:
Gregory Paulay, M. J. Nigel Priestley, David Hopkins
Connections, The EERI Oral History Series, Robert
Park/Thomas Paulay, Robert Reitherman, Interviewer,
Earthquake Engineering Research Institute, 2006 ■

CONSULAR

NEWS

KONZULI KÖZLEMÉNYEK

A MÁSODIK GENERÁCIÓS BIOMETRIKUS ÚTLEVELEK BEVEZETÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ VÁLTOZÁSÁRÓL

2009. június 28-án lépett hatályba a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény és a külföldre utazásra felhasználható más okmányokkal kapcsolatos szabályozásra vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2008. évi CXIII. törvény, amelyet az Országgyűlés már korábban elfogadott.

A törvénymódosítás szerint a külképviseleteken – 2009. június 28. napját követően – a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok az alábbi úti okmánnyal kapcsolatos kérelmeket nyújthatják be:

- ideiglenes magánútlevíl iránti kérelem hazatérés céljából;
- ideiglenes magánútlevíl iránti kérelem további külföldi tartózkodás, tovább-, illetve hazautazás céljából;
- magánútlevíl iránti kérelem, amelynek érvényességi ideje – a 12. életévét be nem töltött személy számára kiadott okmány kivételével – egy év.

Valamennyi régi típusú kék színű, valamint bordó színű útlevíl az érvényességi ideje lejártáig használható, kicserélésük nem szükséges.

Az ujjlenyomatot tartalmazó magánútlevílre irányuló kérelmek külképviseleteken való teljesítése előreláthatóan a jövő év folyamán válik lehetségessé.

(2009. június 26.)

Figyelem:

Lejárandó magyar útlevíl esetében, akinek van érvényes új-zélandi útlevele és érvényes magyar személyigazolványa az mindenképpen várjon. Akinek pedig nincs érvényes magyar személyigazolványa, annak azt kell mérlegelni, hogy érdemes-e magyar útlevele lejáratakor:

- 1 éves ujjnyomat nélküli útlevelet kérni, s ezt később átcserezni biometrikusra - természetesen itt kétszer fizet, egyszer az 1 éves díját és egyszer később a biometrikus díját, vagy
- hagyja lejárni a magyar útlevelet, ekkor fizeti az állampolgársági vizsgálat díját és az új biometrikus útlevíl díját.

Sajnos ez egyéni mérlegelés kérdése.

Visszont aki véletlenül hazalátogat, az otthon 1-2 nap alatt el tudja intézni a biometrikus útlevelet, ha érvényes magyar útlevílrel, vagy személyigazolvánnyal rendelkezik. (Szk)

KÜLKÉPVISELETEK MEGSZŰNÉSE

A konzuli ügyfélfogadás megszűnése egyes külképviseleteken 2009. július 17-től és 2009. július 31-től

A Kormány 1095/2009. (VI. 16.) Korm. határozatában döntött az egységes külképviseleti hálózat felülvizsgálatával kapcsolatos egyes feladatokról. Ennek végrehajtása keretében néhány magyar nagykövetség illetve főkonzulátus megszűnik, és az általuk ellátott konzuli feladatokat a Magyar Köztársaság más nagykövetségei és főkonzulátusai veszik át.

1) A Magyar Köztársaság chicagói, hong kongi, krakkói és santiago de chilei főkonzulátusának, valamint luxemburgi nagykövetségének bezárásával összefüggésben 2009. július 17-ével megszűnik a konzuli ügyfélfogadás ezeken a külképviseleteken.

Ezt követően, tehát 2009. július 18-tól az eddig Chicagóhoz, Hong Konghoz, Krakkóhoz, Luxemburghoz és Santiago de Chilehez tartozó, konzuli intézkedést igénylő (érdekvédelmi, közigazgatási) ügyekben az alábbi rendben történik az eljárás:

Chicago:

Az Illinois, Indiana, Iowa, Michigan, Minnesota, Missouri, Ohio, Pennsylvania és Wisconsin államban élő, tartózkodó ügyfelek a Magyar Köztársaság New Yorki Főkonzulátusához fordulhatnak. A főkonzulátus címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: www.mfa.gov.hu/cons/newyork
Az Alabama, Arkansas, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Tennessee és West Virginia államban élő, tartózkodó ügyfelek a Magyar Köztársaság Washingtoni Nagykövetségének Konzuli Osztályához fordulhatnak. A nagykövetség címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: <http://www.huembwas.org/>

Hong Kong:

A Hong Konghoz tartozó, konzuli intézkedést igénylő ügyekben a Magyar Köztársaság Shanghaji Főkonzulátusa jár el. A főkonzulátus címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: <http://shanghai.hungary-china.com/>

Luxemburg:

A Luxemburghoz tartozó, konzuli intézkedést igénylő ügyekben a Magyar Köztársaság

Brüsszeli Nagykövetségének Konzuli Osztálya jár el. A nagykövetség címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: www.mfa.gov.hu/emb/bxl

Krakkó:

A Krakkóhoz tartozó, konzuli intézkedést igénylő ügyekben a Magyar Köztársaság Varsói Nagykövetségének Konzuli Osztálya jár el. A nagykövetség címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: www.mfa.gov.hu/emb/warsaw

Santiago de Chile:

A Santiago de Chilehez tartozó, konzuli intézkedést igénylő ügyekben a Magyar Köztársaság Buenos Airesi Nagykövetségének Konzuli Osztálya jár el. A nagykövetség címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: www.mfa.gov.hu/emb/buenosaires

2) A Magyar Köztársaság Sydney-i Főkonzulátusának bezárásával összefüggésben 2009. július 31-ével megszűnik a konzuli ügyfélfogadás ezen a főkonzulátuson.

Ezt követően, tehát 2009. augusztus 1-től a Sydneyhez tartozó, konzuli intézkedést igénylő ügyekben a Magyar Köztársaság Canberrai Nagykövetségének Konzuli Osztálya jár el. A nagykövetség címe, elérhetőségei, ügyfélfogadási rendje megtalálható az alábbi honlapon: www.mfa.gov.hu/emb/canberra

(2009. július 13.)

Utószó:

A Külügyminiszter, Elnök úr kérésére, meghosszabbította a Sydney-i Főkonzulátus működését október 15-ig. Mivel a személyzetet - a főkonzul kivételével - közben hazahívták, a felfogadást korlátozni kellett.

STAGE II BIOMETRIC PASSPORTS

The 2008 CXIII Law specifying amendments to the 1998 XII Law governing travel documents came into effect on 28 June 2009.

In accordance with the amendments, from 29 June 2009 Hungarian citizens residing abroad can apply through Hungarian consulates and embassies for the following documents:

- temporary passport for the purpose of travelling home;
- temporary passport for the purpose of continued residence abroad, onward travel and travelling home respectively;
- passport, which will – with the exception of children under 12 years of age – be valid for one year.

The old blue passports, as well as the old crimson passports can continue to be used until their expiry, i.e. there is no requirement to exchange them.

The intention is to equip embassies to receive finger-print passport applications next year.

[Issued by the Ministry of Foreign Affairs in Budapest, 26 June 2009.]

Note:

Those with a Hungarian passport approaching expiry, who have a valid New Zealand passport and a valid Hungarian ID card should definitely delay applying for a new Hungarian passport as long as their ID card remains valid. Those without a valid Hungarian ID card need to weigh up whether:

- to apply for a 1-year passport without fingerprinting and later change to a fingerprint encoded biometric passport, which would of course mean paying for both; or
- Leave their Hungarian passport to expire and then have to complete a citizenship application and pay the fee for it when come the time to apply for a biometric fingerprint encoded passport.

The choice is up to the individual.

On the other hand anyone happening to visit Hungary in the meantime can apply for a biometric fingerprint encoded passport in person at the Passport Office (in Visegrádi út), as long as they have a valid Hungarian passport or a valid Hungarian ID card with them. (KSz)

CONSULATES-GENERAL AND EMBASSIES TO CLOSE

Certain Hungarian consulates and embassies are to close from 17 July 2009 and 31 July 2009.

In Regulation 1095/2009 (VI.16) the Government decreed certain changes be brought about in the network of foreign representation. To this end a number of embassies and consulates will be closed and the consular functions will be taken over by other embassies and consulates.

From 17 July 2009 the Republic of Hungary's consulates-general in Chicago, Hong Kong, Krakow and Santiago de Chile as well as the embassy in Luxembourg will close.

Chicago:

Those residing in Illinois, Indiana, Iowa, Michigan, Minnesota, Missouri, Ohio, Pennsylvania and Wisconsin need to turn to the Consulate-General in New York, www.mfa.gov.hu/cons/newyork. Those residing in Alabama, Arkansas, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Tennessee and West Virginia need to turn to the Embassy in Washington, www.huembwas.org/.

Hong Kong:

Consular matters arising in Hong Kong will be dealt with by the Consulate-General in Shanghai <http://shanghai.hungary-china.com/>.

Luxembourg:

Consular matters arising in Luxembourg will be dealt with by the consular section of the Embassy in Brussels, www.mfa.gov.hu/emb/bxl.

Krakow:

Consular matters arising in Krakow will be dealt with by the consular section of the Embassy in Warsaw, www.mfa.gov.hu/emb/warsaw.

Santiago de Chile:

Consular matters arising in Santiago de Chile will be dealt with by the consular section of the Embassy in Buenos Aires, www.mfa.gov.hu/emb/buenosaires.

2) The Consulate-General of the Republic of Hungary in Sydney will close with effect from 31 July 2009.

From 1 August 2009 all consular matters arising in Sydney will be dealt with by the consular section of the Embassy in Canberra, www.mfa.gov.hu/emb/canberra.

[Issued by the Ministry of Foreign Affairs in Budapest, 13 July 2009.]

Postscript:

At the request of the President, the Minister of Foreign Affairs extended the Sydney Consulate-General's operation until 15 October. As the staff have all – with the exception of the Consul-General - been recalled, the opening hours have been restricted.

A SZLOVÁK NYELVTÖRVÉNY

Európa, kiálts és tiltakozz! mottóval országos demonstrációt szervez a Civil Összefogás Fórum szeptember 1-jére a felvidéki magyarokra súlyosan diszkriminatív szlovák nyelvtörvény ellen. A szervezők a szlovák nagykövetség elé várják a tiltakozókat. A nyelvtörvény alapján szeptember elsejétől száztól ötezer euróig büntethető az a szlovák állampolgár, aki rosszkor vagy rossz helyen szólal meg magyarul. Ezen a napon Európa-szerte és Amerikától Ausztráliáig tiltakoznak a humanista értékekért aggódók. Kedd délután 3-kor a szabadságért szólnak a harangok Európa-szerte.

A szlovák nyelvtörvény lényege

A módosított államnyelvtörvény többek között előírja, hogy a nyilvános érintkezésben ezentúl szlovákul kell használni a szlovákiai földrajzi elnevezéseket. A kórházakban, egészségügyi és szociális intézményekben csak ott beszélhet a kiszolgáló személyzet magyarul a pácienssel, ahol legalább 20 százaléknyi magyar él. A kisebbségi iskoláknak két nyelven kell vezetniük az összes dokumentációt. A községi hangosbemondókban először szlovákul kell elmondani a hirdetést, valamint mindenféle nyilvános felirat esetében először a szlovák feliratnak kell szerepelnie, utána az "egyéb nyelvűnek", miközben a szlovák feliratot nem lehet kisebb betűvel írni, mint a nem szlovákot. A nem szlovák szöveg csak a szlovák teljes fordítása lehet. Az emléktáblákon szlovák feliratnak is kell szerepelnie, amely nem lehet tartalmában rövidebb mint a kisebbségi nyelvű. Az emléktáblák feliratait a kulturális minisztériumban előzetesen jóvá kell hagyatni. A régi emléktáblákon maradhatnak az eredeti feliratok, nem fogják követelni a módosításokat. A kulturális és az oktatási-nevelési rendezvényeket két nyelven kell felvezetni, akkor is, ha ezt a közönségből senki sem igényli.

FIRST DEAF MEP HIGHLY CRITICAL OF SLOVAK STATE LANGUAGE ACT

Hungarian deputy Ádám Kósa made history by being the first deaf member (MEP) to be elected to the European parliament. He was given the honour of being the first speaker to address the 15 July plenary session, a platform he used to launch an attack on discrimination against minority languages. The Hungarian deputy was highly critical of the newly amended Slovak State Language Act which he says will have serious repercussions for minority language speakers in the EU country when it comes into force on 1 September. Around 10 percent of Slovakia's population speaks Hungarian. Under the amended law, the use of a minority language in official communication would be punishable by a fine, ranging from 100 to 5000 Euro (210 to 10,500 NZD) in towns and villages where the ethnic minority makes up less than 20 percent of the total population. [Source: www.euobserver.com]

SZEGEDY KRISZTINA

A MAGYAR NÉPMŰVÉSZET CSODÁJA

Szavak kavarnak a fejemben, amióta a népművészetről szóló cikkemre készülök, az utóbbi hetekben.

Az első szó az „ártatlanság”. Az ártatlanság, mely alapja annak, hogy a csodákat meg tudjuk érteni.

A következő szó a „természet”, mely a csodák ki nem apadó forrása.

A harmadik szó a „lélek”, mely csodát tesz: mely létrehívja a művészetet. Azt a művészetet, mely közel van az emberekhez. Azt a sajátos művészetet, mely dalokat írt, meséket mesélt, közmondásokat, mondókat, tréfákat mondott, ruhákat, terítőket hímzett, cserepeket égetett, kapukat, botokat, kopjafákat faragott... és teszi ezt manapság. A lélek, mely kivételesen szép, színes ornamentikát használva festette ki a régi, történelmi templomok falát, több mint ezer évvel ezelőtt...

Boldog nép lehet, melynek ilyen egyedülálló népművészete van. Népművészete, mely az otthonok, a mindennapi tevékenységek művészete, mely a magyar vidéken termett. Boldog emberek lehetnek, akiknek ennyi kincsük van... Vegyük számba kincseinket.

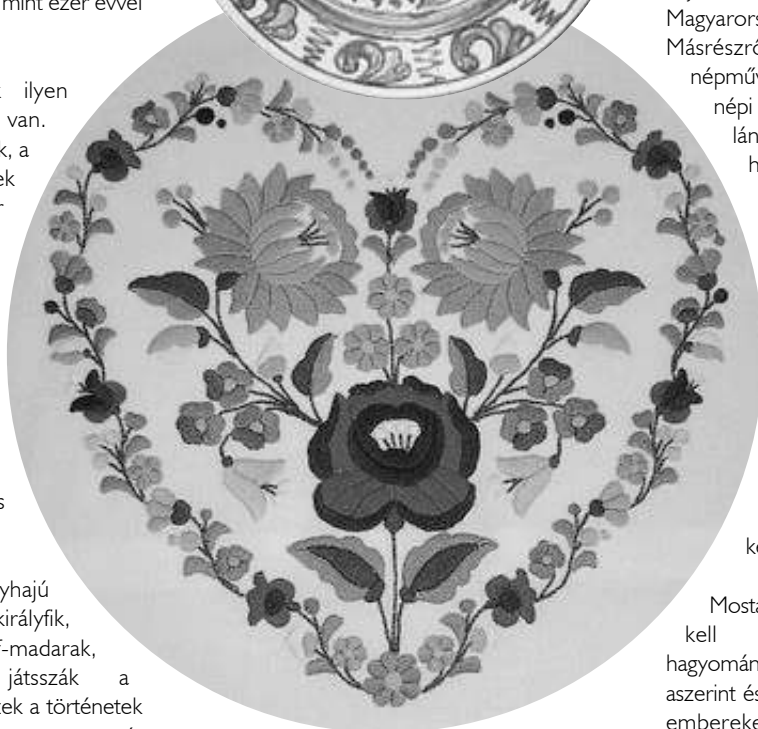
Először a népmeséket. A népmeséket, melyeket az aratás pihenő óráiban, vagy otthon, a betakarításkor mondtak. Micsoda izgalmas mesék a mi népmeséink!

Bölcs, öreg-királyok, aranyhajú királyleányok, bátor és csinos királyfik, táltos lovak, beszédes griff-madarak, sárkányok, boszorkányok játsszák a főszerepeket a történetekben. Ezek a történetek kacsalábon-forgó kastélyokban, rengeteg sötét erdőben és csodatévő tavak, patakok, források körül játszódnak. Valamennyi szereplő tökéletesen játssza szerepét, így tanítva az embereket az élet dolgaira. Mindig azzal a szándékkal, hogy az okosat, a bátrát, a becsületest bátorítsák.

A népdalok és néptáncok jönnek sorra. A népdalok elkísérik az embert mindennapjaiban. Öröme, bánatra is jók. Történelemtől mesélnek, vagy tánra hívnak. Egy gyönyörű,

magyar dallamot dúdolni olyan kikapcsoló. A családdal, barátokkal énekelni a népdalokat, felszabadító élvezet.

Rengeteg népzenei koncertet tartanak Magyarországon. A néptáncok kedveltek, a fiatalok szívesen járnak táncházakba, ahol

megtanulhatják a pergő, vagy lassú magyar táncokat. A nagyobb iskolai ünnepélyeken szinte kötelező program a népdaléneklés, a néptánc.

A faragás, fazekasság, hímzések fontos összetevői a magyar népi díszítőművészetnek. Majdnem minden régióknak vannak sajátos díszítőelemei.

A népművészek főként vidéken dolgoznak. A

Budapesten elérhető „népművészet” inkább csak a turistáknak való tömegcikkeket árulja, bár van a fővárosban is egy-két üzlet, ahol mestermunkákat is találni (<http://www.folkartkezmuveshaz.hu/>).

Magyarország-szerte sok vásárt rendeznek, ahol a mesterek kiállítják és árulják „termékeiket”. Jó szórakozás ezekre a vásárokra ellátogatni és szép darabokat is lehet találni.

A magyar népművészet legnagyobb eseménye, a minden évben megrendezésre kerülő „Mesterségek Ünnepe” a Budai várban. Ez a három-négy napos rendezvény Szent István napján, augusztus huszadikán kezdődik (lásd a www.nesz.hu/content/view/215/81/weboldalt). Ezen a legnagyobb vásáron száz és száz népművész állít ki, árul, illetve ad elő. Remek esemény, de a nagy érdeklődésre tekintettel tömegesen érkeznek oda látogatók, nagy lehet a zsúfoltság.

Ahhoz, hogy valaki a valódi népművészettel találkozzon, valószínűleg jobb, ha vidékre utazik. Számátalan népművészeti programot tartanak az egész országban. A programokat a www.kultura.hu weboldalon, városnevekre keresve találhatjuk fel. Hódmezővásárhely és Zalaegerszeg két remek példa az ez évi ilyen programokra.

Sajnos, az emberek érdeklődése Magyarországon csökken a népművészet iránt. Másrészt viszont nagyon sok aktivista, népművész és család tartja fontosnak a magyar népi kultúra ápolását és követését. Régen a lányok neveltetéséhez hozzátartozott, hogy megtanuljanak egy-két magyar hímzést, a fiúkhoz, hogy megtanulják a faragás alapvető technikáit. Ezeket főként a családtagoktól tanultuk. Most a művelődési házak szerveznek népművészeti tanfolyamokat, családi napokat a népművészet oktatására.

A magyar népművészet sokkal jobb marketinget érdemelne, hiszen, minden bizonnyal az egyik leggazdagabb és legszebb az egész kerek világon.

Mostanában aggódunk a jövő miatt. Vissza kell tekintenünk, azt hiszem, a hagyományainkhoz kell vissza fordulnunk. Azután, aszerint és erős szándékkal kellene tanítanunk az embereket, hogy mindenkor az okosakat, a bátrakat (félelem nélkülieket) és a becsületeseket bátorítsák.

Ez a cikk folytatódik, legközelebb a „Magyar népművészet szimbólumai” címmel küldök írást kedves új-zélandi olvasóimnak. ■

KRISZTINA SZEGEDY:

THE MIRACLE OF HUNGARIAN FOLK ART

Certain words have been coming to mind over the past few weeks since I have been thinking about folk art.

The first word is "innocence". That is the base for understanding miracles.

The next is "nature", which provides an endless source for miracles.

The third is the "soul", which creates miracles, and which brings about art. The art that is close to people. That unique art that gives rise to songs, folk-tales, proverbs, jokes, embroidered cloths and table cloths, pottery, carved gates, sticks and wooden poles... and still does today.

The same soul that used the most exquisite colourful ornamentation to paint the walls of old historical churches more than thousand years ago...

Happy must be the folk who have a unique style of folk art such as this.

This is the art of homes, of everyday life, borne of Hungarian people of the countryside. Happy must be the people, who have such an array of treasures... Let's explore our treasures. First the folktales. Folktales were told during the hours of rest following the harvest and at home as the harvest was gathered in.

Such exciting folktales! Wise old kings, golden-haired princesses, young shepherd boys, brave and handsome princes, magic steeds, talking griffins, dragons and witches – these are the main characters in the stories. The stories unfold in mysterious castles, deep dark forests, and around magic lakes and streams. The characters play their roles perfectly, and thus they teach people about life. They teach people with the aim of encouraging the clever, the brave and the honest.

Next are the folksongs and folkdance. Hungarian folksongs follow people through their everyday lives. They express both joy and sorrow. They tell the story of our history and they invite us to dance. Humming a beautiful Hungarian tune can be so relaxing. Singing those with family and friends is great fun.

There are many folk music concerts in Hungary. Folk dancing is also very popular. Young people like going to "Dance Houses", where they can learn dynamic and lyric Magyar dances.

The bigger school celebrations always feature folk music and folk dancing - usually a must in the programme.

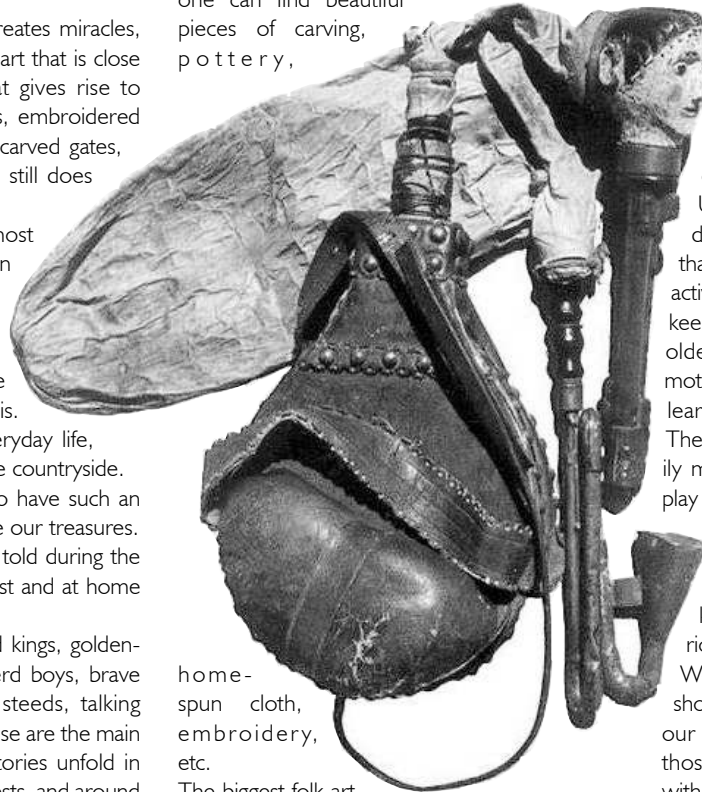
Wooden carvings, pottery making and embroidery are very important parts of Hungarian folk art. Almost every region in Hungary and every Hungarian region outside the borders has its own motifs.

The masters of folk art tend to be based mainly in the countryside. Folk art available in Budapest is more the mass produced variety for tourists,

although there are one or two shops where you can still find masterpieces

(<http://www.folkartkezmuveshaz.hu/>).

There are a lot of markets all over Hungary where those fine folk art masters exhibit and sell their "products". Visiting such markets is good fun and one can find beautiful pieces of carving, pottery,

home-spun cloth, embroidery, etc.

The biggest folk art event in Hungary, the Festival of Folk Arts is held in Buda Castle every year. This 3-4 day festival starts on 20 August, St Stephen's Day (see <http://www.nesz.hu/content/view/257/95/> for details of this year's programme).

Hundreds of artists exhibit their master crafts, sell

their wares and perform to enraptured audiences. It is a great event, which attracts huge numbers of visitors, so it can be unpleasantly crowded.

For an authentic Hungarian folk art experience, visitors probably need to visit the countryside.

There are countless folk art programmes organized all around the country.

Programmes are listed town by town on the www.culture.hu website. Hódmezővásárhely (East-Hungary) and Zalaegerszeg (West-Hungary) are two excellent examples offering a wide range of folk art activities.

Unfortunately, people's interest in folk art is declining in Hungary. However, to counter that there are plenty of folk artists and folk art activists, as well as families who give priority to keeping Hungarian folk art traditions alive. In the olden days learning to embroider Hungarian motifs used to be part of girls' upbringing, as was learning the basics of woodcarving for boys. These traditions were mainly passed on by family members. These days the cultural centres play a key role in teaching folklore, by organising courses and family days when they teach folk art.

Hungarian folk art deserves far more marketing as it is one of the most beautiful and richest in the world.

We worry about the future nowadays. We should look back, I believe, we should turn to our traditions. Then, and in accordance with those traditions, we should teach our people with the aim of encouraging the clever, the fearless and the honest.

This article will be continued in the next issue of the *Magyar Szó* with "The Symbols of the Hungarian Folk Art". ■

DSIDA JENŐ

(1907-1938)

*„kopogtatás nélkül bejöhetsz hozzám”**József Attila*

TALÁLKOZÁSAIM DSIDA JENŐVEL - KISS JENŐ TOLLÁBÓL

A költő születésének hatvanadik évfordulójára

„Kinek tartoztam, mindent megfizettem”
Dsida

Első találkozásunk – a Szűz jegyében

A hajdani Szent József Szeminárium ebédlőterme kiürült. A bentlakó középiskolások már régen megebédeltek, s nagyjából ott étkező egyetemi hallgatók is. Mi, felszolgáló diákok, poharat, evőeszközt mostunk el, az asztalokat rendezgettük.

Ekkor a Szeminárium igazgatójának kíséretében belépett egy alacsony termetű, karcsú fiatalember. Az igazgató hozzánk jött és azt mondta: ez Dsida Jenő, szolgáljuk ki. Majd elkészönve az ifjútól, távozott.

A fiatalember letette télikabátját, s helyet foglalt az asztalnál. Összekulcsolta finom ujjú, leányos kezét, s az asztalra könyökölve – várt. Megilletődve néztem, amint rezzenetlen pillákkal, bájos-komolyan maga elé mereng. Már túl voltam az első vers-próbálkozásokon, ha titokban

is, már beleízleltem abba a mámorba, amit a leírt szó okoz. Csodáltam a költőket, s merészebb pillanataimban én is közéjük álmodtam magam. S Dsida költő volt, ily szűzi-fiatalon is már ismert nevű költő, akit – úgy tudtam – ez alkalommal is felolvasni hívtak meg Szatmárról Kolozsvárra. Elképzelhető, hogyan néztem reá! Én, alig tizen-négy éves hamvas lelkű diák, a hamvas arcú, tiszta homlokú, lányosan törekeny alkotóra; az első költőre, aki a maga eleven valóságában jelent meg előttem... Aztán rohantam teríteni. Mert mondanom sem kell, én szolgáltam fel neki az ételt. Lassan, elgondolkozva fogyasztotta el, majd minden sietség nélkül magára öltötte kabátját, s felénk bólintva, elment...

Akkor még nem sejtettem, hogy később majd más jegyekben is találkozom Vele.

Második találkozásunk – a Kos jegyében

Érettségi után voltam, az egyetem elsőéves mezeiző joghallgatója. Vizsgaszesszióra jöttem be falumból, néhány verssel a zsebemben. Már több lap közölte írásaimat, gondoltam, megpróbálkozom a Páztortúzzal is. Akkor már Dsida volt a folyóirat versszerkesztője. Kiválasztott közülük egyet, s megígérte, hogy a következő számokban közli. Megjelent a szám – a vers nem volt benne. Nagyon bántott a dolog, különösen azért, mert saját verseiből ugyanebben a számban egész csokorralót publikált. Ha én vagyok a helyében – gondoltam –, inkább kihagyok egyet a magam versei közül, csakhogy a kezdő költőé bekerüljön. Dühömben egy postalapon néhány sort írtam neki, valószínűleg nem a legszalonnépesebb modorban. Ő sem hagyta alább. K. J. Mócs jelzéssel a szerkesztői üzenetekben alaposan odamondott nekem. Már nem emlékszem pontosan a szövegre, de valami olyasmi állt benne, hogy az ilyen hangvétel nem az önéretében megsértett tehetség hangja, hanem a hep-ciáskodó tehetségtelenségé. Mint két fiatal, dühös kos ugrottunk akkor egymásnak, hogy csak úgy csattant a homlokunk! Hogy a közlésre elfogadott verset később sem adta közre, annak utólag csak örülhettem. De az üzenet nem maradt észrevétlen a falumban, az a néhány értelmiségi, aki járatta a lapot, azonnal tudta, kiről van szó, s

kaján vigyorral nézett a szemembe. Addig legalább irigykedtek rám, a semmiből feltört fiatalemberre. Most már csak mulattak rajtam.

Talán ennek a mozzanatnak is szerepe volt benne, hogy én sem lettem próféta a saját pátriámban, sem akkor, sem azóta!

Harmadik találkozásunk – az Ikek jegyében

A harmincas évek legelején katolikus nagygyűlést hívtak össze Gyergyószentmiklósról. Meghívást kaptam reá. Ott volt Dsida is, valamint édesapja, a Katolikus Státus tisztviselője. Jenőt feltűnő tisztelettel fogadta mindenki, szorongatták a kezét, szerencsésüknek tartották, hogy megismerkedhetnek vele. Talán ő maga is meglepődött azon, hogy annyian olvassák és szeretik Erdély-szerte; de még inkább meglepődött édesapja, akire szintén hullott néhány sugárnyaláb hírneves fia dicsőségéből.

Miután véget ért a gyűlés, kirándulásra vittek a Gyilkos-tóhoz. E kiránduláson valamiképpen egymás mellé verődünk, s együtt kóboroltunk be a csodálatos helyeket. Előbb elmondott afférunkat nem hozta szóba, s én sem tettem róla említést. De éreztem, hogy nem felejtette el, s titokban bántja a dolog. Talán azért volt oly rendkívül szívélyes hozzám, azért kezelte egyenlő félként, azért tárta fel legbensőbb titkait. De az is lehet, csak meg volt pendülve, a népszerűség, a siker még eleven emlékétől. Mindegy, anyai tény, hogy úgy bánt velem, mint édestestvérével, Beszél, beszélt, mindenről, ami csak eszébe jutott. Akkor hallottam, tőle, milyen küzdelmet vívott szüleiével, hogy költő lehessen. Apja, a józan gondolkodású tisztviselő biztos kenyeret akart látni a kezében; költői tevékenységét üres időfecsérlésnek tekintette. Hogy megnyugtassa, beiratkozott a jogra. Mint mondotta, csak ott enyhült meg irányában az öreg, látva, hogy milyen tiszteletnek örvend, mennyi megbecsüléssel veszik körül... Mintha csak a magam problémáit sorolta volna el. Az írás miatt akkoriban én is szemben álltam apámmal; én is csak az ő kedvéért mentem egyetemre, s szintén a jogra. Sorsunknak ezek a közös vonásai nagyon közel vittek hozzá. Ha ő testvérként bánt velem, én is

testvéremül fogadtam el őt. Mint két ikertestvér bolyongtunk a táj fenséges díszletei között, feledve összetűzést, feledve mindent, tökéletes egyetértésben.

Még csak annyit: Dsida mint költő ettől kezdve emelkedett, hirtelen nekirugaszkodással, egyre magasabbra. Vajon nem a gyergyószentmiklósi költői siker adott szárnyakat hozzá?

Negyedik találkozásunk – a Mérleg jegyében

1933 nyarán találkoztunk újra. Kézirataim voltak az Erdélyi Helikonnál, Kolozsváron jártamban felszaladtam hát a szerkesztőségbe, hogy lássam, mi van velük. A Helikon már nemegyszer közölt verseket tőlem, egész ciklusokat is, de szerkesztőségében addig még nem fordultam meg. Kovács László írogatott nekem a falumba, egy-egy postalapon, bolhányi betűivel. Most, hogy felmentem, hát kit látok ottan? Dsidát. Azt hittem, éppen csak felugrott ő is, egy kis tereferére, baráti beszélgetésre. Amikor azonban kézirataim felől érdeklődöm, Kovács, legnagyobb meglepetésemre, Dsidához utasít. Kiderült, hogy egy idő óta a Helikon szerkesztésében is részt vesz, ő a versrovat vezetője. Két versről volt szó, leültünk megtárgyalni őket. Minden sorukat mérlegre tette, minden szavukat megbolhászta. Tapintattal, de kéréllhetetlenül mutatott rá helyenkénti darabosságukra. Akkor tanultam meg tőle, hogy a „kezednek” sorvégre miért szebb rím a „rezegnek”, mint a nálam szereplő „remegnek”? Talán ennek az elemzésnek volt köszönhető, hogy e két vers később a folyóirat első oldalain jelent meg, megkülönböztetett szedéssel!

Azon az őszön bevonultam katonának. Egy évre rá, leszerelésem után, Dsida helyébe vettek fel a Helikon szerkesztőségébe. Úgy látszik, két lapot szerkeszteni túl terhes volt neki, s lemondott ottani megbízatásáról. Vagy más oka volt távozásának? Ki tudna ma már felelni erre.

További találkozásaink – a Barátság csillagképe jegyében

További kapcsolatainkat a legőszintébb barátság jellemezte. Amíg szüleinél lakott, a Sétatér közelében, jártam könyvekkel megzsúfolt, kézirathalmazokkal teli aprócska szobájában, együtt voltunk a marosvécsi író-találkozókon, szinte naponta láttuk egymást a Minerva nyomda udvarán: én levonatokkal megpakolva indultam fel a szerkesztőségbe, ő pedig ment a Keleti Újsághoz, hogy megkezdje az újságíró minden-napi robotját. Tanúja voltam annak az időszakának, amikor elnyűtten az idegölő munkától, évekig egyetlen verset sem publikált, hogy aztán újra berobbanjon az irodalomba A tó tavaszi énekével. Első kötetem megjelenésekor (1937) ő írt róla majdnem egész oldalas ismertetést lapjában, a Keleti Újságban, nagy-nagy szeretettel, de talán túlságosan is elnézően. A régi bántás, régi tévedése kísértett volna fel benne ismét, azt akarta ezzel is jóvátenni?

Mint fiatal házaspár, a mai Dosztojevszkij utcában lakott egy alacsony, hóstáti házban, amelynek

ablakai alig emelkedtek az utca szintje fölé. Egy alkalommal néhány koszorú hagymával a karomon – a novemberi vásáron vettem marosvécsi hagymásoktól – arrafelé igyekeztem haza, hogy elkerüljem az ismerősökkel való találkozást. Egyszer csak azt hallom: „Mi az, pajtikám? Babérkoszorú helyett hagymakoszorú?” Arra kapom a fejem, hát ő könyököl az ablakban, fiatal feleségével. Odamentem, köszöntöttük egymást, bemutatta a feleségét, akit addig még személyesen nem ismertem, s kért, hogy egyszer nézzek be hozzájuk. Nemsokára erre is sor került. Akkor írta a Tükör előtet, jó része már megvolt, s meg az a fejezet is, amelyben író társairól beszél. Kezembe adta ezt a részt, hadd olvassam el. Mikor ehhez a két sorhoz értem: „majd Kiss Jenő, aki huszonhat évvel a pálmát mindnyájunktól elnyer...” – hirtelen rápillantottam, valószínűleg nem kis meglepődéssel a szememben. Mosolygott, kipirult arccal, boldogan, valamilyen végleges megnyugvással. Tudtam, számára csak most, e magasrendű elégtétellel zárult le az a régi, kellemetlen ügy, hajdani meg-gondolatlan összekulönbözésünk.

Már akkor panaszkodott rosszulletekre, a mindinkább rendetlenkedő szívére. Néhány hónapra rá kórházba került. Betegágyán még elvégezte a Tükör előtt korrektúráját, de csak az első fejezetek közreadását érthette meg. A második, befejező rész már halálhírével együtt jelent meg a Helikonban.

Nem is egy évvel előbb még ő írt ismertetést kötetemről, most én írtam róla – nekrológot. Cikkem sorai közt, faksimilében, közreadtam a nagy költemény kefelevonatán szereplő utolsó névaláírást is. Reszkető ujjak írták le utoljára: Dsida Jenő. ■

Igaz Szó, 1967

[Forrás: www.magyarokaravan.uw.hu]

Psalmus Hungaricus (részlet)

VI.

Száraz nyelvem kisebzett,
égő fejem zavart.
Elindulok, mint egykor Csoma Sándor,
hogy felkutassak minden magyart.
Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
üljetez mellém!
Magyarok ott a Tisza partján,
magyarok ott a Duna partján,
magyarok ott a tót hegyek közt
s a bácskai szőlőhegyek közt,
üljetez mellém.
Magyarok Afrikában, Ázsiában,
Párisban, vagy Amerikában,
üljetez mellém!
Ti eztán születők s ti porlócsontu ősök,
ti réghalott regősök, ti vértanuk, ti hősök,
üljetez mellém!
Ülj ide, gyűlj ide, népem
s hallgasd, amint énekelek,
amint a hárfá húrjait,

feszült idegem húrjait
jajgatva tépem,
ó, népem, árva népem! -
- dalolj velem,
mint akit füstös lángokra szítottak
vérszínű, ösetét, nehéz, fanyar borok,
dalolj velem hörögve
és zúgva és dörögve,
tízmillió, százmillió torok!
Énekelj, hogy világgá hömpölyögjön
zsoltárod, mint a poklok tikkadt, kénköves szele
s Európa fogja be fülét
s nyögjön a borzalomtól
és örüljön bele! -:

Mérges kígyó legyen eledelünk,
ha téged elfeledünk,
ó, Jeruzsálem!
Nyelvünkön izzó vasszeget
verjenek át,
mikor nem téged emleget,
ó, Jeruzsálem!
Rothadjon el lábunk-kezünk,
mikoron hozzád hűtlenek leszünk,
ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem!

Ilyen magasban

Én már a századik emeletről
hajlok a világ fölé.

A csillagokban már semmi különöset
nem találok, szentimentálisán elmerengeni
nem tudok rajtuk. Idefent olyan
természetesek, olyanok, amilyenek.
A lenről láthatatlan óriások
meredt mosollyal néznek ablakomra,
s a mázsás titkok, amiket egymásnak
hajigálnak, előttem suhognak el,
mint a bogarak.

Ilyen magasban többnyire napsütött
tisztásokra gondol az ember, mélyen folydogáló
kicsi patakokra.

Lányokra, akiket megcsókol.

Kunyhókra, ahová visszavágyik.

1927

Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést
jeleztek és a fullatag sötétben
hat órát üldögéltem a kocárdi
váróteremben, nagycsütörtökön.
Testem törött volt és nehéz a lelkem,
mint ki sötétben titkos útnak indult,
végzetes földön csillagok szavára,
sors elől szökve, mégis szembe sorssal
s finom ideggel érzi messziről
nyomán lopódzó ellenségeit.
Az ablakon túl mozdonyok zörögtek,
a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak...
Kövré csöppek indultak homlokokról
s végigcsurogtak gyűrött arcomon.

HUNGARIAN POETS

JENŐ DSIDA

(1907-1938)

Jenő Dsida was born in Szatmárnémeti, Transylvania, (now Satu Mare in Romania) on 17 May 1907. He died young, at the age of just thirty-one in Kolozsvár (now Cluj-Napoca in Romania). His father was an officer of engineers in the Monarchy's army; his mother came from a family of wealthy landowners. The family moved to Budapest in 1910, but moved back to Szatmárnémeti in 1919, where Dsida finished high school. His first poems appeared in *Cimbora* [Pa], a children's journal started by Elek Benedek, the dean of Transylvanian Hungarian literature. He studied law at the University of Kolozsvár, but did not graduate. He made his living as a journalist, editing a Hungarian language daily, *Keleti újság* [Eastern Newspaper] in Kolozsvár.

The most accomplished Transylvanian poet of the inter-war period, Dsida was a virtuoso of the Hungarian language. His lyrics have a musical quality of great perfection imbued with a Rococo nostalgia. His exuberant love of life was seen by some critics as compensation for his persistent fear of premature death due to a weak heart.

Dsida became a Christian mystic: he compared the fate of the poet living in minority status to Christ's ministry on Earth, as seen by the title of his first volume, *Maundy Thursday* [*Nagycsütörtök*], which appeared in 1933. With his posthumous volume *On the Zither of Angels* [*Angyalok citeráján*], which appeared in 1938, Dsida reached the heights of a "poeta angelicus", through several poems written in the face of impending death. He was greatly concerned with the survival of the Hungarian minority in Romania and the Hungarian language: he echoed Zoltán Kodály's sentiments in his famous, longer, emotionally charged poem *Psalmus Hungaricus* [Hungarian Psalm]. He urged national unity in the face of divisive minority status. As a stylist, he was able to unite in his poetry the bold associations of the avant-garde with such time-honoured classical forms as the Graeco-Latin hexameter. He was a major translator of world literature: he interpreted French, Latin, German, Italian, and Romanian poets; of particular significance are his translations of the Austrian poet Georg Trakl. He was also a steady contributor of essays, travel, and criticism to the various journals he worked for, primarily in the city of Kolozsvár which, although under Romanian rule, was the second capital of Hungarian literature between the two World Wars.

His premature death was due to severe influenza and pneumonia which his congenitally weak heart was unable to withstand. ■

Source: *In Quest of the Miracle Stag: the Poetry of Hungary*, Edited by Adam Makkai, 1996.

Maundy Thursday
(*Nagycsütörtök*)

No connection. The train would be six hours late, it was announced, and that Maundy Thursday I sat for six hours in the airless dark of the waiting room of Kocsárd's tiny station.

My soul was heavy and my body broken -
I felt like one who, on a secret journey,
sets out in darkness, summoned by the stars,
on fateful earth, braving yet fleeing doom;
whose nerves are so alert that he can sense
enemies, far off, tracking him by stealth.
Outside the window, engines rumbled by
and dense smoke like the wing of a huge bat
brushed my face. I felt dull horror, gripped
by a deep bestial fear. I looked around:
it would have been so good to speak a little
to close friends, a few words to men you trust,
but there was only damp night, dark and chill,
Peter was now asleep, and James and John
asleep, and Matthew, all of them asleep ...
Thick beads of cold sweat broke out on my brow
and then streamed down over my crumpled face.

- translated by Clive Wilmer and George Gömöri

What will come of this?

(*Mi lesz ebből?*)

Everything fades, turning into grey.
We're losing our hair.
The apples are not as red as they were yesterday;
the grass is not as green-gleaming as it was day before yesterday.
Our smile of today is cooler, darker,
weak and emaciated:
a scared and sad imitation of the earlier ones.
Day after day our words turn out to be more sooty and charred.
The arms of love grow wider, turn lax, lose momentum, then release ...
What will come of this, my love?
Night? Black silence? An overcast coldness?
Or is it exactly along roads pulverized into ashes
that one reaches the eternally smiling, brightly gleaming meadows?

- translated by Adam Makkai

The Verse of Darkness

(*A sötétség verse*)

The time of vigils comes, alas, to blight!
Grimly the pen-point leaves a heavy mark.
At six the rusty juices of the night
already ooze on foliage in the park.
The lymph of rotting trees comes trickling slow,
and then you think: how many years till death
are left, alack? Your footstep fears to go,
lest paths mistaken lead it to the end .
... Have you, I pray, just dipped a sugar-cube
(its snow-white corner) in a fluid brown,
the bitter night-damp of a squat glass tube,
a glass of *café noir* that darkles down?
And have you watched the heavy liquid soak
most slyly, lazily, relentlessly,
up through the crystal cube and so revoke
its clearness with a dark lividity?
And even so see night now penetrate
and soak into yourself with ruthless reign;
the dank smell of the grave will saturate
your being, every fibre, flake, and vein,
until one murky evening, mucky-wet,
it soaks your heart to melting in its stink,
that you may sweeten, as you pay life's debt,
some ruthless godhead's dark and bitter drink.

- translated by Watson Kirkconnell

DOES FAITH HEAL?

COLUMNIST
DR ENDRE MAURER

not be the subject of scientific investigation.

What about the power of prayer? Theologians believe in the power of so-called intercessory prayer to heal the sick. Francis Galton, an outstanding scientist of the 19th century mused that, in that case, monarchs should live the longer than any other human being, since millions beseech the Heavens for their health, every day. (Hmm, ignore our Gracious Queen and her Mummy.) However, a large-scale controlled study claimed that "complications occurred in 52% of

The title, "The Biology of Belief", appearing in TIME magazine (February 23, 2009) promises a scientific enquiry into this phenomenon. A basic tenet of scientific research can be summarized in one sentence: "what/who does what to what/whom". As the tenor of the article rests on the assumption that faith heals people, the "what" part, i.e. the nature of faith, requires clear definition. When I asked two friends, both of them men of the cloth, if faith was a matter of feeling, an abstract concept or religious conviction, they said none of these were the answer and they only mumbled. So I turned to the Encyclopaedia Britannica, which listed the numerous religious affiliations under this heading. The Oxford Dictionary was somewhat more "precise": it is a strong unshakeable belief in something without proof. Something without proof, then, cannot be the basis of scientific enquiry. A few weeks ago, at a funeral, the pontificating R.C. bishop said, he himself grappled with the problem of coming up with a more palpable definition and the widow of the deceased came to the rescue. She said her late husband was aware of the presence of God.

It sounds good. The trouble is, however, that the definition of awareness begs the same question. Awareness is an expression of consciousness and, so far, no neuroscientist has managed to locate the centre of consciousness in the brain. In other words, the "biology" of awareness is as yet non-existent as far as research goes. Furthermore, brain functions detected using the various resonance techniques show the neurological correlates of activities but may not be regarded as the causes of such activities. Trying to sort out the confusion as to what causes what when it comes to emotional arousal and neurology dates back to the late 19th century. An American psychologist wondered how fear is induced in us. He postulated the problem by proposing the following question: when we see a bear in the forest, we either experience fear and then run, or we take to our heels and the act of running itself sets off the alarm reaction?

According to the article in the TIME magazine, parts of the brain, "the spiritual amusement park" are the Parietal Lobe, the Thalamus and the Frontal Lobe (get a brain map and you'll find them near the top and the front your brain). The assumption is that prayer activates these centres with beneficial results; so does jogging or meditation. An American psychiatrist, Glasser, discovered that these two activities release a natural tranquiliser, Dopamine. So does the experience of faith, claim the scientists with religious bent. Tongue in cheek, using the Aristotelian paradigm of syllogism, one could, also, argue that:

faith reduces stress through the release of Dopamine
jogging reduces stress through the release of Dopamine
then faith = jogging

The scientists referred to in the article single out health, as we do not pray more for other things than well-being. It is the sine qua non of everything else and we convince ourselves that in addition to medication, prayers boost our chances of recovery. Scientists of religious background claim that faith brings us health. People who attend religious services have a "lower risk of dying" or "people who believe in God fare better after a diagnosis of illness" or "spirituality predicts for better disease control". So it may be. However, scientifically controlled studies of religion concluded that faith can-

heart bypass patients who received intercessory prayers and 51% of those who didn't". Dr Sloan, cardiologist of the Randolph Bird General Hospital, San Francisco, says "even attempting to find a scientific basis for a link between prayer and healing is a fool's errand".

There is one thing both parties agree on: the placebo effect. It has a proven curative magic. For example, cancer patients whose tumours shrank when given an experimental drug, grew back when they learned that the drug was ineffective, and shrank again when sterile water injected was described as the most powerful substance available to doctors.

Do not misunderstand me. As a psychologist I am aware of mind-body relationships. Painful experiences, emotions find their way to body tissues. Likewise, hope or will do it too, but in a positive manner. These are facts. What is disputed is the interpretation based on these phenomena. Doctors belonging to religious denominations embrace faith, on the other hand there are scientists who claim that inner states of the mind cannot modify physical reality and say that the concept of faith is antithetical to science. The latter does not deal in supernatural explanation and to evoke faith is a supernatural concept. It is undeniable, however, that there are people who can experience religious (or spiritual?) ecstasies or trances and prove that they can transcend their human limitations. They possess an extraordinary capacity to release the power of the mind in altered states of consciousness. There is such a thing as the power of the mind over the physical body. It can modify the activity of the immune system, control neurochemistry, affect body functions regulated by the autonomous nervous system.

The question is, however, whether faith, though an undefined entity can be equated with the power of the mind, and/or is it a necessary requisite to induce healing? Dr Newberg (Radiologist and Psychiatrist at the University of Pennsylvania) offers a more balanced view:

"The real issue for us is to look at data and interpret it carefully. If you're doing a brain scan of somebody who is experiencing being in God's presence, we have to know what that means. Basically, the scan is showing you what is happening in the brain when they have the experience. It doesn't necessarily reduce it to just what is going on in the brain, and it also doesn't necessarily prove that the person was actually in God's presence. So I think we have to be cautious about what we do with the information that we have right now. I think we have a long way to go in terms of really learning what the nature of those kinds of experiences actually is. That's why even though the research shows that there are a lot of changes that go on in the brain when people engage in religious and spiritual practices, that doesn't mean that there was somebody who came in and did the hardwiring."

Is the question "Does faith heal?" only of academic interest or just fuzzy talk? You can make up your own mind. To me as a practitioner, it is not of theoretical interest but of practical consequence. If professionals are influenced by beliefs and assumptions that evidence does not support, they risk doing their clients a disservice. One should be cautious about accepting at face value what are often presented as self-evident facts. The fact is that it is difficult not to be influenced by ideas widely circulated but seldom challenged, as the ones I have been discussing. Amen. ■

BARANGOLÓ

BUDAPEST

BUDAPEST KÖRNYÉKE

DÉL-ALFÖLD

DÉL-DUNÁNTÚL

KÖZÉP-DUNÁNTÚL

NYUGAT-DUNÁNTÚL

ÉSZAK-ALFÖLD

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

BALATON

"Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom világa."

Radnóti Miklós

D

É

L

-

D

U

N

Á

N

T

Ú

L

Érintetlen erdők, tágas síkságok és lágy hajlatú dombok között megbúvó völgyek változatos tája a Balatontól délre, a Duna és a déli határfolyó, a Dráva által határolt terület, az **egykori római provincia, Pannónia** déli része, ahol Pécs ókeresztény temetőjét a világörökség részének nyilvánította az UNESCO. A kellemes éghajlatú, tiszta levegőjű vidék túrázásra csábító természeti szépségekben és történelmi emlékekben egyaránt gazdag.

PÉCSVÁRAD

Szent István király koronáját a római pápától elhozó Asztrik püspök volt az 1000-ban alapított **bencés apátsági monostor** első apátja, a király segítőtársa a magyar állam- és egyházalapítás XI. századi történetében. A monostorra épült XIII. századi **pécsvárad** Magyarország egyik legjelentősebb középkori emléke. Legépebb része az **öregtorony** (ma szálloda) és a **bencés apátsági templom** tizenöt méteres, feltárt hajója és freskókkal díszes szentélye. A **vármúzeum** - a vár és az apátság régészeti emlékeit bemutató kiállítással - a XVIII. századi várkastélyban kapott helyet. Itt ünneplik a Szent István-napokat augusztus 15-e és 20-a között, októberben pedig a színes forgataggal járó leányvásárt, páratlan években a Lukács-napi **gesztenyeszűretet**.

SIKLÓS

A **siklósi vár** Magyarország egyik legépebben megmaradt középkori vára az ország legdélibb városában. Török ágyúk nem rombolták le falait, és I. Lipót osztrák császár sem robbantotta fel, mint az összes többi magyar végvárat. 1294-ben kezdődő történetének minden korszakából értékes emlékeket őriz, amelyek a középkori magyar építészet igényességének hirdetői ma is. A XVIII. században épült termekben rendezték be a börtönmúzeumot, a kőtárat és a pécsi kesztyűgyártás történetét bemutató **Vármúzeumot**. A plébániatemplom szentélyében a XV. századi magyar gótikus falkép-festészet legszebb emlékeit tárták fel a restaurátorok. Munkájuk elismeréseként az ötszögű Malkocs Bej-dzsámi restaurálásáért Európa Nostra-díjat kapott a város. Az egykori **ferences kolostorban** rendezik meg évente a Nemzetközi Kerámia Szimpozium népszerű seregszemléjét. A közeli Máriagyűd kéttornyú, barokk ferences kegytemploma híres zárán-dokhely nemcsak a búcsúk alkalmával.

SZENNA

Európa Nostra-díjat érdemelt az élő falu közepén kialakított **múzeum-falu** - az építésük helyén darabjaikra szedett, majd a múzeumban újra felépített, középkori építésmódot őrző műemlékházak szabadtéri

WANDERLUST

BUDAPEST

BUDAPEST KÖRNYÉRE

DÉL-ALFÖLD

DÉL-DUNÁNTÚL

KÖZÉP-DUNÁNTÚL

NYUGAT-DUNÁNTÚL

ÉSZAK-ALFÖLD

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

BALATON

"What this land means to others I cannot know, my homeland for me is a small country so embraced by flames, rock-a-bye world of my childhood."

Miklós Radnóti

SOUTHERN TRANSDANUBIA

Although you can find various forms of landscape from mountains to plains in South-Transdanubia, the most typical forms in the region are the hills divided by valleys.

Apart from the natural beauties, South-Transdanubia is rich in historical and cultural traditions too. The poet-diplomat Janus Pannonius, who was the bishop of Pécs, made the humanist-Renaissance ideas and culture well-known here in the 15th century. Several relics from the Turkish times can also be found in the region.

Pécsvárad

Pécsvárad castle, which stands at the foot of the Mecsek Hills, is one of the most important buildings from the Middle Ages in Hungary and is of special significance in the establishment of the kingdom. Asztrik, the first abbot of this former Benedictine monastery, was the one who brought the crown from the Pope in Rome to Stephen, Hungary's first king.

Siklós

Unlike the rest of Hungary's fortifications from the Middle Ages, the castle of Siklós survived the Turkish occupation intact and was not blown up by the Austrian Imperial soldiers either. Starting in the 13th century, every historically recognised architectural style left its mark on the castle. We can see windows from Roman times, a Gothic chapel, an 18th-century Baroque fortified castle and a Renaissance fortified gateway. There is a prison museum and a museum of stonework relics in the castle. The other noteworthy feature of the town is a relic of the Turkish era, the pentagonal mosque of Malkocs bey. This was so superbly restored that in 1992 Siklós won the Europa Nostra Award.

Szekszárd

Szekszárd was already a well-developed wine-growing region in Roman times. In 1987 the town was granted the title "International wine and vine town" by the International Organisation of Vine and Wine. A particular feature of the region is that it is the home of the Szekszárdi Kadarka wine; but the area also produces Bull's Blood, a blend of three red wines. King Béla I founded a Benedictine Monastery here in 1061, the ruins of which can be seen in the inner courtyard of the old county hall, which was built in the Classicist style. After the Turkish occupation, during which the town

was almost

com-

pletely destroyed, German speakers settled in Szekszárd. The first settlers arrived at the beginning of the 17th century, contributing to the cultural development of the town and surrounding area.

Szekszárd is home to the only German language theatre in Hungary outside Budapest, the Deutsche Bühne Ungarn. Traditional handcrafts are represented by the "Sweet Memories from our Past" museum and shop, with its Hungarian honey-cake, candle and confection making.

The "cellar village" at Sióagárd-Leányvár, comprising some 340 wine cellars, is part of the Szekszárd Wine Route and not to be missed.

Szigetvár

Szigetvár is a town with 12,000 inhabitants 30 km from the Croatian border. It is a historic small town, rich in monuments, providing opportunities for quiet relaxation for visitors. It is also home to the fortress associated with the legendary Miklós Zrínyi, built from 1420 to 1440, which today still houses the Suliman's djami erected by the Turks and an Exhibition on the History of the Fortress. In 1566 the castle was captured by the Turks. In the final stage of the siege the commander of the castle, Miklós Zrínyi and his soldiers sallied forth and, with the exception of seven soldiers taken prisoners, all died in what went down in history as a glorious death. The event was immortalised by Nicholas Zrínyi, the great-grandson of the commander in an epic poem entitled the "Peril of Sziget" (Szigeti veszedelem, 1651). The Roman Catholic church in the centre of Szigetvár was originally Ali pasha's djami, built in 1569 and was converted into a Christian church in 1788. One of the greatest sights of the town is the fresco of István Dorfmeister, decorating the cupola of the church. There is a Hungarian-Turkish Friendship Park on the edge of the town where the statues of Suliman and Miklós Zrínyi are placed next to each other. Szigetvár is a popular tourist site with excellent medicinal waters, exhibitions and live music programs all year round. ■

Sources: various

gyűjteménye. Mintha igazi falu lenne: a fatornácos, füstöskonyhás házak mellett találjuk a bognárműhely, a pálinkafőző, a prэшház és az istállók faépítményeit. Nincs két egyforma virágdísz a 117 között, mely a református templom festett, kazettás mennyezetét 1787 óta díszíti. A közeli, erdőben gazdag, 9042 hektár kiterjedésű **Zselici Tájvédelmi Körzet** védett növények és állatok sokasága népesíti be: természetjáró túrákhoz ideális vidék.

SZEKSZÁRD

Hét, történelmi tüzes borokat adó domb határolja a romantikus hangulatú kisvárost, ahol Liszt Ferenc több ismert műve is született az **Augusztában** tett baráti látogatásai során. A világhírű magyar származású zeneszerző és zseniális zongoraművész zongorája, szoborportréja a régi Vármegyeháza emeletén berendezett **Liszt Ferenc Emlékkiállítás**on látható. A város híres szülőtte, a XX. századi nagy magyar költő és műfordító Babits Mihály szülőházában emlékmúzeumot rendeztek be. A középkori városmagot jelentő Béla téren álló barokk Szent László-templomot Európa legnagyobb egyhajós templomaként tartják számon, ugyanitt látható az ország egyik legszebb klasszicista **vármegyeházája**, udvarán a XI. századi **bencés apátsági templom** konzervált maradványaival. A város és környékének több ezer éves történetét tárja fel a **Wosinsky Mór Megyei Múzeum** helytörténeti és régészeti kiállítása. Az egykori zsinagógában berendezett **Művészetek Háza** időszaki kiállításoknak ad otthont, a városban működik az ország egyetlen német nyelvű színháza, a **Deutsche Bühne Ungarn**. A város címerében (szokatlan nagyságú és kompozíciójú változata a pompás körpanorámát nyújtó **Kálvária**-hegyen) a szőlőfürt a vörösborairól híres **szekszárdi borvidék** központját jelzi, ahol szeptember végén tartják a színes látványosságot jelentő **Szekszárdi Szüreti Fesztivált**.

SZIGETVÁR

Az **önfeláldozó hazaszeret jelképe** az 1566-os török hadjárat óta. A hatalmas (24-szeres) túlerő elleni huszonkét napos várostromot követően, végveszélyben, a vár hősi védői **Zrínyi Miklós** várkapitány vezetésével kitértek a várból és életüket áldozták a kézitusában. Hazaszerető bátorságukat egy hatalmas oroszlánt ábrázoló **emlékművel** jelzi az utókor, mely négyszáz év után egymás mellé helyezte Zrínyi Miklós és a csata során elhunyt II. Szulejmán szultán arcképét az egykori csatamezőn, a **török-magyar barátság parkjában**. A város török kori építészetének emléke az 1589-ben épült Ali pasa dzsámija - ma barokk **római katolikus plébániatemplom** - és az országban egyedülként fennmaradt lakóház, a **török ház**, benne a török kort bemutató kiállítás. A **vár** ma látható részét is a törökök építették, dzsámit és minaretet is emeltek a meghalt szultán emlékére, akinek köszönhetően a **Turbépusztán** épített egykori **türbe** - ma barokk **római katolikus kegytemplom** - a mohamedán törökök szent zarándokhelye. A **Zrínyi Miklós Vármúzeumban** a vár története és régészeti leletei, a Szent Rókus- plébániatemplom falképein pedig a várostrom jelenetei érdemelnek figyelmet. A termálfürdő sós-jódos víz reumatikus, ízületi, és mozgásszervi betegségeket gyógyít. ■

(Forrás: Magyar Turizmus Rt.)

FORCED MIGRATION OF CHILDREN AND YOUTH TO NEW ZEALAND (1933-1960)

RESEARCH INFORMATION

"Earlier I was 7. But that is a long time ago." This remark was made by a 7 year old child refugee to author and Red Cross worker Mirjam Pressler about his life. His words seem to express well the dislocation that he felt because of his situation of exile and may perhaps be viewed as symbolic of many other young people in a similar predicament. Persecution and exile are phenomena still occurring on a considerable scale in present times. The presence of child refugees from Somalia and Burma in New Zealand suggests that exile and displacement are neither simply historical nor no longer relevant. As international research into late twenty/early twenty-first century refugees is only in its infancy and the exile of 1933 to 1945, followed by the Cold War exile, still represents the most widely researched mass expulsions, those early experiences may serve today as the basis for analyzing the most varied refugee journeys and stories of recent times.

Academic staff from Victoria University of Wellington, including Dr Simone Gigliotti (History Programme), Dr Monica Tempian (German/European Studies Programme), Dr Mark Sheehan (Faculty of Education), Dr Hal Levine (Anthropology Programme) and Dr Margaret Sutherland (German/European Studies Programme), would like to initiate a number of projects related to exile and forced migration. Our work is intended to be a contribution to the wider community and the international research environment, and will comprise:

1) The development of a comprehensive historical database relating to continental European refugees and displaced persons, who arrived in New Zealand between 1933 and 1960. The database will record the names of individuals and brief biographical descriptions along with the

location of public and, where possible, private collections. It will be hosted on the VUW Study Group's website and made available via the Internet to international research, and also to individual family historians and genealogists.

2) The development of a digital archive of oral history interviews, copies of expository writing (autobiographies, diaries, letters), sketches and photographs by or relating to juvenile refugees, and displaced children and youth, who arrived in New Zealand in the time period 1933 - 1960. The archive will be hosted at VUW (during the period of research 2009-2012, it will be accessible only to Study Group members, afterwards however, participants may choose to make their materials accessible to the wider public on the VUW Study Group's website or to provide copies of interviews to the Alexander Turnbull Library).

3) The publication of a selection of memoirs of continental European refugees (1933 - 1960), and also of an anthology of expository writing, e.g. autobiographical accounts, testimonies, diary entries, correspondence written by juvenile refugees, and displaced children and youth. As part of the VUW European Studies Primary Texts Series, these publications will provide a valuable resource for teaching and research on postgraduate level.

4) Seminars and discussion forums on childhood experience of refugees and displaced persons in New Zealand from 1933 to 1960.

The findings of this research will be shared with the wider community and with international researchers through conference presentations, and a multi-disciplinary study on childhood expe-

rience of refugees and displaced persons in New Zealand from 1933 to 1960. The aim of our study is to create a better understanding of issues relating to childhood and adolescence under forced displacement conditions in New Zealand. To this end we will examine the processes of acculturation, integration or remigration, and the rebuilding of identity of child refugees; in discussing emigration and acculturation, we will consider the original culture of juveniles as the "historical reservoir", which was transformed, further developed or left behind in a conscious decision, and we will also examine strategies that supported cultural transition and circumstances that proved to be a stumbling block; we will also examine the effects of different schools and homes on the subsequent lives of child refugees and discuss the chances found for personal development and success; last but not least, we will seek to shed light on cross-cultural influences of the refugees and the cross-fertilizations between continental and New Zealand culture.

With the help of the diasporic groups in New Zealand, we are initially looking for primary material that might be made available to us and digitised/copied for the Study Group's archive. These could include such items as documents relating to refugee families and children, photographs, autobiographical notes, diary notes, letters and fictional texts written after the refugees arrived in New Zealand. We would also appreciate any opportunity for conducting oral history interviews with those who could contribute to the research.

We would be really grateful for any documentation of this kind and feel that no information would be too insignificant. Each snippet helps us to build up a wider and more comprehensive picture of how people felt, reacted and lived at that time. ■

For further information please contact:
Dr Mark Sheehan, School of Education Policy and Implementation, mark.sheehan@vuw.ac.nz, tel. (04) 463 9687

60th ANNIVERSARY – DUNDALK BAY

Ten years ago I penned a short article that was published in Magyar Szó to commemorate the 50th anniversary of the arrival in Wellington of the SS Dundalk Bay, bringing a group of Hungarian refugees to New Zealand. This year marks the sixtieth anniversary and it seems fitting to once again recognize the occasion.

On 27 June 1949, the SS Dundalk Bay berthed in Wellington with some 932 refugees from Europe aboard. The passenger manifest at National Archives in Wellington indicates that 51 Hungarians were included. Below is a table showing most (but not all) of the Hungarian passengers and their dates of birth. My father (Zoltán Ladányi) and sister (Teresia Hutkay) were aboard the ship.

The refugees joined the ship from various refugee camps in Europe such as Salzburg, Butzbach, Innsbruck and others. The ship left from Trieste and apparently took about 1 month to reach New Zealand.

HUNGARIANS ARRIVING ON THE SS DUNDALK BAY IN WELLINGTON ON 27 JUNE 1949

Names and Dates of Birth

Albert Bakk 13/7/27, László Hajnal 21/5/26, Zoltán Vagi 18/7/98 Elisabeth Vagi 23/2/98, Elisabeth Vagi 3/9/23, Gabriella Vagi 28/1/31, Eva Ady 9/1/19, Andras Ady 29/5/42, Eva Boda 25/2/30, Stefan Farkas 21/2/95, Elisabeth Farkas 9/11/95, Martha Farkas 6/11/23, Edith Farkas 12/10/21, Teresia Hutkay 21/7/21, Zoltan Ladanyi 3/1/92, Ibolya Tessary 13/8/14, Laszlo Turmezei 14/12/92, Gisela Turmezei 5/11/88, Josef Petoe 3/6/10, Maria Petoe 30/1/12, Josef Petoe 29/4/42, Margarete Schottola 18/7/91, Rozzalia Major 26/8/20, Tamas-W Major 9/7/46, Judith Vass 15/2/19, Judith Vass 4/9/40, Maria-Anna Soukuly 18/7/32, Sylvia-Brigitte Soukuly 3/10/48, Sarolta Szenkovics 11/6/10, Elisabeth Szentovics 26/4/46, Ersbet Nagy 7/1/04, Josef Borsos 8/3/25, Anna Borsos 26/7/22, Miklos Borsos 18/5/48, Tamas Kardos 16/11/19, Gabriele Kardos 10/4/23, Gabriele Kardos 22/7/44, Tamas Kardos 1/4/46, Attila Horvath 26/11/28, Lajos Kiss 13/5/24, Gyula Marscha-Lik 11/2/27, Georg Molnar 3/10/23, Pal Stipkovits 17/1/28, Geza Tar 10/2/24.

- István Ladányi

NEWS ABOUT HUNGARIANS IN NEW ZEALAND

AUCKLAND NEWS

MAGYAR NÉPTÁNC HÉTVEGE

There was rare opportunity for folk dancers during the weekend of 18-19 July 2009, when under the auspices of the Auckland Csárdás Dance Group and the Ruritania International Folkdance Club, professional dancer Tamás Farkas,

(on contract to the Melbourne Hungarian Centre for 6 months), held some dance workshops. Edit Simpson, coordinator of the Csárdás Dance Group gives a more detailed account of the events which attracted dancers from throughout the North Island below.

Július 18-án szombaton és 19-én vasárnap magyar néptánc tanfolyamot és táncházat tartottunk Aucklandban a Csárdás Táncsoport és a Ruritániai Néptánc Szövetség rendezésében.

A néptánc oktató Farkas Tamás, Táncművészeti Főiskolát végzett előadó és táncpedagógus volt.

A szombat délutáni kurzus délután 2-kor kezdődött. Cashy Yates és Sonya Arabedzieva remek bemelegítéssel majd bolgár körtáncok tanításával igyekeztek lerövidíteni a várakozás perceit.

Végre megérkezett Tamás is, és moldvai táncokkal indította a foglalkozást, A résztvevők nagyrészt tapasztalt táncosok voltak, akik igen hamar megtanulták a lépéseket. A moldvai táncok után Simpson Edit segítségével a magyar csárdás alaplépéseit, és egyszerűbb variációit mutatta be Tamás.

A tanfolyam után fél héttől vacsora, majd fél nyolctól magyar táncház várta a további érkezőket. A tanfolyamon tanult és újabb táncok közös táncolásán kívül, megcsodálhattuk Tamás művészi képességét, amikor kalotaszegi legényest és verbunkost, őrkői cigánytáncot, és méhkeréki férfitáncokat mutatott be gravitációt megszegyentető virtuozitással. A fellépés szüneteiben Harmath Ági fuvalójátéka szórakoztatta a jelenlévőket, aki nagy sikerrel Brahms Magyar Táncából adott elő részleteket.

A vasárnapi tanfolyam már egy kicsit nehezebb volt: itt az erdélyi Magyarpalatka táncainak lépéseit tanultuk. Bár a fordulások és a csapós lépések kihívást jelentettek, de a délután végére már a párok nagy élvezettel és beleérzéssel járták ezt a méltóságteljes és eredeti magyar táncot. Az élményt az tette tökéletessé, hogy a tánc Tamás saját gyűjtéséből származik és így szinte személyes kapcsolatba kerülünk az eredeti előadókkal és az erdélyi falusi élet hagyományával. A hétvégéről videofelvétel is készült, amelyet a Ruritániai Társaságtól lehet megvásárolni. A felvétel segítségével még sokáig emlékezni fogunk erre az egyedülálló hétvégére és remélhetően Aucklandi táncsoportunk is eredményesen alkalmazza majd fellépéseinel.

Simpson Edit
Csárdás Táncsoport, Auckland

2009 GOING HOME

We decided that now age has caught up with us it was time to do something positive before we become "wrinkles" and visit my home. At first we were apprehensive about the trip as neither of us like flying but the trip more than compensated for this fear.

Hungary 2009 was very different to previous visits in 1991 and 1996. It has certainly changed. The city of Budapest was buzzing. There were shopping malls, plenty of goods both in the food lines and household goods on display. The food courts in the malls were busy. The fashion stores with the correct names were on display. There appeared to be no shortage of any products. The public transport was superb. A ten-day pass for all modes of transport, trolley, tram, bus, underground - all for about NZ\$5 a day, 24hours.

We had a moving experience when we walked around Parliament to see the eternal flame burning on the memorial to the 56-ers and also the flag with the hole in it flying again for the 56-ers. It seems a

long time since those days when I left and encountered the experience of seeing Hungarians shot dead and the dreaded ÁVÓ. My son joined us and for him it was a whole new outlook on where I fled from my homeland, having resided one block from Parliament. He decided to visit the House of Terror, I declined.

Moving on from the past to now, we were extremely happy to be able to visit numerous tourist attractions. The standard was excellent, the information available AI, and the actual people were very accommodating. Gellért Hegy, the Castle District, Heroes' Square, all had changed slightly. There were now no Soviet emblems attached to them. I was disappointed that part of the lake in Heroes' Square had been drained. We also noted that for a country reliant on the tourist dollar we were astounded that five tourist buses arrived about 9.30am on a Sunday to find the tourist sights were not opening until 11am. Not even the coffee house was open!

The Central Market and Váci utca is a challenge to visit! The market hall has a grand selection of goodies for the tummy, along with the second floor displaying Hungarian crafts for all tastes and budgets. Váci utca is for pedestrians only, with a grand selection of shops and cafes. The only unpleasant experience was the hassle of a private money changer outside a bureau. We told him where to go. Although all these shops have been refurbished, let's now visit the ones that have been restored to their original times. Again we had the pleasure of coffee at Gerbeaud's and Callas where the interiors have been preserved to their original glory and the service is provided in that tradition. The funicular up to the Castle District has also been refurbished with all their original carriages.

All in all Budapest is beautiful and has plenty to offer both historically and in the present. If you like accommodation out of the central city, try Svab Hill hotels where buses depart every 10 minutes to Moszkva tér, the transport hub.

Cegléd, where I grew up was a small town and is now a city. My grandmother's house still stands on the outskirts. My cousins' homes are immaculate, one new, the other refurbished. As far as I can ascertain the earning power and wages and the costs are on a par with New Zealand. I believe the standard of living is equivalent to ours here in NZ. The age for drawing the pension has increased slightly. The pension rate is not the same for all. It is interesting that banks are purchasing hotels and converting them into senior living complexes for either long term, monthly or weekly rates.

Time restraints left us without visiting the Balaton this time.

I must mention how great it felt to walk along Andrássy út and be at peace in my homeland. A trip well worth it at 70 plus! ■

Photos above of the Central Market and the Callas by László Deli

László Deli

WELLINGTON NEWS

SENIOR OFFICIALS VISIT WELLINGTON

Ottó Róna and László Várkonyi

It has been some time since the last visit of senior Budapest based officials to Wellington, so the arrival of officials from the Hungarian Ministry of Foreign Affairs was a welcome event in helping build relationships between Hungary and New Zealand. State Secretary, Non-European Bilateral Relations and International Development, László Várkonyi, and Director-General, Asia-Pacific, Ottó Róna, visited Wellington on 10-11 July 2009, following a similarly brief call on Australia.

The foreign affairs discussions with their New Zealand counterparts provided opportunity for a useful exchange between the two countries. Bilateral issues such as a working holiday agreement and a pension agreement were also in focus and are hopefully a little closer to completion as a result. And of course a key item on the discussions agenda was the impending visit to New Zealand of the President, László Sólyom.

The visitors enjoyed meeting with 25-30 local Hungarians together with New Zealand foreign affairs officials at a reception hosted by Honorary Consul, Klara Szentirmay, and her husband, Paul Hellyer, at the Consulate-General.

Much to everyone's delight Wellington turned on perfect weather, which may well have had something to do with the rare event of a seal sunning itself on the rocks by the waterfront. With it also being in the midst of Matariki (Maori New Year), we happened upon a splendid live performance of Maori song and dance during a visit to the Te Papa national museum. All in all this enabled the visitors to experience some unique sightseeing before departing for the long journey home on Saturday afternoon. ■

Klara Szentirmay
Honorary Consul

Queens Wharf, Wellington

EUROFEST IN WELLINGTON

When we think of Europe we think of elegant coffee houses and bustling cafés, grand old buildings and lots of interesting nooks and crannies... a bit difficult to recreate across the other side of the world you might say. But the convivial atmosphere at EuroFest gave you the feeling of being in some large European marketplace. It wasn't actually a marketplace, it was the TSB Bank Arena in Wellington. And it was Sunday, May 17th, EuroFest 2009.

It was, as its name suggests, a festival about Europe. This was the third such event organised by non-profit Wellington based organisation, the European Forum, the first having grown out of a celebration organised to commemorate the historic enlargement of the European Union in 2004. The sound of the Dutch organ greeted people at the entrance way to the building, then it was the smell of Espresso Rescue's freshly percolat-

ed organic coffee welcoming them in. Past the coffee at the stand next door was "environmentally friendly" bottled water and then it was "Bonjour madame, bonjour monsieur" with that certain "je ne sais quoi" charm at the French embassy stand. Right next to them Wellington's Simply Paris café was offering a selection of gourmet French food and opposite was the iconic German Brezel Mania with their irresistible pretzels.

The seriously hungry ended up queuing at the Polish and the Hungarian stands, where the smell of sizzling, authentically European sausages was just too hard to resist, or at Swiss stand for one of their ever popular potato cakes. Of course every market has to have its sweets and this was no exception with Zuckerhut selling "gumi bears", delectable Belgian

chocolates across the way, and Loukoumi's exquisite Turkish delights around the corner. But the most memorable treats on offer were at the community stands where you had a sense you really were getting the real thing: Swedish waffles, Danish donuts, Polish and Russian cakes, Dutch biscuits and Hungarian vaníliás kifli, all served by people in national costumes.

For those in the mood to buy European souvenirs there were plenty of handmade crafts on sale, as well as an array of ethnic foods such as pickles and paprika. Alongside the brochures there were also lots of mementos that the various embassies were giving away to the public from pens to fridge magnets. And there were opportunities to do slightly unusual things such as try out Nordic walking, picture yourself in a French bridal gown, or try out speaking some Spanish.

The European Union Centres Network of New Zealand together with the European Commission put the geography of Europe into perspective, so apart from having fun there was plenty to learn about Europe as well. In total 20 countries of a possible 49 were represented at EuroFest 2009 with a total of 40 stands.

The festival was officially opened by Wellington's Mayor Kerry Prendergast and after the formal speeches, children's dancing from the Netherlands was first up in what turned out to be a rich cultural programme bringing the sights and sounds of Europe alive throughout the course of the day. There was Russian, Polish, Maltese, Hungarian, Danish, Greek, and a dash of French, Italian, Scandinavian and Eastern European on show, performances ranging from children singing and dancing, through semi-professional musicians playing guitars and fiddles, to well-established and polished dance groups... great music, wonderful costumes, superb entertainment.

People could sit and eat at café tables, watching the performances; others picnicked on the floor or sat on the seats provided. All in all it was a very relaxed and friendly atmosphere that seemed to linger all day. This is certainly an event to look forward to next year! ■

Klara Szentirmay
EuroFest organiser

- írta Tóth István (2008)

„Töke piros, Töke piros!” Kiabáltam az ösvényen Szeghalom felé haladó, cifra ruhájú hölgy után. A két nagy szénátkazáló legény 10 fillért ígért eme hősi cselekedetért, amit sohasem kaptam meg. Már szeghalmi gimnazista voltam, amikor az internátusi osztálytársaim kérdezték tőlem, hogy voltam-e már a négylyukú csárdában?

„Hát az mi?” Kérdeztem én.

„Ó te hülye, szűz gyerek, hát nem tudod? Az a Döge Piroska kocsmája a három leányával.” Ekkor esett le a tíz fillér. Ezt a nőt csúfoltam én ki négy éves koromban.

„Nem sül ki a szemed, ilyen szemtelenségeket kiabálni!” mondotta az anyám, amikor meghallotta az esetet. „Te szent Isten mi lesz belőled? Nekem nem is kellesz többé. Elmehetsz szolgálni, már mehetsz is.”

Gondoltam nem baj, majd elmegyek Pozsár nénihez. Oda szeretek menni úgyis. Ő majd ad nekem jó puha zsíros kenyeret, néha mézes kenyeret. Ez a látomás azonban belefutott a szemembe készülődő könnyekbe. Piszegve elaludtam a nagy fűben csak 100 méterre a tanyától. Szülőföld! Körösladány! Hová lettél? - kérdeztem 25 évvel később. Ott volt akkor is, csak nem láttam, mert a vége láthatatlan, vérszegény napraforgó táblák alatt aludta az örök álmát lakóival együtt, az új keresztekkel, sírkövekkel kibővített temetőben.

Ha a dolgok nem úgy történtek volna, mint ahogy a szülőföldünkről szóló videoszalagjainkon, már régen félreraktuk volna ahelyett, hogy egyre gyakrabban lejátszanánk. Ez is azt mutatja, hogy nem a múlt formálja a jelent. Vagy legalább is a múltban egyre többet motoszkáló bolondnak, mint nekem.

Nem sírdogálok tovább az eltűnt szülőföld fölött, hiszen ez csak egy alig látható karc a nagy térképen. Egy millióval több is, szebb is, jobb is van a világon. Nem volt ennek semmi vonzó ereje hatvan évvel ezelőtt sem.

Akkor is, azóta is százával hagytuk ott jobb jövőt keresve. Jó néhányan talán el is értük, de most jön az ellenkező Tóth Pista, aki százával emlékszik a nótavégekre.

„Adjon az Isten szebbet, jobbat nálamnál. Nekem pedig csak olyat, mint Te voltál.”

Le az országútról a dűlőutakra. Én, mint kis kölyök elszundikáltam. A határok, helységek nevei azonban még most is egy-egy képet vetítenek az emlékezetem ernyőjére - Korhány: itt születtem, Dongorog a húgom szülőhelye. Pakac: Diohalom. Lakóhelyeink, Nádorér, Pereszug, Cserepes,

Tűzokos, Kurutyoló, Mágor, Károlyderék. Kéthalom, Paphalma, Tekerő, Koplalókert, Kihikert, Libádékert, Csordavágás, stb. ... Még egy lézer vízszintező sem tudná simábbra rendezni. Bocsánat a Pakaci nagylegelőn van egy domb, két és fél méter magas, Csikósdomb. A szekérúton így jutunk el az „ér” mellett sorakozó tanyasorhoz Kis László (sógor), Fatinkó, Nagy János, Tóth István, (mi) Tóth János, Tóth Lajos, Turbucz Pista, Papp László.

A néhány száz vagy ezer éve kiszáradt folyómederben az ér túlsó oldalán fészkelnek a vízi madarak száza. Tavasszal, különösen Húsvét előtti napokat töltöttem ott, bibic-, lotyó-, vadruca tojást kerestem kitűnő eredménnyel. Ezen a vidéken laktunk kilenctől tizenöt éves koromig. Központja ez tehát gyerekkoromnak.

Innen Pakacról jártam iskolába Körösladányba, 7 kilométerre. A téli hónapokat a faluba lakó nagyszüleimtől tettem, de Anyuka és Apuka hiánya gyakran rávetett a havas, fagyos útra. Az iskolából a tanyasiak korábban elmentek úgy két óra körül. Négy órakor már korán sötétedvén, a konyhában égő mécses halvány fénye adott irányt az ösvény nélküli legelőn.

Voltak persze kellemes utak is. Például a karácsonyi éjjeli misére engem a szánkó helyett lábaim vittek iszonyodva egyik jégtábláról a másikra. Patkós új csizmám nehezen bírta ki a telet. Az éjfél misékről hazatérve, fagyosan, éhesen nagy-mama a kemencében tepsiben sült angyalhurkát, angyalkolbászt táltal fel.

Százszor megjártam ezt az utat. Ekkor jöttem rá, hogy lassan, helyesebben túl gyorsan nagyfiú leszek. Halmos Rózsi, Török Manyi, Keliger Eta. Már csak egy nap maradt az iskolai évből, amikor valami irka-firka fölé hajolva Halmos Rózsi sötét szőke haja az arcomba cirokázott. Egyszeriben minden felbizsergett bennem. A 7 kilométert hazafelé ide-oda szaladgálva tettem meg. Egyszeribe Rózsi lett a világ legszebb lánya.

Alig estem át az első puskaövésem, jött a második. Dorogi Ilonka szegény leány, az anyámnak dolgozott; a dinnyeföldet kapáltuk ketten. Helyesebben Ő kapált, én meg hátamon lustálkodtam. A kérdés az, hogy van-e olyan legény, aki a látomást feladja és kezd örülni kapálni amikor rájön arra, hogy az előtte dolgozó leányka nem viselt nadrágot a szoknyája alatt. Nem kihívóan, hanem mert nem volt neki. Egy családban tízen voltak testvérek. Ez volt az első bemutató a szerelmi élet színpadán, ahol a leányszereplők egyike azt dalolta a fülemben évek után:

„... Tengerész, ó szívem tengerésze!
Hagyd a tengert, légy kissé merész ...”

„Gerendás, Csorvás, Orosháza, Hódmezővásárhely, Szeged felé beszállni, második vágány jobbra.” Még most is fülemben cseng a vasútlomás kapusának baritonja Békéscsabán. Tizenegy és fél évesen voltam először a vonaton. Az anyám vitt le Hódmezővásárhelyre, a hűgához, ahol az első négy évet kezdtem a Polgári iskolában.

Még nem tudtam akkor - hogy tudtam volna? - hogy ebből a kölkökből a sors egy világszavargót csinál.

Parasztok, földművesek, kiscgazdák, iparosok

Good bye Tóth Pista

István (Pista), or better known to his New Zealand friends as Steve Tóth passed away at the age of 85 in Whangarei on 6 July 2009. Steve was one of the Hungarians who arrived on the Goya in 1951, fleeing a regime like so many others that was merciless, especially when it came to loyal Hungarians who had served their country prior to the Iron Curtain coming down. Steve had been one of Hungary's few navy cadets and had many close shaves serving on the MS Kassa ship in Crimea and Constance in the latter part of the war; indeed he was honoured with the Iron Cross for his valiant deeds... After the war, when faced with the choice of spying on his best friends for the ÁVÓ or not, he chose "or not" and together with several others left the ship in Istanbul. Eight of those sailors, including Steve, ended up in New Zealand. Steve frequently wrote about various episodes, anecdotes in his life before the war, in particular as a young man in Körösladány on the Great Plain in Hungary. Many of these were published in the Magyar Szó. Sadly he did not get to see the publication of his latest writing, entitled Szülőföldöm Magyarország – My Homeland, Hungary. Steve is survived by his wife José, his five sons and their families and his sister, Erzsébet Kainer and family (Auckland). May he rest in peace.

világában születtem és nőttem fel. Habár a gyermekkorom jó részét az iskolapadok mögött töltöttem, s betekintést nyertem azóta száz különböző jellemű, erkölcsű, kultúrájú ember életébe... az a darab szikes föld mindig kedves marad nekem, az egyszerű, jószívű embereivel. Persze hogy voltak és vannak is még gazemberek, csalók, tolvajok, de ezek mind bárány felhők - nem takarják el az eget. Történt egyszer, hogy apám egy délutánt és éjjelt töltött a kupecok társaságában. Napfeljöttén egy egész komoly összeget nyert tőlük biliárdon és kuglin. Az anyám éppen a kemencét fűtötte, amikor apám hazaért. Az egyoldalú dorgálásból veszekedés fejlődött. Az apám előhúzott egy köteg bankót, amit az anyám megragadott és egyből a tűzbe vágta. Ő csak a kemény becsületes munkával szerzett pénzt ismerte. Az apám levette ünnepelőruháját és három napig nem láttuk.

„Tavasza nyár, a nyárra ős.” Az alvó tanyák világa felébred március idusán. Diák vagy nem diák, engem is megtanított az apám a kétlovas ekével szántani. „Dalolt a pacsirta mikor szántogattam” - tíz évre rá, nótát váltott a világ. „Szántcsatok csak traktorok” - azt harsogták, különösen azok, akik egy ekét sose látták. Ez meg is látszott a termésen.

Egyszer leestem a ló hátáról. A lovak megjíjedtek valamitől és vágta kezdtek. A boronát a vetés

Tavasszal még 18-20 óra sem volt elég szegény anyámnak, hogy elvégezze a napi munkáját. Nincs még mosógép, a mosást, takarítást, főzést, sütést, fejtést, a tej feldolgozását, vaj, tejfel, túró, gomolya elkészítését nem lehetett kihagyni. Ezeket és kiscsirkéket, kislibát, kiskacsát, kispulykát és kitudja milyen „kist”, vitte a karján a heti piacra.

Majdnem mindig forró a nyár, örökös egyenlete a férfinépnek az aratás, hordás, cséplés. A búzát vágni nagyon könnyű, ha nincs megdölvé. Csak

még egy építész mérnök is visszanezézett volna rá.

Turbucz Pista ragaszkodott a hatalmas Hoffer-Schranz szalmával fűtött kazánjához cséplőgépet vontatni és hajtani. Ha valaki elakadt a sárba Ó biztos ott volt. Őhöz lett cséplési ellenőrnek beosztva hetedik koromban, amikor a kormány megtizedelte a termést. A környékbeli gazdák: sógorom Kiss László, nagybátyám Himer Imre, és Toth Pista jól megértették egymást. Erősen németellenes lehetett, aki kijelölte az ellenőröket, hiszen még saját cséplésünknel is én voltam az ellenőr.

Az ős közeledtén a kis házak, nagy házak kamrái régen üresen állva új életre keltek. Még a szűk esztendő - bizony sok volt ilyen - kevés kamrát hagyott üresen. Az újbor még nem érett meg, de a szüreti bálók rendezői már kötötték a gyönyörű szőlőfürtöket a fej feletti hálókhoz. Ha a magyar ruhájú „csős” rajtakapott, büntetést fizetett, ha nem volt pénz az azzal kellett táncolnod, egész este, akivel nem akartál.

A bálók, lakodalmak az újborral, vidám hangulatba hozták az ifjabb korosztályt, míg az idősebbek azon voltak, hogy mily keveset kaptak az eladott gabonáért, jószágért, baromfiért, stb...

Azt hiszem tíz vagy tizenegyet lehettem, amikor az apámmal Szeghalomra tereltünk negyven valahány pulykát eladásra. A pulykán nem lehet hajtani, azok állandóan futnak-kocognak amerre ők akarnak. Amikor holtfáradtan a kereskedőhöz jutottunk, az kijelentette hogy az elvárt árnak közel felét képes fizetni értük.

No de a világ forog tovább még Körösladányban is. A vasárnapi mise után az apám is állig felgombolt ingben, fekete ruhában el-el járt a Vasutiba, a Csermákné kocsmájába egy vagy két fröccsre. Nem kuglizott már, vagy legalább is pénzért nem. Sejttem, tudod miért.

A vadgalambok bűgása, a tehének bőgése, a disznók ordítása, a lovak nyerítése mind-mind csak olaj a tűzre. Mióta fiatalon otthagytalak szülőföldem, még nem tudtam, hogy a családomon kívül csak rád gondolok nyolcvanöt éves koromban.

Londontól keletre New Yorkig óriási városkomplexumok. Ilyenekben él majd az ember. Már most is, később teljesen. Az öregek képzelete már nem birkózik meg ezekkel a szörnyetegekkel és szinte látom, hogy végtagjainkat viszi a sorsunk korlátozás nélkül az atom hasadási jövődjük felé.

Ezekre gondoltam és a Körösök, Békés, Bihar forró nyarai villannak fel bennem. Az akác-fák sárguló lombjai között a rőzselángtól megvilágított emberi arcok egyike én voltam. Mily boldognak éreztem magam. Szánakozva gondolok az utókorra, akiknek ebből valami kevés jut, de jut nekik valami más, amit én nem értek.

Na térjünk a napi rendre és menjünk ki a piacra, a falu közepére. Magyar asszonyok, palóc menyecskék, szőke szláv lányok, a templom

folytatás a 44. oldalon

Isten veled Tóth Pista!

Kora reggel 2009. július 6-án Pista elhunyt, elment tőlünk a „nagy útra”.

Nyolcvanöt éves hosszú földi útján, mint minden más magyar menekült göröngyös, szűrős ösvényeken járt keresztül.

Ha a mi „gyöngyszem” Magyarországon földrajzilag nem ott lenne ahol van, nem lett volna olyan sok földön-futó magyar menekült. A Tatarjárás, a törökjárás, az osztrák elnyomás, két világháború, szovjet elnyomás... Magyarországon mindig büntetve volt a semmiért.

Pista is menekült lett, mert tengerésztiszt volt a második világháború alatt.

Befejezte a Péter-András gimnáziumot jeles tanulóként. Felvették tengerészkadétnak Siófokra, ahova csak 18 fiatalat vettek fel az egész országból. A háború utóbbi éveiben a magyar tengerjáró kereskedelmi hajókat a németek a kezük alá vették, hogy a Krím-félszigetről Konstanzba német sebesült katonákat szállítsanak. Pista ekkor az M/S „Kassa” hajón szolgált. A Fekete-tengernek ezt a részét, torpedók, bombázó repülő és aknák veszélyeztették. A tengerjáró hajókat, elöl, oldalt és hátul aknakutató és ágyúszázad védelmezték a cikcakkos útvonalon. M/S Kassa oldalait lyukra lötték a szovjet repülőket.

Éjjel, a sötétben roncok és hallottak testei között fél motorral kihajóztak a veszedelemből. Pista volt szolgálatban a hídon, a sapkáját is átlótták gépfegyverrel. Halottak, sebesültek betakarták a fedélzetet, de valahogyan megmenekültek. Ezért a hősiességért a kapitány és a legénység (Pista is) a Vaskeresztrel lett kitüntetve.

Ezek után a megsérült „Kassa” kínlóda felment a Dunán egészen Linzig, ahol amerikai foglyok lettek.

Később vonattal jöttek a fiuk vissza Magyarországra, ahol a szovjet kommunista rendszer kegyetlen volt hozzájuk. Az ÁVO minden lépésüket ellenőrizte. Pistát is rákényszerítették, hogy kémkedjen a legjobb barátai után. Félelmetes volt. Emiatt Ó és más tiszt is leléptek hajójukról Lszambulban.

Pista három tengerésztiszttel 1951-ben a „Goya” nevezetű tengerjárón 1800 utassal együtt megérkezett Új-Zélandba. Eljöttek messze, messze az ávosok hosszú karjától.

Összesen nyolc tengerész jött ki Új-Zélandba, név szerint Gajzágó Gyuszi, Maurer Bandi, Domonkos Géza, Kós Jancsi, Pálfi Sanyi, Keller Béla, Szászi Albert és Toth Pista.

A Pista szavait idézve: „Én feladtam mindent, a hazámat, a szüleimet, hűgomat, a rokonságom és minden tudományom. Elcseréltem a szibériai kényszerítést egy új hazáért, New Zealand-ért, és békéért.”

Az élet útján tovább haladva, honvágy, nehéz építész munka, házasság, öt fiú felnevelése, magyar nótázás, kolbáskészítés, halászat, golf, Pistát jó emberré gyúrta, akit mindenki tisztelt és szeretett.

Most az Ó hajója véglegesen kikötött. Otthonában családja körében halt meg, rákos betegségben. Fiai felváltva éjjel-nappal mellette voltak a nehéz napjaiban és szeretettel vették körül apjukat és anyukat. A temetési szertartás kedves, könnyes és vidám volt, a Pista természetéhez hozzáillően.

Felesége José és fiaik Péter, Paul, Nicholas, Ferenc és Christopher és feleségeik, gyermekeik, valamint húga, sógora és családjuk, szívükbe zárják Pista kedves emlékét. Szervusz öregfiú!

betakarására a hátra fordítják. Nem estem az arasznyi fogakra. A nagy sebesség folytán a borona mögé, a földre estem.

Jött a kapálás. Kukoricaföldek mérföldekre nyúló sorait az ekekapa töltötte fel. Az öreg lovunk már ismerte a sorokat, de azt is tudta, hogy ami sok, az sok... Ha csak egy fél sor maradt kapálatlan, ő megállt és nem ment tovább az úristennek sem. Szépbeszéd, hasba rúgás nem számított neki. Ki kellett fogni az ekéből. Akkor aztán boldogan ment, szinte megcsókolt érte.

A tavaszhoz tartozik a szegfűszedés is. Egy nyélre vert faládának csak egy oldala hiányzott és ide vertünk egy sor szeget és húztuk le a virág fejeket. Zsákszámba hordtuk ezt a zsidó üzletbe, ahol megszártították és továbbadták, mint kamillateát.

amikor már a tizedik óra tizenkét ezredik suhintása telepszik le a vállodra, még azt is elfelejted hogy fél órával korábban éhes voltál. Hogy megálljad a helyed három-négy ember „rendjén”, a kaszádnak élesnek kell lenni. Az apám erre a kényes munkára is megtanított, hogy kell kaszákat kalapálni. A kasza éle eltűnik az egésznapos fenéstől. Ezt ki kell verni, meg kell nyújtani, úgy-hogy meg ne repedjen. Kemény acél könnyen reped. Elrontott kaszával nem bírod ki a napot.

Hordjad a keresztetekbe rakott kékéket a tanya mellé magas asztalokba, mert jövő héten, szerdán erre jön Turbucz Pista a cséplőgéppel. Vendégoldalas szekerekkel hordtuk a búzát, árpát, zabot. A kocsit jó magasra még én is meg tudtam rakni lekötés nélkül, de olyan szép egyenes, arányos osztagot, mint az apám épített,

RECENT NEWS FROM HUNGARY

Secret services reject conspiracy theory about Roma killings

"The Secret Services state secretary Imre Iváncsik has completely ruled out the possibility of foreign secret services being behind the attacks on Roma people," Parliament's Fidesz national defence and law enforcement committee chairman János Lázár told reporters after a committee meeting behind closed doors yesterday (6 Aug). Lázár said Iváncsik attended the meeting and ruled out foreign secret services involvement, but added that several MPs had seemed doubtful. The minutes of the meeting have been classified until 2027. Lázár and Law Enforcement Minister Tibor Draskovics said everyone present had agreed that every assistance should be given to police in catching the perpetrators of the recent Roma killing spree. Draskovics added that personnel, resources and international assistance are available for the investigation. Ethnic minority rights ombudsman Ernő Kállai said he considers it necessary to establish an ad hoc House commission and the parliamentary parties taking a joint stance regarding attacks on Hungary's Roma citizens. National Police Chief József Bencze has ordered a review of all files on crimes involving weapons and explosives over the last ten years, as the murderers probably committed similar crimes against Roma in the past. National Police has asked for a permanent civil patrol to prevent gun attacks in 200 villages. The cabinet will supply Ft 100 million to the Civil Guard Federation. HAC 7 Aug

Hungary's new flu cases up by 6 to 111

Six new cases of the A/H1N1 new flu virus strain have been diagnosed in Hungary over the past two days, raising the total number of cases reported so far to 111, the national public health authority (ANTSZ) told MTI. All six patients contracted the virus abroad, ANTSZ said. Hungary is preparing to start production of a rapid test for a fast, two-hour diagnosis of the A/H1N1 strain. So far one patient has died from new flu in Hungary. MTI 7 Aug

Bronze Age settlement discovered in Eastern Hungary

Archaeologists of Debrecen's Déri Museum have discovered 4,000-year-old remains of a settlement during earth works connected to a local sewage treatment project, leader of the excavations Krisztián Szilágyi told MTI on Tuesday (4 Aug). A team of 35-40 archaeologists are working in an area of two hectares, and have now identified the traces of three phases of the settlement: one in the early Bronze Age between 2700-2500 BC, the Sarmatian period around the 2nd and 3rd centuries AD as well as the youngest phase in the 8th and 9th centuries, Szilágyi said. The settlement is believed to have been the largest of its kind in eastern Hungary, the archaeologist added. Szilágyi said that his team had found many workaday objects, as well as two skeletons - unique finds from an

age when people always used to cremate their dead. The excavations are scheduled to be completed by August 20. MTI 5 Aug

Agreement in Romania leads to

reinstatement of ethnic Hungarians

Several ethnic Hungarian institution chief executives have been reinstated to their posts following an agreement reached by the Democratic Alliance of Hungarians in Romania (RMDSZ) and Romanian governing parties. Former Szatmár county deputy prefect István Gáti has been appointed director at the Ministry of Public Administration and Interior Ministry where he will oversee a decentralisation project. HAC 4 Aug

Hungary wins two swimming golds in Rome

Katinka Hosszú of Hungary set a new European record of four minutes 30.31 seconds to take the gold medal in the 400m women's medley at the World Swimming Championships in Rome on Sunday evening. Hosszú had already won bronze medals in the 200m medley and the 200m butterfly

events. Hungary's Dániel Gyurta also set a new European record of two minutes 07.64 seconds to win the 200m men's breaststroke. Hungary won two gold medals, one silver and three bronze medals at the championships. HAC 3 Aug

Budapest district green-lights Islamic center

The district council of Ujbuda has decided to allow a project to build an Islamic centre, Nepszabadsag daily said on Friday (31 July). Islamic organisations in Budapest currently hold prayers and other events in an apartment. In 2005, however, the Charity and Peace Foundation tied to the Islamic congregation bought from the local council of Budapest's eleventh district in Ujbuda a large plot of land with the intention of building a religious and cultural centre containing a library with 50,000 volumes, among other amenities. An amendment to urban regulations was needed for the project to go ahead, and the local government board passed the decision with a large majority in June in the absence of the members of opposition party Fidesz, who decided not to participate. It is unlikely that a minaret will be built due to height restrictions, but, barring any last-minute obstacles, the project will be allowed to go ahead, said the paper. The Hungarian census carried out in 2002 found there were over 3,000 Muslim residents. MTI 31 July

Hungarian MPs, MEPs strike out against Slovak language law

Hungarian Speaker of Parliament Katalin Szili said on Wednesday (15 July) that she would lobby in international forums in the coming weeks to prevent controversial provisions of the newly amended Slovak State Language Act from entering into force. Szili met with four of Hungary's parliamentary parties who agreed on a draft of a declaration demanding

the withdrawal of passages from Slovakia's new law which they criticised for discriminating against minorities. János Kóka, parliamentary group leader of the liberal oppo-

sition Free Democrats, said the Slovak law was totally incompatible with the spirit of the European Union and the Council of Europe. "Should this legislation enter into force, Slovakia will isolate itself in both organisations," he said. József Kozma, the Socialist deputy chairman of Parliament's foreign affairs committee, said that "voting down a minority group always demonstrates the weakness of the majority." Mihály Balla of the opposition Fidesz party noted that a meeting in Esztergom of the two parliaments' foreign committees a few months ago had truly demonstrated how effective coordinated action of parliamentary parties could be. MTI 16 July

Jobbik MEP wears banned Hungarian Guard uniform in first EP session

One of the radical nationalist Jobbik party's new representatives in the European Parliament appeared for the first session of the body wearing the uniform of the banned paramilitary arm of his party, the Hungarian Guard, in Strasbourg on Tuesday (14 July). Csanád Szegedi told MTI that his wearing the uniform was to symbolise his commitment to the Guard, the recent ban on which he found "hard to accept" and said that he supported reorganisation of the dissolved militia. Krisztina Morvai and Zoltán Balcz Jobbik's two other MEPs, were wearing coats associated with 19th-century Hungarian history. The legally binding ruling banning the Guard was issued by the court of appeal in Budapest on July 2. MTI 14 July

Fidesz ups support by 6% in a month

Fidesz had 44% support among eligible voters in June, a party record, and 6% more than in May, a Szonda-Ipsos poll found. Jobbik was third among the Hungarian parties, with 7% backing, an increase of 5% in just one month. This means the far-right party now has some 600,000 supporters in Hungary. The two parties success at the European Parliament elections have strengthened their positions in the public eye. Some 40% of Jobbik supporters voted Fidesz in 2006. The poll was conducted on a sample of 1,500 adults from June 18-25. HAC 2 July

Japan's Denso to lay off 800 at Hungarian unit

Japanese-owned car parts manufacturer Denso, based in Székesfehérvár announced plans on Thursday (9 July) to lay off 800 people by the end of September. The company is in talks with employees and encourages voluntary inclusion in the lay-offs, in which case staff receive two months' worth of pay on top of what they receive as redundancy payment by law, HR Director István Latos said. MTI 10 July

Search on for most beautiful Hungarian words

The Balassi Institute of Hungarian culture has called a public vote to find out which Hungarian words people find the most attractive and which ones they would like to preserve for the

use of future generations, national daily Magyar Nemzet reported on Thursday (16 July). The word contest, which follows earlier Hungarian and international examples, is "important and useful fun" in that it raises public awareness of the mother tongue, the paper quoted linguist Géza Balázs as saying. People can cast their votes electronically at www.szoszavazo.hu

No more "green cards" for Hungarian Cars

Authorities will cancel the green card that car owners are

required to obtain

to certify that pollution emissions are within permitted levels, because the pollution examination will be integrated into the general technical condition examination from next year, MTV reported. The green card was launched in Hungary in 1992, giving rise to businesses formed especially to carry out such testing. HAC 17 July

Hungarian tourism industry bracing for bleak summer

The summer does not look too bright for Hungary's tourism sector with the number of guests in accommodation falling over the first five months of the year, business daily Világgazdaság said on Tuesday (7 July). The number of guests in Hungary went down by 12.2 percent to 2.3 million in January-May, compared to the same period in 2008, and the number of guest nights spent in accommodation dropped by 14.1 percent to 5.5 million, the paper said, quoting figures by the Central Statistical Office. The drop was even sharper, 17 percent, in the number of foreign guests in accommodation during the first five months, said the paper. Even the weakening of the forint against the Euro could not offset that decline in foreign guest numbers, the paper said. MTI 8 July

Pannonhalma Abbey to get big makeover

Hungary's UNESCO World Heritage listed Pannonhalma Abbey will carry out a 1.57 billion forint (NZD12.7 Million) tourism development

project, Bishop Asztrik Várszeg Abbot of Pannonhalma, said on Thursday. As part of the project, the founding stone of a new visitor centre was laid down at the Benedictine Abbey. Head of the Prime Minister's Office, Csaba Molnár, said at the event that 80 percent of the project would be financed from the New Hungary Development Plan. The abbey has received as much as 2 billion forints from eight European Union tenders in the past five years, he added. As a result of the developments, the abbey expects to attract 120,000 visitors each year, Molnár said. MTI 3 July

Police defend action against weekend demonstrators

The action taken by police against demonstrators on Erzsébet tér on Saturday (4 July) were lawful and professional, the National Police

said in a statement issued Tuesday. The statement said that police did not begin to disperse the banned demonstration until it lost its peaceful nature, adding that they observed the proportionate requirements. Tear-gas was only used to avert attacks on the police by law-breakers, police said. In all, 216 people were detained, including chairman Gábor Vona of the far right Jobbik party. Criminal proceedings were launched against four on suspicion of violent behaviour and against 205 others for hooliganism, misdemeanours, resisting police action and violating regulations on identity cards. The detainees were released on Saturday night. As of noon Monday (5 July) five complaints had been filed with the Independent Law Enforcement Complaints Committee, which will begin investigating them in the coming days, said chairman Jenő Kaltenbac. Justice and Law Enforcement Minister Tibor Draskovics said elsewhere that anyone who resists the court ruling outlawing the Magyar Gárda is trying to undermine the foundations of the rule of law and police must act in such cases, he said. HAC 8 July

Katona tipped to succeed Szili as House Speaker

Socialist deputy caucus leader Béla Katona will succeed Speaker Katalin Szili when party MPs decide on her successor in early September, Socialist sources told index.hu on Monday (6 July). Leading party officials had reportedly earlier decided that Katona would have been nomi-

nated for the post if Szili had won the mayoral race in Pécs in May. Szili announced on Saturday (4 July) that she will step down before Parliament resumes on September 14. Katona earlier said he plans to retire in 2010. He has been an MP since 1990. HAC 8 July

Hungarian general Király dies at 97

General Béla Király, 97, a Hungarian military leader who survived a death sentence imposed by Budapest's Kremlin-controlled government, commanded the tumultuous 1956 uprising against Soviet invaders and

many years later served in his country's first post-communist parliament, died July 4 in Budapest. A career army officer, Király joined the Communist Party after World War II but was swept up with thousands of others on political charges as Stalin's grasp on Hungary strengthened. His death sentence was eventually commuted to a life term. During a period of clemency for political prisoners, he was paroled in 1956, weeks before the uprising began. He said in later interviews that a New York Times reporter offered to give him a front-page story if he would request aid from the West in the uprising. He declined, saying he believed that such prominent coverage might trigger a nuclear war. Király's troops were hopelessly outnumbered. "There was no prepared strategy to drive the Russians out," he said in an interview in 1996. He escaped from Hungary and came to the United States, where he settled, taught

military history at Brooklyn College and wrote books about Hungarian history. Journalnow11 July

Bajnai announces Bethlehem consulate

An honorary consulate will open in Bethlehem, Prime Minister Gordon Bajnai announced after conferring with Palestinian Prime Minister Salam Fayyad and Foreign Minister Riyad al-Malki yesterday in Ramallah, on the west bank of the Jordan. Bajnai told Inforadio that an honorary consulate is needed to serve the thousands of Hungarians who visit Israel and its religious sites. HAC 25 June

OECD forecasts more pain for Hungary

Unemployment will hit a record high of 11.7% in Hungary next year, rising from 10.7% at the end of this year, the OECD report issued yesterday predicts. The one-percentage-point rise would represent a loss of 80,000 jobs, Magyar Nemzet notes. The Paris-based economic group anticipates Hungary's economy contracting further in 2010, by 2.2%, while the rest of the Visegrád countries will see moderate growth of 1-3% next year. Hungary's GDP will fall 6.1% this year, the OECD adds, its prediction below the official government forecast of 6.7%. Hungary will not meet its 2009 deficit target, which was recently raised to 3.9%, and the recession will deepen, the OECD says, adding that it expects a 4.2% budget gap for both 2009 and 2010, higher than the official government projections. HAC 25 June

Budapest Airport starts construction of new terminal

The foundation stone of a new terminal at Feri-

hegy Airport was laid on Wednesday. The Sky-court project, the construction of the new terminal unit of 40,000m² between the existing Terminal 2A and Terminal 2B, will cost €200 million (NZD 435.5 million) and is to be completed by 2012. As a result of the development at the airport, owned by Germany's Hochtief, the capacity of Terminal 2 of Ferihegy will reach 15 million passengers per year.

Hungary's population decline continues in first quarter

Hungary's population declined in the first four months of the year with the number of live births down by 1.9 percent and that of deaths up by 1.2 percent compared to the same period in 2008, the Central Statistical Office (KSH) told MTI on Monday (22 June). In January-April this year, there were 31,257 live births while the number of deaths exceeded 46,000. The country's population was 10,021,000 at the end of April this year. The number of marriages was 6,990 in January-April, down 5.7 percent or 419 compared to the same period last year. MTI 23 June

Hungary's lakes get top marks for water quality

The water quality of Hungary's lakes is extremely high in many popular tourist resorts, and visitors to Lake Balaton, the largest freshwater lake in central Europe, can expect exceptionally clean bathing conditions, the environment minister told MTI on Saturday (20 June).

Imre Szabó said that 29 beaches and five sailing-boat harbours this year had been awarded the "blue-wave" flag, signifying the highest standard of cleanliness, infrastructure and amenities. These are situated around Lake Fertő on the Austrian border, Lake Velence in south of Budapest, Lake Tisza in the east, and Balaton. Hungary has performed well in terms of the standard of its bathing water, receiving high marks from the European Commission last year. Out of 256 bathing places tested, 220, or 90 per cent, were considered good while 131 were given top marks. MTI 22 June

Car firms face tough times

The number of cars sold in May dropped 65% year-on-year, to 4,851, market researcher Jato Dynamics announced. Car sales in Hungary fell by over 50% in the first five months, to 33,668 cars. The most popular brand was Suzuki, although its sales were down 66%. Chevrolet, Skoda and Opel suffered the largest drops. HAC 18 June

Margaret Bridge restoration from July

Restoration of Margaret Bridge will begin in July but drivers may only expect to see traffic restrictions imposed

in August, Budapest mayor Gábor Demszky told reporters at the bridge on Wednesday (27 May). The restoration will take over a year with final completion due in 2011. The overall cost of the project is Ft 13 billion, (NZD 103 million) of which the EU will pay Ft 6 billion (NZD 47.7 million). HAC 28 May

Hungary to go to UN over Slovak language law

Hungary will turn to the UN's Human Rights Council and the European Council to complain about Slovakia's language law, Foreign Minister Peter Balazs told MTI on Monday (3 Aug), after talks with the president and the head of Parliament's foreign affairs committee. President László Sólyom criticised the recently adopted new law, which criminalises the public use of the Hungarian language. "Turning a multi-national country into a homogeneous nation state, a forced assimilation, are incompatible with the European Union's values and goes against international laws protecting minorities," a statement from the President's Office said. At the talks, Sólyom welcomed the fact that there was agreement between Hungary's political parties and churches on this issue, which is not only a legal violation but also against the interests of both Slovak and Hungarian people, the statement added. Under the law, which is set to take effect on 1 September, the use of a minority language in official communication would be punishable - in certain instances by a fine of up to 5,000 Euros [10,570 NZD] - in towns and villages where the ethnic minority makes up less than 20 percent of the total population.

Publisher Puski dies

Hungarian-born book publisher Sándor Püski died at the age of 99, the family told MTI on

Monday. He died on Sunday (2 Aug) in his Budapest home, where he had been released from hospital after recovering from bronchitis. Sándor Püski opened his first book store in Budapest in 1938. The following year he founded the Magyar Élet (Hungarian Life) Publishing House, which mainly issued works by Hungarian populist writers. In 1943 he organised a meeting for intellectuals at Balatonszárszó (W Hungary) to discuss the prospects for Hungary's democratic development. His publishing house was nationalised during the communist rule in 1950. Twelve years later he was imprisoned under trumped-up charges. He and his wife emigrated to the United States in 1970 and founded a publishing house in New York in 1975. They returned to Budapest in 1989 and he opened a bookstore, now run by his sons. MTI 3 Aug

Tamás Cseh died after a long illness

Famous singer Tamás Cseh died on Friday, 7 August after a long illness. He was born in 1943 in Budapest, but had lived in Tordas (Fejér county) until the age of 13. After

college he taught arts at an elementary school in Budapest. He started to write and perform songs with Géza Bereményi while he was a teacher. He became the member of several theatres in the 1970s, and released his first album, *Levél nővéremnek* (Letter To My Sister), in 1976. His music influenced generations of students growing up since the communist era. It's very hard to explain the role of Tamás Cseh in the life of the young generations who want to understand their parents' socialist past. Nobody could describe what socialism looked like, or what the real socialist gym shorts looked like, nobody but Tamás Cseh. Global Voices 9 Aug

Mclroy wins World Cup triathlon event

Wellington triathlete Kate Mclroy has continued her stunning debut season in the sport with victory at the ITU Triathlon World Cup race in Hungary on Sunday night New Zealand time. The former track and mountain running star has yet to complete her first year in Triathlon

after her dodgy Achilles tendons led her to a change of sport, but already she has finished in the top ten in an ITU World Championship event in Kitzbuhel and now has gone one better with a career first World Cup win at Tiszaújváros. Yahoo Sport 10 Aug. ■

ELHUNYT PAP SZILÁRD

Bizonyára sokan kedves olvasóink közül még emlékeznek Pap Szilárd és felesége Aranka népszerű írásaira, rádió műsoraira. 2009. július 24-én hosszú betegség után 86-ik életévében Vitéz Pap Szilárd otthonában csendes

sen elhunyt. Gyászolják otthoni és új-zélandi családtagjai, rokonai és barátai. Aranka hamvaival együtt a kecskeméti családi sírban, szülei mellett nyer majd végső nyughelyet.

Many readers will remember Szilárd Pap and his writings. He passed away peacefully in his home on 24 July 2009 at the age of 85 after a long illness. He was a proud Hungarian, founder of the Auckland Hungarian Club and former chief editor of the Access Community Radio Hungarian broadcast. His and his late wife, Aranka's ashes will be laid to rest with his parents' ashes in Kecskemét, Hungary.

Gyöngyös Imre:

LEVELEK RÉGIEKTŐL

Sok ősi tagja múlt, baráti körnek egymás felé oszt áldást jó kezünk. Emlékeink is annyi részre törnek, amennyien vagyunk, s emlékezünk.

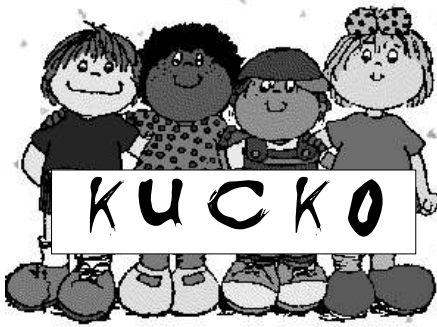
Köszönjük meg egymásnak hirenket, melyekben annyi emlék megjelent: Varázslatával tündöklön kintünet s díszít számunkra új, közös jelent

Invitation

- Panni Palasti

Come with me
to the edge of the sea.
Take off your city shoes,
let the tide tease your bare toes,
and with your feet sunk ankle-deep
watch the leaping waves
erase your footprints

Come with me
to a towering tree,
stare at the tangle of branches
that claw the sky seeking the sun,
relish the pent up lust of each seed
scattered over the sand,
a force we still try to understand.

...katicabogarak

*Egyszer egy hétpettyes katicabogárka
Elindult megnézni, mi van a világban.
Hiúta a vadgalamb, hiúta a vadrózsa,
Ide is - oda is bekukkant egy szóra.*

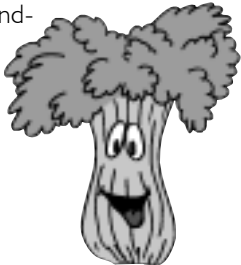
*Nagybajuszú cincérek kalapot emeltek
Tó partján a kishébkák, színyugot cipelnek,
Estére elaludt katicabogárka,
Éjjeli pillangó hazatalicskázta.*

KISÉRLET

Íme egy kis kísérlet, amely szórakoztató, ugyanakkor megtanít arra, hogy a folyadékok hogyan jutnak keresztül a növények érrendszere.

Kellékek:

- zeller zöldje
- két csésze
- kék és piros ételszínező

Keressünk egy vastag zellerlevelet. A zeller szárának készítsünk két „lábát” úgy, hogy 10 cm hosszán, hosszában vágjuk félbe. Ezután töltsünk meg két kis poharat vízzel, és ételfestékkel az egyiket fessük kékre, a másikat pedig pirosra. A zellerszár egyik „lábát” tegyük a kék vízbe, a másikat pedig a piros vízbe. Hagyjuk benne a növényt éjszakára.

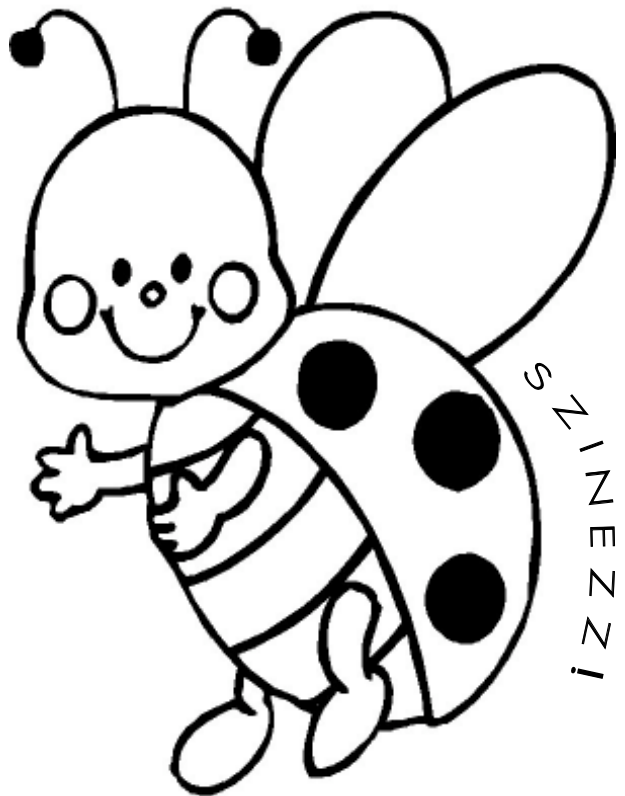
Másnap reggelre a levelek fele kék, a másik fele pedig piros színben pompázik. A színezett víz felszívódott az apró csövecskéken keresztül. Ezek a csövecskék szállítják el a táplálékot, illetve a vizet a gyökértől a levelekig, amikor a növény a földben van. Utána elvághatjuk keresztbe a zellerszárat, hogy még szemléletesebb legyen a magyarázatunk, hiszen ismerjük a régi mondást: Hiszem, ha látom!

BARKÁCSOLJUNK

Anyagszükséglet: dióhéj, tempera, lakk, színes filcanyag vagy kartonpapír, ragasztó.

Elkészítés: A fél dióhéjat először befestjük sűrű temperával pirosra, majd, ha teljesen megszáradt, fekete pöttyöket festünk rá. Ráragasztjuk a dióhéjat a filcanyagra vagy a kartonlapra. Az alapra ezek után felfestjük vagy filcanyagból felragasztjuk a lábakat, fejet. Két parányi gyöngyszem lehet az állatka szeme.

Az elkészített katica maradhat az alapon is, de gondosan körbe is lehet vágni.

A gombakirály

Volt egyszer egy sűrű, sötét, öreg erdő. Ebben az erdőben temérdek mindenféle gomba nőtt.

Egyszer elhatározták: királyt választanak maguknak. Igen ám, de kit? Tanakodtak, tanakodtak, ki lenne a legalkalmasabb, végül kisütötték, hogy maga az erdész. El is mentek hozzá követségbe, és szépen megkérték, hogy legyen a királyuk. Hanem az erdész csak a fejét csóválta:

– Köszönöm a tisztességet, de hát nekem egyéb dolgom van az erdőben. Meg aztán túl nagy is vagyok hozzátok.

– Legyen hát a nyuszi a királyunk! – eszelték ki a gombák, újabb hosszás töprengés után, s megkérték a nyuszt, hogy királykodjék felettük. A tapsifüles szépen megköszönte, hogy rá gondoltak, de ő sem fogadta el a királyi rangot.

– Én szeretek ugrándozni, futkározni, a gombakirálynak meg folyvást egy helyben kell állnia, méghozzá fél lábon. S hova tegyem akkor a másik három lábamat?

Újra összeültek a gombák tanakodni, végül abban állapodtak meg, hogy közülük való legyen a

király. No de melyik a sok közül? A tinóru? Vagy a rizike! A róka gomba? Vagy a kucsmagomba? A csiperke? Vagy a pöfeteg?... Abban megegyeztek, hogy az lesz a király, aki legméltóbb az uralkodásra. De ki a legméltóbb?

– Én! – kiáltotta a légyölő galóca. – Senkinek sincs ilyen gyönyörű, gyöngyös skarlátkalpagja! És nekem mindenki engedelmeskedni fog, mindenki tudja, hogy a mérges gomba – veszedelmes!

– Épp ezért nem lehetsz király! – intették le a többiek a hengegő galócat.

S ekkor a fák árnyas rejtekében hirtelen megpillantották a barna sapkás, egyszerű, sose hivalkodó, halk szavú vargányát, aki mindig mindenkinek csak örömet szerzett.

– Ő a legméltóbb! – kiáltották a gombák, és szégyellték, hogy szerény külseje miatt már előbb nem gondoltak rá. Így lett a vargánya a gombák királya. Mindenki örült – az erdész, a nyuszi, a mókusok meg a békák –, minden teremtet lélek a sűrű, sötét, öreg erdőben, csak a galóca mérgeződött. Még gyönyörű, gyöngyös kalpagját is földhöz vágta volna, ha tehetné volna.

Tóth István írása

folytatás a 39. oldalról

egerénél is szegényebb románok, cigányok szállták meg a piac köveit; árulják a gomolyát, csípos juhtúrót. Nagy kanaból a tejet, tejfelt, zsendicét. A cigányok leterített kötényéről gombát,ogyorót, áfonyát vehet az ember. Még az apámat is megtalálod a piac végén, a szekéren görögdinnyét árul, ami meghasad egy szokottnál erősebb koccintásra, olyan jó érett.

Még nem nőttem fel, tehát vissza a gyerekkoromba. A nagybátyám mellett feszíték a szekéren. Megyünk kenderért áztatni a falu végére. Görcsösen markolom a gyepelőt. Trappolt a két, gondozott ló. Búzlótt a kender, de estére már elfelejtettem. Ott ültem az istálló küszöbén, ángyikám feji a teheneket, amikor végez odanyújtja a fejt tele meleg habos tejjel. Ígyl amennyit tudsz, aztán ki a kapu elé. Augusztus végén bámulom az eget a számtalan hulló csillaggal, csodálatos látvány.

Békés-Biharban, az egyszerűségben mindig megtalálod az Istent. Lakodalmak, temetések, körmenetek, keresztelések, bérnyújtások mind a hófehér templomok, Ura-istene bűvkörében zajlott le. Bárcsak most is, mint valamikor még hinni tudnék.

Orosháza, Csorvás, Gerendás, Békéscsaba felé beszállni második vágány balra. Azután a kis motorvonat hazavisz Kőrösladányba.

„Pakolj zsidó, múlik a vásár.” Vége a 27 évig tartó boldogságnak. Az élet csak most kezdődik, amikor azt gondoltam, hogy végre célba futottam, 1950 decemberében. Egy hatalmas ugrásszerű lépésváltást kellett tennem. Mint üldözött vad hallok a hajcsárok zaját s a kutyáik csaholását mögöttem.

„Itt van egy kis csomag fiam...” mondta az anyám – „Egy kis rántott csirke meg diós rétes van benne. Isten veled fiam! Ne felejts írni.” Nem

merem visszanezni a kis motorvonat lépcsőjéről. Az Ő anyai ösztöne sejtett valamit, én meg határozottan tudtam, hogy anyámat, aki a világot a lábam elé rakta, talán sose látom többé.

A sárréti sárban nőttem fel. Ha magyarul írok a szalonképes szavak helyett az egyszerű édesanyám-tanított nyelvre hajlik a ceruzám. Hej de pedig te próbáltad, te óriás nagyvilág, hogy világpolgárt faragjál belőlem. Alighogy ember nagyságú lettem, kidobták a tengerre. Hánytál-vetettél a nagy mosógépben, s ha kiszednek majd belőle, hogy lelkemet a szárítóra tűzzék, egy vigyort kapsz tőlem, mert a Berettyó-Sebeskörös sarát nem tudtad teljesen lemosni rólam. ■

Gyöngyös Imre Shakespeare-je

Shakespeare 3. szonettéhez fűződő megjegyzés:

A Bárd minden házassággal, házasulandósággal foglalkozó szonettjét a szonett-sorozat elejére csoportosították. Erre azonban bizonyítási adat nem utal!

Helyenként Szabó Lőrinc olyan tömörségű fordítást talált, amit nem lehet javítani és, ha nem akar az ember plagizálni, nagyon nehéz átfogalmazni és főleg átverselni az angol szöveget.

Szabó Lőrinc fordítása

Nézz tükrödbe, s mond az arcnak; melyet látsz,
Most kell mását megszerkesztenie;
Ha most nem újítod, friss díszre elhagy:
Minket csalsz s anya-üdvöt ölsz vele.
Mert hol a szép, ki méhe parlagát
Elzárja férji szántásod előtt?
S a balga férfi, aki önmagát
Imádva, sírba öli a jövőt?
Anyád tükre vagy: édes tavaszát
Láthatja benned; s te is így fogod
Nézni vénséged ablakain át,
Bár ráncosan, mai arany korod.
De ha múlásnak szánod életed,
Halj magad, s képed együtt hal veled.

Shakespeare 3. Sonnet

Look in thy glass, and tell the face thou viewest.
Now is the time that face should form another;
Whose fresh repair if now thou not renewest,
Thou dost beguile the world, unbless some mother.
For where is she so fair whose unear'd womb
Disdains the tillage of thy husbandry?
Or who is he so fond will be the tomb
Of his self-love, to stop posterity?
Thou art thy mother's glass, and she in thee
Calls back the lovely April of her prime:
So thou through windows of thine age shalt see
Despite of wrinkles, this thy golden time.
But if thou live, remember'd not to be,
Die single, and thy image dies with thee.

Gyöngyös Imre fordítása

Pillants tükrödbe s mondjad el a képnek:
itt az idő változtatni az arcod,
mert hogyha az megújulást nem ér meg,
anya-áldást s világot kell csalnod.
Van-e szépség, ki méhe parlagának
tiltán férji művelésedet?
Vagy: van, ki szerelmese önmagának
s utókorának vége az lehet?
Virágzásának kor tavaszát
anyád idézi, kinek tükre vagy,
hogy lásd idődnék ablakain át,
ráncokkal együtt, arany korodat.
Ha nem őriz meg az emlékezet,
magad halsz, s képed is meghal veled.

KLÁRA DU TOIT

let's cook hungarian

We all get to the stage in our lives when the number of years behind us is more than in front. That is the time when reflecting on the past can be fun. Gideon and I come from such vastly different backgrounds that it is fascinating to listen to each other's stories of the past. Some of the differences, especially as far as food goes, can be quite surprising. For one: meat, meat, they must eat meat every day. I, on the other hand, am not so keen on steak and the like. It took quite a while to gradually introduce "meatless days", especially because some think the only edible pasta is Spaghetti Bolognese... I find mushroom is the best substitute for meat. The recipe below is a delicious example.

BOWTIE PASTA WITH MUSHROOM RAGOUT (MASNÍTÉSZTA GOMBARAGÚVAL) (based on a recipe by Mari Lajos)

250g wild mushrooms	1 large red capsicum
1 large onion	4 cloves garlic
parsley	5 tbsp oil
thyme (2 fresh stalks or 1 flat tsp)	½ tsp hot paprika
salt, freshly ground pepper	1 heaped teaspoon of sweet paprika
400g bowtie pasta	1 tbsp butter or margarine

Cook the pasta in salted water. Prepare the mushroom ragout while the pasta is cooking.

Clean and prepare the mushrooms tearing into small pieces, then the capsicum cutting into thin slices. Peel and finely chop the onion, peel and crush the garlic cloves, rinse the parsley and fresh thyme stalks. Sauté the finely chopped onions in the heated oil until translucent, remove from the heat and stir in the hot and the sweet paprika. Return to the heat, then add the mushrooms, capsicum, crushed garlic and thyme. Cook on high heat for 2-3 minutes constantly stirring, then add salt and pepper to taste.

Drain the pasta and place in a deep dish. Stir in the finely chopped parsley and the tablespoon of butter or margarine. Then mix the mushroom ragout through the pasta. Serve immediately, with plenty of ground parmesan cheese and a green salad on the side.

For variety you can add about 200g peas or zuchinis to the mushroom mixture. Note: If you can't find wild mushrooms (the original recipe calls for Chanterelle mushrooms or other wild mushrooms), you can use regular mushrooms, but then you may want to spice up the recipe a bit more.

Jó étvágyat!

Klára Du Toit ■

BEKÖSZÖNTÖTT A KRIKETT-SZEZON MAGYARORSZÁGON IS

Hungarian sports fans had an opportunity to become acquainted with cricket, more specifically Hungarian cricket in the recent Twenty20 World Championships. The entire series was broadcast on Hungarian TV with well-prepared Hungarian commentary using the entertaining terminology adapted from the English. Cricket started up in Hungary in 2007 with the establishment of a Hungarian Cricket Union, which recently purchased a large area in Sződliget, where they plan to set up an official cricket ground. The "gentleman's sport" was first introduced to the students at a college in Székesfehérvár through their English language teacher. While Hungary has a lot of catching up to do to compete with New Zealand, one of the cricket world's best, it was a positive sign that 6 Hungarian teams registered for the summer championship. The first Hungarian women's team, experienced some early success when they beat the French at the Anita-Hungária Cricket Festival in June. Now referees are being trained, schools nationwide now include cricket in the curriculum, as does the Pázmány Péter University, and Hungarian cricket has its own website: www.hungary4cricket.com.

A nemrégben lezajlott Twenty20 Világbajnokság kapcsán ismerkedhetek meg a magyar sportrajongók a krikettel és a magyar krikettel is. Az Eurosport 2 a teljes meccs-sorozatot közvetítette, jól felkészült, magyar kommentátorokkal. Bár, néhol, miután a krikett-sport terminusai még nem honosodhattak meg anyanyelvünkben, az angol kifejezések a magyarban néha kissé mulatságosak voltak.

A krikett 2007-ben indult csak újjára Magyarországon. Azóta megalakult a Magyar Krikett Szövetség, mely aktív szerepet játszik a sport népszerűsítésében. Legutóbb, egy hatalmas területet vásárolt Sződligeten, Budapesttől alig húsz kilométerre, hogy ott, létrehozza az első, hivatalos magyar krikett pályát.

Székesfehérvárott, egy gimnáziumban indult a történet, ahol a diákokat angol nyelvű tanáruk ismertette meg az „úriemberek sportjának” is nevezett és pár évvel ezelőtt még szinte kizárólag a volt Brit Nemzetközösség országai által játszott sporttal, mely szellemes, nagy odafigyelést és ügyességet igénylő játék.

Nehéz megmagyarázni, mi ébresztette fel az egyre nagyobb érdeklődést bennünk, hazai magyarokban a sport iránt, de talán az, hogy egyébként angol nyelvű sportokban igencsak jeleskedünk.

Vegyük csak példának a vízipólót, mely szintén, eredetileg brit sport, melyről, manapság, három egymásután szerzett olimpiai aranyérem alapján, biztosan állíthatjuk, hogy a világ legjobbjai vagyunk.

Új-Zéland a krikett-világ legjobbjai között szerepel. Messze vagyunk még ettől, de Magyarországon, az idei nyári krikett-bajnokságon már hat teljes csapat nevezett. A bajnokságról a Nemzeti Sport is tudósított.

Reménykeltő magyar sporttörténelmi esemény, hogy az Anita-Hungária Krikett-fesztiválon, ez év júniusában az első magyar női csapat győzelemmel mutatkozott be a francia Thiory Sólomok ellen, az első hazai női krikett küzdelemben. Büszkék vagyunk a lányokra, akik külföldön versenyeztek már korábban is.

Szerencsés az országban, általános iskolákban és gimnáziumokban is elterjedt a krikett oktatása. A Pázmány Péter Egyetemen is szerepel már a választható sporttantárgyak között. Krikett-bírói képzés és vizsgáztatás is folyik már, több helyi bajnokságot is rendeznek, főként vidéken.

A magyar krikettnek saját (még főként angol nyelvű) internetes honlapja is van: www.hungary4cricket.com.

- Sáfár László

CONTENTS			
Balaton nyár – Máté Tünde	3, 7	Szellemi értékeink: Dsida Jenő	28-29
Summer at the Balaton – Tünde Máté	3, 7	Hungarian Poets: Jenő Dsida	30
Szent István és műve	4-5	Does Faith Heal? - Dr Endre Maurer	31
Gyöngyös Imre: Isteni szikra dicsérete	5	Barangoló: Dél-Dunántúl	32, 34
The Holy (Saint) Crown of Hungary	6-7	Wanderlust: Southern Transdanubia	33
László Sólyom: Dismantling the Iron Curtain	8-9	Forced Migration of Children and Youth to NZ (1933-1960)	35
President of Hungary, László Sólyom to visit NZ	9	60th Anniversary – Dundalk Bay – István Ladányi	35
Hungary to Close, Merge Embassies and Consulates	10	News about Hungarians in New Zealand	36-37
Hungarian Groups Fight Consulate Closure	10	Szülőföldem Magyarország – Tóth István	38-39, 44
Bajnai-féle vasfüggöny – Csapó Endre	10-12	Good bye Tóth Pista	38
Nyílt levél Balázs Péter külügyminiszterhez	13	Isten Veled Tóth Pista	39
A külkapcsolati tevékenység intézményei és eszközei	14	Recent News from Hungary (compiled by P. Hellyer)	40-42
Institutions and Tools of External Relations	15	Elhunyt Pap Szilárd	42
Famous Hungarians: Robert Capa - Paul Hellyer	16-17	Invitation – Panni Palasti	42
Levél Magyarországról – Dr. Murzsa András	18-19	Gyöngyös Imre: Levelek régiéktől	42
Sólyom László köztársasági elnök Új-Zélandra látogat	19	Kuckó	43
Emberek és történetek: Tom (Tamás) Paulay	20-23	Gyöngyös Imre Shakespeare-je (3. szonett)	44
Konzuli közlemények	24	Let's Cook Hungarian – Klára Du Toit	45
Consular News	25	Sport – Sáfár László rovata	45
Élő hagyományok:		Contents	46
A magyar népművészet csodája - Szegedy Krisztina	26	Value of the Forint	46
Living Traditions:		Hungarian Communities in New Zealand	46
The Miracle of Hungarian Folk Art - Krisztina Szegedy	27	Impresszum	46
		Lajos Deák Ebner's paintings	47-48

VALUE OF THE FORINT

RATES AS AT 12 AUGUST 2009
BASE CURRENCY IS HUF.

Currency Unit	HUF/Unit
EUR Euro	269.12
USD United States Dollar	189.31
GBP United Kingdom Pound	312.76
CAD Canada Dollar	174.12
AUD Australia Dollar	158.24
NZD New Zealand Dollar	127.75
CZK Czech Republic Koruny	10.42
HUF Hungary Forint	1.00
PLN Poland Zlotych	65.04
ROL Romania New Lei	63.88
RUR Russia Ruble	5.84

KÖVETKEZŐ SZÁM:

A Magyar Szó 2009/2010-es előfizetési évének első, vagyis a 2009. szeptemberi számhoz beküldendő anyagot kérjük **2009. szeptember 15-i** határidővel a szerkesztőhöz eljuttatni. Bár gépelt, vagy kézírással készült anyagot is szívesen látunk, sok munkamegtakarítást jelent, ha a küldött anyag számítógépen készült, és e-mailen, vagy lemezen (diszken) küldik el.

E-mail: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postacím: PO Box 29-039, Wellington 6443.

NEXT ISSUE:

The deadline for the first issue of the 2009/2010 subscription year, that is the September 2009 issue is **15 September 2009**. Where possible please send contributions in computer-readable format (i.e. e-mail or disc). Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz; postal address: PO Box 29-039, Wellington 6443.

HUNGARIAN COMMUNITIES IN NEW ZEALAND

AUCKLAND HUNGARIAN CLUB

President: Robert Wiener
PO Box 109-138, Newmarket Auckland
Tel: +64 9 449-1760
Email: robertw@cantab.net

HUNGARIAN SOCIETY OF WELLINGTON

President: Éva Bródy-Popp
1 Raroa Rd, Kelburn Wellington
Tel: +64 4 475-7775
Fax: +64 4 475-5555
Email: p0ppsi@yahoo.co.nz

HUNGARIAN CLUB, CHRISTCHURCH

President: István Tóth
11 Hardy Street, New Brighton Christchurch
Tel: +64 3 355-7448
Fax: +64 3 355-7458
Email: toth2@xtra.co.nz

HUNGARIAN COMMUNITY IN DUNEDIN

Coordinator: András Pálmay
79 Oakwood Ave Dunedin
Tel: +64 3 453-6046
Email: palmay@xtra.co.nz

Founder (Alapító): Paul Szentirmay
Publisher/Chief Editor (Kiadó/főszerkesztő): Klára Szentirmay
Editor/Design (Szerkesztő/tervező): Tünde Máté
Communications to: PO Box 29-039, Wellington, New Zealand 6443 tel: 64-4-973-7507 fax: 64-4-973-7509
Email: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz
website/honlap: www.hungarianconsulate.co.nz

© Magyar Szó 1991-2009
all rights reserved/minden jog fenntarva
ISSN 1171-8978

The aim of the Magyar Szó is to serve the interest of Hungarians living in New Zealand by publicising matters of interest and importance to them, and by documenting the life of the Hungarian community in New Zealand. The first issue was published as a circular for the Hungarian Community in Wellington. Since September 1991 (issue no. 6) the Magyar Szó has nationwide coverage and is sent only to subscribers. Opinions expressed in this bulletin do not necessarily reflect those of the Magyar Szó, its editors or the Hungarian Consulate-General.

The bulletin is published every third month, commencing in September. The subscription charge (within New Zealand) for twelve months is \$40.00, students and beneficiaries, \$35.00; NZ\$45.00 to Australia, NZ\$47.00 to other places, and is payable to "Magyar Szó", or by direct debit to Magyar Szó, Bank of New Zealand (BNZ), 020585 0082725 01.